

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
BAŐBANKANLIK DEVLET PLANLAMA TEŐKILATI

KOBİ STRATEJİSİ
ve
EYLEM PLANI

SME STRATEGY
and
ACTION PLAN

REPUBLIC OF TURKEY
PRIME MINISTRY STATE PLANNING ORGANIZATION

Ocak
January 2004

İÇİNDEKİLER	1
TABLolar LİSTESİ	3
KISALTMALAR LİSTESİ	4
ÖNSÖZ	6
1 GİRİŞ	8
2 MEVCUT DURUM	9
2.1 KOBİ SEKTÖRÜNÜN YAPISI VE ÜLKE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ	9
2.2 KURUMSAL YAPILANMA	12
2.3 SON GELİŞMELER VE KOBİ'LERE SAĞLANAN DESTEKLER	13
2.4 KOBİ TANIMI	25
2.5 AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLİŞKİLER	28
2.6 TÜRK KOBİ SEKTÖRÜNÜN TEMEL ZAYIFLIKLARI	35
2.6.1 <i>KNOW-HOW YETERSİZLİĞİ VE DÜŞÜK TEKNOLOJİK SEVİYE</i>	36
2.6.2 <i>FİNANSAL ORTAMIN YETERSİZLİĞİ</i>	37
2.6.3 <i>TÜRKİYE İLE AB ARASINDA REKABETİ ETKİLEYEN UNSURLAR</i>	38
3 AMAÇ, İLKE VE POLİTİKALAR	40
3.1 TEMEL HEDEFLER	40
3.2 İLKE VE POLİTİKALAR	41
3.2.1 <i>GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ</i>	41
3.2.2 <i>DAHA UCUZ VE DAHA HIZLI İŞ KURMA</i>	42
<i>SÜREÇLERİ GELİŞTİRİLMESİ</i>	42
3.2.3 <i>DAHA İYİ KANUNLAR VE MEVZUAT DÜZENLEMESİ YAPILMASI</i>	43

3.2.4 NİTELİKLİ PERSONEL EĞİTİMİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ.....	44
3.2.5 İNTERNET ÜZERİNDEN ERİŞİM VE ANINDA İŞLEM İMKANLARININ GELİŞTİRİLMESİ.....	44
3.2.6 YENİ PAZARLARA AÇILMA	44
3.2.7 VERGİLENDİRME VE FİNANSAL KONULARDA İYİLEŞTİRME YAPILMASI	45
3.2.8 KOBİ'LERİN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİLİK	47
KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ.....	47
3.2.9 KOBİ'LERİN İNTERNET ÜZERİNDEN EN İYİ.....	48
UYGULAMALAR HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLABİLMESİ VE	48
ÜST DÜZEY KOBİ DESTEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ.....	48
3.2.10 ULUSAL VE ULUSLARARASI PLATFORMLARDA.....	50
KOBİ'LERİN DAHA ETKİN TEMSİL EDİLMESİ.....	50
4 HUKUKİ VE KURUMSAL DÜZENLEMELER.....	51
5 EYLEM PLANI	52

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1: İmalat Sanayiinde Faaliyet Gösteren İşletmelere İlişkin Veriler-----	11
TABLO 2: Tamamlanan Küçük Sanayi Siteleri -----	15
TABLO 3:Dış Ticaret Müsteşarlığınca İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 2002 Yılında KOBİ'lere Sağlanan Destekler -----	17
TABLO 4: T. Halk Bankası A.Ş. Kredilerinin Yıllar İtibarıyla Dağılımı -----	19
TABLO 5: KOBİ Teşvik Belgelerinin Yıllar İtibarıyla Dağılımı-----	21
TABLO 6: Milli Eğitim Bakanlığı Meslek Kurslarının Yıllar İtibarıyla Faaliyetleri ---	23
TABLO 7: Türkiye’de Kullanılan KOBİ Tanımları -----	27

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
ABGS	Avrupa Birliği Genel Sekreterliği
AT	Avrupa Topluluğu
DİE	Devlet İstatistik Enstitüsü
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
DTM	Dış Ticaret Müsteşarlığı
EIC	Avrupa Bilgi Merkezi
EUROSTAT	Avrupa İstatistik Ofisi
Gebze YTE	Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü
HM	Hazine Müsteşarlığı
İBBS	İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
İGEME	İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
İTKİB	İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri
KDV	Katma Değer Vergisi
KGF	Kredi Garanti Fonu A.Ş
KOBİ	Küçük ve Orta Boy İşletme
KOBİNET	KOSGEB bünyesinde Küçük ve Orta Boy İşletmeler Bilgi Ağı
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS	Küçük Sanayi Sitesi
KÜGEM	Küçük İşletmeleri Geliştirme Merkezi

MEKSA	Mesleki Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı
ORTKA	Ortak Kullanım Atölyeleri
ORTLAB	Ortak Kullanım Laboratuvarları
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
SDTŞ	Sektörel Dış Ticaret Şirketleri
STB	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
TASEV	Türkiye Ayakkabı Sektörü Araştırma Geliştirme ve Eğitim Vakfı
TEKMER	Teknoloji Geliştirme Merkezi
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu
TİSK	Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
TOBB	Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği
TSE	Türk Standardları Enstitüsü
TTGV	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜRK-İŞ	Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
YOİKK	Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu

ÖNSÖZ

KOBİ'lerin dengeli ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması ve sürdürülmesine yaptıkları olumlu katkıları, işsizliğin azaltılması ve yeni istihdam alanlarının yaratılmasında oynadıkları rolleri ve piyasa koşullarında meydana gelen değişimlere hızlı uyum sağlayabilen esnek bir üretim yapısına sahip olmaları, onları günümüz dünyasında daha önemli bir konuma getirmektedir. Taşıdıkları önem dolayısıyla başta gelişmiş ülkeler olmak üzere bütün ülkeler KOBİ'lerin doğması, büyümesi, gelişmesi ve korunması için uygun ortamı hazırlayacak politikalar geliştirmekte ve uygulamaktadırlar. Bu süreç içerisinde ulusal düzeyde belirlenen KOBİ politikaları uluslararası bir nitelik de kazanmaktadır.

KOBİ'lerin dünyadaki artan önemine koşut olarak ülkemizde de 80'li yılların sonundan itibaren KOBİ'lere yönelik bir destek sisteminin oluşturulması çalışmaları başlatılmıştır. Özellikle Gümrük Birliğine girişle birlikte başlatılan bu çalışmaların etkili bir şekilde sürdürülmesi ve geliştirilmesi önem taşımaktadır.

KOBİ'lere ilişkin ulusal düzeyde oluşturulan politikaların uygulanmasını ve AB'ye uyum sürecinde KOBİ'lerin rekabet güçlerinin artırılmasını sağlamak amacıyla bir "KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı" hazırlanmıştır.

KOBİ'ler için bir yol haritası belirleyen Kobi Stratejisi ve Eylem Planı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT), Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı (DİE), Avrupa Birliği Genel Sekreterliği, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), Türkiye Ticaret Sanayi Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu'ndan (TESK) oluşan "KOBİ Çalışma Grubu" tarafından hazırlanmış ve Yüksek Planlama Kurulunun 10.11.2003 tarih ve 2003/57 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı'nın uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla geniş katılımlı bir KOBİ Danışma Kurulu oluşturulacak ve KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı ihtiyaç halinde revize edilebilecektir.

KOBİ Stratejisi ve Eylem Planının uygulanması ile; Ülkemizde tüm işletmelerin yüzde 99,8'ini, toplam istihdamın yüzde 76,7'sini ve toplam katma değer'in yüzde 26,5'ini oluşturan KOBİ'lerin verimliliklerinin, katma değer içindeki paylarının ve rekabet güçlerinin artması beklenmektedir.

1 GİRİŞ

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında, küçük ve orta boy işletme (KOBİ)'lere yönelik olarak geliştirilen temel strateji, KOBİ'lerin verimliliklerinin, katma değer içindeki paylarının ve uluslararası rekabet güçlerinin artırılması esasına dayanmaktadır. Bu hedeflere ulaşmak için, piyasa koşulları ve uluslararası anlaşmalar kapsamındaki yükümlülüklerimiz dahilinde, KOBİ'lere daha elverişli bir yatırım ortamı yaratılmasını hedefleyen politika ve programlar geliştirilmekte, kamunun piyasa yapıcı rolü ile müdahale alanları belirlenmekte, bu politika ve programların etkinliğinin artırılmasında özel sektörün oynaması gerekli rolü belirleyen tavsiye kararları oluşturulmaktadır. Bu çalışmada, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Yıllık Programlar ve Ulusal Programda belirtilen ilke ve esaslar çerçevesinde, KOBİ'lerin mevcut durumu ortaya konulmakta ve söz konusu temel strateji belgeleri ışığında, yukarıda belirtilen hedeflere ulaşmak için alınması gerekli tedbirler belirlenmektedir.

Bu çalışma, Türkiye'de, KOBİ'lere yönelik temel stratejileri belirleyen ve bu kesime yönelik faaliyetlerde bulunan Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı, Türkiye Ticaret Sanayi Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun oluşan "KOBİ Çalışma Grubu" tarafından, mevcut politika ve programların kapsamını ve bu kapsam dahilinde belirlenen faaliyetleri detaylı bir şekilde ortaya koymak, arzu edilen hedeflere ulaşma yolunda kamu ve özel sektör kuruluşlarına düşen görevleri açık bir şekilde ifade etmek ve gerekli eylem ve projeler demetini oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Yıllık Program, Hükümet Programı ve Acil Eylem Planı ile uygunluğu DPT tarafından sağlanmış olan taslak çalışmanın, hazırlık sürecinde AB ile koordinasyonu ABGS tarafından gerçekleştirilmiş olup, Türkiye adına resmileştirilmesi Yüksek Planlama Kurulu kararı ile sağlanmıştır.

Ulusal KOBİ Stratejisi ve Eylem Planının uygulaması DPT Müsteşarlığı tarafından koordine edilecek olup; izleme ve değerlendirmesi bu

alandan en fazla ilgili kamu ve özel sektör kuruluşlarından oluşan KOBİ Danışma Kurulu tarafından gerçekleştirilecektir. KOBİ Stratejisi ve Eylem Planında yer alan hedeflerin gerçekleşmesine ait bilgiler ve zaman içinde ortaya çıkan gelişmelere göre Strateji ve Eylem Planına getirilecek değerlendirme ve değişiklik önerileri, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından “KOBİ Danışma Kuruluna” bildirilecektir. DPT, Danışma Kurulunun görüşlerini alarak KOBİ Stratejisi ve Eylem Planını ihtiyaç halinde revize edecektir.

2 MEVCUT DURUM

2.1 KOBİ SEKTÖRÜNÜN YAPISI VE ÜLKE EKONOMİSİ İÇİNDEKİ YERİ

Ülkemizde KOBİ'lerin sayısı hizmet sektörü de dahil olmak üzere, tüm işletmelerin sayısının % 99,8'ini ve bu işletmeler de toplam istihdamın % 76,7'sini oluşturmaktadır. KOBİ yatırımlarının, toplam yatırımlar içindeki payı % 38'e ulaşmakta ve toplam katma değer % 26,5'i yine bu işletmelerce yaratılmaktadır. KOBİ'lerin toplam ihracat içindeki payları, yıllar itibarıyla değişiklik göstermekle beraber, ortalama % 10 oranında gerçekleşmekte ve bu kesimin toplam banka kredileri içindeki payı % 5'in altında seyretmektedir¹⁾.

Esnaflar ve sanatkarlar ile tüccar ve sanayici KOBİ'ler, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) ve Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği (TOBB) tarafından temsil edilmektedir.

Esnaflar ve sanatkarlar, TESK bünyesinde faaliyet gösteren 12 adet mesleki federasyon, 82 adet esnaf ve sanatkarlar odaları birliği ve 3.475 adet esnaf ve sanatkar odası şeklinde örgütlenmiş olup, 31 Ocak 2003 tarihi itibarıyla esnaf ve sanatkarlar sicili kayıtlarına göre 2.761.513 adet işletme bulunmaktadır. Sicile kayıtlı esnaf ve sanatkarların sayısı yıllar itibarıyla artış göstermekle birlikte özellikle ekonomik kriz sonrası dönemde tescil/terkin oranında büyük bir artış gözlenmektedir. 1999 yılında 225.224 adet tescil işlemine karşılık 59.058 adet terkin işlemi (% 26) gerçekleşirken, 2001 yılı

¹⁾ Sarıaslan, H.; Türkiye Ekonomisinde KOBİ'ler (Ankara, TOBB, 1996) s.9.

içerisinde tescil işlemi 120.295 adet, terkin işlemi ise 101.999 adet olmuştur (% 84). 2002 yılında tescil 122.091'e, terkin ise 116.100'e yükselmiştir (% 95).

Tüccar ve sanayicilerin yasal düzeydeki üst kuruluşu olan TOBB, 11 adet sanayi odası, 2 adet deniz ticaret odası, 175 adet ticaret ve sanayi odası ile 108 adet ticaret borsası şeklinde örgütlenmiştir ve 2000 yılı verilerine göre kayıtlı üye sayısı 995.647'dir. TOBB geçtiğimiz yıl, oda ve borsalara üye tüm işyerlerini, sektörel ayrımları da kapsayacak şekilde, kendi internet sitesinde yayımlamaya imkan verecek TOBB-NET projesini başlatmıştır. Yakın gelecekte veriler güncellenebilir bir şekilde bu sistem kapsamında takip edilebilecektir.

KOBİ'lere yönelik destek programlarının temel hedef kitlesi imalat sanayii sektöründeki KOBİ'lerdir. Devlet İstatistik Enstitüsünün (DİE) 2000 yılı değerlendirmelerine göre (1-150 işçi çalıştıran işletmeler KOBİ kabul edildiğinde) imalat sanayiinde toplam 208.183 KOBİ faaliyet göstermekte ve bu işletmelerde 922.715 kişi istihdam edilmektedir. KOBİ'ler tüm imalat sanayii işletmelerinin % 99,2'sini oluşturmakta ve bu sektördeki istihdamın % 55,65'ini karşılamaktadır²⁾.

İmalat sanayii sektörü, kamu özel sektör ayrımı ve büyüklük gruplarına göre incelendiğinde toplam iş yeri sayısının % 0,1'inin devlet işletmesi, % 99,9'unun özel işletme niteliğinde olduğu görülmektedir. Kamuya ait işyerlerinde tüm çalışanların % 7,5'i istihdam edilerek, katma değer % 17,2'si yaratılmaktadır. Özel sektör işyerlerinde ise toplam istihdamın % 92,5'si ile % 82,8 oranında katma değer yaratılmaktadır. DİE'nin 2000 yılı değerlendirmelerine göre, imalat sanayii sektörüne ilişkin veriler Tablo 1'de sunulmaktadır.

²⁾ Devlet İstatistik Enstitüsü, 2000.

TABLO 1: İmalat Sanayiinde Faaliyet Gösteren İşletmelere İlişkin Veriler (2000)

YIL	SEKTÖR	BÜYÜKLÜK GRUBU	İŞYERİ SAYISI	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI	KATMA DEĞER (Euro)	İŞYERİ SAYISI İÇİNDEKİ ORAN (%)	ORTALAMA ÇALIŞAN SAYISI İÇİNDEKİ ORAN (%)	KATMA DEĞER İÇİNDEKİ ORAN (%)
2000	TOPLAM		209.817	1.658.098	44.506.303.249	100,00	100,00	100,00
		1-9	198.700	527.624	3.138.145.989	94,70	31,82	7,05
		10-49	6.970	179.152	3.292.615.489	3,32	10,80	7,40
		50-99	1.743	121.697	2.517.268.601	0,83	7,34	5,66
		100-150	770	94.242	2.608.668.892	0,37	5,68	5,86
		151-250	704	135.424	4.481.906.611	0,34	8,17	10,07
		251+	930	599.959	28.467.697.667	0,44	36,18	63,96
2000	DEVLET		262	124.104	7.665.474.917	100,00	100,00	100,00
		10-49	32	854	18.468.580	12,21	0,69	0,24
		50-99	17	1.288	25.885.488	6,49	1,04	0,34
		100-150	22	2.780	90.748.946	8,40	2,24	1,18
		151-250	59	11.982	252.718.410	22,52	9,65	3,30
		251+	132	107.200	7.277.653.493	50,38	86,38	94,94
2000	ÖZEL		209.555	1.533.994	36.840.828.332	100,00	100,00	100,00
		1-9	198.700	527.624	3.138.145.989	94,82	34,40	8,52
		10-49	6.938	178.298	3.274.146.909	3,31	11,62	8,89
		50-99	1.726	120.409	2.491.383.113	0,82	7,85	6,76
		100-150	748	91.462	2.517.919.947	0,36	5,96	6,83
		151-250	645	123.442	4.229.188.200	0,31	8,05	11,48
		251+	798	492.759	21.190.044.174	0,38	32,12	57,52

KAYNAK: Devlet İstatistik Enstitüsü, 2000, (1 Euro: 574.345,24 TL)

Ancak, 1999 deprem felaketi ile 2000 Kasım ve 2001 Şubat krizleri neticesinde işletme sayısında değişiklikler meydana geldiği bilinmektedir. 2003 yılında, 2002 yılı bilgilerini de kapsayacak şekilde 8. Genel Sanayi ve İşyerleri Sayımı yapılacaktır. Ayrıca, İdari İş Kayıt Sistemi ve İstatistik İş Kayıt Sistemi oluşturularak tüm sektörlerde Avrupa Birliği (AB) normlarına uygun sağlıklı ve güncel istatistiksel bilgiye erişim imkanı sağlanacaktır.

Avrupa firma ölçekleri esas alındığında, Türk sanayii AB sanayiine göre daha çok KOBİ ağırlıklı bir yapıya sahip bulunmaktadır. Ekonominin bütünü AB ekonomisi ile kıyaslandığında ise, Türkiye’de tarım sektörü payının ve tarım sektöründe istihdam edilen kırsal alan nüfusunun AB ortalamalarından çok yüksek olduğu görülmektedir. Ancak, bu durum kentleşme hareketine paralel olarak gelişmiş ülke normallerine doğru hızlı bir değişim içindedir.

Öte yandan, Türkiye’nin sermaye birikimi kalkınma ihtiyaçları karşısında yetersiz kalmakta, ülkeye yabancı sermaye girişi de çok düşük bir düzeyde bulunmaktadır. Bu durumda, kentlerde ortaya çıkan ve büyük işletmelerin istihdam kapasitesinin üzerindeki işgücü fazlası karşısında en ekonomik istihdam yaratma alanı olan KOBİ’lerin geliştirilmesi, ülke için kaçınılmaz bir kalkınma seçeneğini oluşturmaktadır.

2.2 KURUMSAL YAPILANMA

KOBİ politikalarının oluşturulması ve uygulanması sürecinde bir çok kamu kuruluşu görev almaktadır. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT), KOBİ politikalarını da kapsayan uzun vadeli kalkınma planları ve yıllık programların hazırlanmasından sorumludur. DPT, Kalkınma Planlarının hazırlanması sürecinde ilgili tüm kamu ve özel sektör kuruluşlarının da görüşlerini alarak KOBİ'lere dair makro politikaları belirlemekte ve bu politikaların uygulanmasının etkinliğini artırmak amacıyla kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonu sağlamaktadır. Buna ilaveten, gelişmeleri değerlendirerek, gerekirse, politikalar üzerinde gerekli değişiklikleri önermektedir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve ilgili kuruluşu Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), KOBİ politikalarının temel uygulayıcısı konumundaki kamu kuruluşudur. Hazine Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı da bu kesime yönelik teşvik programlarının uygulayıcısı olan kuruluşlardır. KOBİ politikalarının uygulanmasında, TOBB ve TESK de ana meslek kuruluşları olarak önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, KOBİ'lere finansman ve teminat konularında T.Halk Bankası A.Ş., Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB) ve Kredi Garanti Fonu A.Ş (KGF) aracılığıyla destek olunmaktadır. Faaliyet alanları kapsamında KOBİ'lere hizmet veren diğer kuruluşlar ise Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV), Türk Standardları Enstitüsü (TSE), Türk Patent Enstitüsü (TPE) ve Türk Akreditasyon Kurumudur (TÜRKAK).

2.3 SON GELİŞMELER VE KOBİ'LERE SAĞLANAN DESTEKLER

2002 yılı itibarıyla, ülkemiz KOBİ'lerinin, gelişmiş ülkeler standartlarında bir finansman piyasasına, kuruluş aşamasından başlayan modern destek imkanlarına ve faaliyetlerini kolaylaştıracak çalışma ortamını sağlayacak mevzuata kavuşturulması mümkün olmamıştır. Girişimci bilgilendirme ve eğitim çalışmaları istenen düzeye ulaşamamış, üniversite-sanayi iş birliği beklenen sonuçları vermemiştir. Ülkemizin makroekonomik dengelerindeki olumsuz değişmelere ve istikrar sağlanmasında karşılaşılan güçlüklerle bağlı olarak teşvik politikasının yönlendirme gücü azalmış ve teşvik sisteminin hedefleri öngörülenlerin altında gerçekleşmiştir.

Bu şartlar altında faaliyetlerini sürdüren KOBİ'ler, ekonomik krizlerden en olumsuz etkilenen kesim olmuşlardır. Ekonomik krizler sonucunda, Türk parası aşırı değer kaybetmiş, ithal girdi fiyatlarının yükselmesi ve iç talebin azalması sonucu üretim düşmüş, ihracatı destekleyici önlemler zamanında alınamamış ve ekonomide güven sorunu oluşmuştur.

Kamu bankalarının sübvansiyonlu kredi kullandırmaları sonucunda oluşan görev zararlarının Hazine tarafından karşılanamaz boyutlara gelmesi nedeniyle, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş. tarafından KOBİ'lere, esnaf ve sanatlara ve genç girişimciler ile kadın girişimcilere kullandırılan sübvansiyonlu krediler sonucunda oluşacak gelir kaybının bütçeden avans olarak ödeneceği ve bankalara görev zararına yol açacak hiçbir görev verilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

Bu kararın ardından, Bankaların kredi faizlerini geriye dönük ve tek taraflı olarak yükseltmeleri neticesinde işletmeler ödeme gücüne girmiş, kredi imkanlarında ciddi bir daralma gözlenmiş, kredi kullanım oranı düşmüş, KOBİ teşvik kredileri de geçen yıllarla kıyaslanmayacak oranda azalmıştır. Kamu bankalarının geriye dönük alacaklarda reel sektörle yaşadığı sorunları aşmak amacıyla esnaf ve sanatlara kullandırılan kooperatif kredilerine % 55 faiz oranı uygulanacağı belirtilmiş, kredi borçlarını % 97 faiz oranı ile ödeyen esnaf ve sanatlara, faiz farkının gereken aidatlandırma yapılarak talep doğrultusunda kendilerine ödenebilmesi ve mahsup işlemlerinde de kullanılabilmesi imkanı getirilmiştir.

Sigorta primlerinde ortaya çıkan artış özellikle net ücret politikası izleyen işletmeleri zor durumda bırakmış, işçi çıkarma, ücret azaltma uygulamalarına gidilmiş, yerli ve yabancı kaçak işçi çalıştırma eğilimi artmıştır. Buna karşılık, işletmelerin birikmiş Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur borçlarının % 3 faiz ile 18 aya kadar vadelenmesi kolaylığı getirilmiştir.

Bu dönemde, KOBİ'lere alt yapı, finansman, teminat, Ar-Ge, eğitim, danışmanlık, pazarlama ve tanıtma alanlarında destekler sağlanmaya devam edilmiştir.

Küçük ve orta ölçekli sanayicilerin modern ve sağlıklı ortamlarda, verimli üretim yapmalarına olanak sağlanması ve çevre kirliliğinin kontrol altına alınması amacıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesindeki Küçük Sanatlar, Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğüne Küçük Sanayi Siteleri (KSS) ve Organize Sanayi Bölgelerinin (OSB) kurulması desteklenmektedir.

Bakanlık, 3143 sayılı Kuruluş Kanunu³⁾ uyarınca küçük sanayicilerin oluşturduğu kooperatiflere, bölgesel gelişmişlik düzeyine göre belirlenen limitler dahilinde alt yapı inşaatlarının tamamı ve üst yapı inşaatlarının en fazla % 70'ine kadar olan oranlarda düşük faizli ve uzun vadeli özel krediler vermekte, orta ve küçük ölçekli sanayi kuruluşlarının yer aldığı OSB'lerin ise alt yapı inşaatları için kredi desteği sağlamaktadır.

2003 yılına kadar toplam 83.318 iş yerinin yer aldığı 362 adet KSS inşaatı tamamlanmıştır (Tablo 2). 500.000 kişilik istihdam kapasitesine sahip sanayi sitelerinde halen 400.000 kişi istihdam edilmektedir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredi desteği olmaksızın yapılan KSS'lerin sayısı ise, Bakanlık kredi desteği ile yapılanların iki katı civarındadır. Hizmete açılan KSS'lerin 275'inde çiraklık okulu veya eğitim merkezi bulunmaktadır.

TABLO 2: Tamamlanan Küçük Sanayi Siteleri

YILLAR	ADET	İŞYERİ SAYISI	İSTİHDAM POTANSİYELİ (KİŞİ)
1960-1995	262	62.113	386.080
1995	273	63.640	395.222
1996	289	65.326	405.338
1997	291	70.747	437.864
1998	294	71.722	443.714
1999	306	72.130	446.162
2000	313	74.121	445.000
2001	349	81.453	488.000
2002	362	83.318	500.000

KAYNAK: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (Bu veriler sadece Bakanlık kredisi kullanan KSS'lere aittir.)

OSB'lerin kurulmasına ilişkin olarak 2000 yılında 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu yürürlüğe girmiştir. OSB'lerin alt yapı imkanları KSS'lerden daha iyi düzeyde olup, 65 adet OSB'de bulunan 13.344 iş yerinin 10.582'sinde (% 66) üretime geçilmiştir. 1.159.754 kişiye istihdam sağlayabilecek kapasitede olan bu işyerlerinde 351.299 kişi (% 30) istihdam

³⁾ Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın Kuruluş ve Görevleri Hakkında 3143 Sayılı Kanun.

edilmiş durumdadır. Yapımı devam eden 118 OSB'de ise 2.258 iş yeri bulunmakta olup, bu işyerlerinde 466.940 kişiye daha istihdam alanı sağlanacaktır. 93 OSB ise etüt ve planlama aşamasındadır. OSB'lerde bulunan işletmelerin tamamına yakını KOBİ ölçeğindeki işletmelerdir.

DPT tarafından sürdürülen kamu yatırımlarının etkinliğinin artırılması çalışmaları çerçevesinde, Yatırım Programında yer alan OSB ve KSS inşaatlarının daha kısa sürede tamamlanabilmesi için, ödenekler, birinci derece öncelikli olarak belirlenen ve gerçekleştirme oranı yüksek projelere aktarılmakta, önceliklerini kaybetmiş projeler iz bedelle takip edilmekte, ihale edilmemiş ve yapılabiliğini yitirmiş projeler programdan çıkarılmakta, böylelikle ödeneklerin rasyonel bir şekilde kullanımına çalışılmaktadır.

Teknoloji tabanlı işletmelerin desteklenmesi, üniversite-sanayi iş birliğinin geliştirilmesi ve teknolojinin yayınının kolaylaştırılması amacıyla, 2001 yılında 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu yürürlüğe girmiştir. Kanun hükümleri çerçevesinde, Ortadoğu Teknoparkı (ODTÜ-Ankara) ve TÜBİTAK-Marmara Araştırma Merkezi Teknoparkı Kanunun yayımında ilan edilmiştir. Bunu takip eden dönemde 12 Kasım 2002 tarih ve 24934 sayılı Resmi Gazetede ilan edilerek İzmir Teknoloji Geliştirme Bölgesi, Ankara (Bilkent) ve Gebze OSB Teknopark; 10 Ocak 2003 tarih ve 24989 sayılı Resmi Gazetede ilan edilerek İstanbul Teknik Üniversitesi, Arı Teknokent ve Hacettepe Üniversitesi; 10 Nisan 2003 tarih ve 25075 sayılı Resmi Gazetede ilan edilerek Yıldız Teknik Üniversitesi, Eskişehir ve Kocaeli Üniversitesi, 8 Ağustos 2003 tarih ve 25193 sayılı Resmi Gazetede ilan edilerek Selçuk ve İstanbul Üniversiteleri olmak üzere toplam on iki adet Teknoloji Geliştirme Bölgesi kurulmuştur. Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde bulunan işletmelerin tamamı KOBİ ölçeğindedir ve bu işletmelerin özellikle bilişim, savunma sanayii ve elektronik sektöründe faaliyet gösterdikleri görülmektedir.

Yatırımların teşviki, yurt dışında çalışan Türk işçilerinin tasarruflarının Türkiye'de yatırıma yönlendirilmesi ve yabancı sermaye girişinin artırılması amacıyla 19 Ocak 2002 tarih ve 24645 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan, 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu ve Organize Sanayi Bölgeleri

Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. Sanayi ve Ticaret Bakanlığının sekretaryasını üstlendiği, Endüstri Bölgeleri Koordinasyon Kurulunun başvuruları değerlendirmesi sonucunda, Bakanlar Kurulu Kararı ile endüstri bölgelerinin kurulmasına 2003 yılında başlanması planlanmaktadır.

6 Haziran 1985 tarih ve 3218 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde kurulan 24 Serbest Bölgede ihracata yönelik olarak faaliyet gösteren işletmelerin desteklenmesine devam edilmektedir. 30 Eylül 2002 tarihi itibarıyla bu bölgelerde 27.473 kişi istihdam edilmektedir.

26 Aralık 1996 tarih ve 22859 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tebliğ ile kurulmaya başlayan Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin (SDTŞ) sayısı, 2003 yılı itibarıyla 23'e ulaşmış olup, bu şirketlere 759 KOBİ ortaktır.

Dış Ticaret Müsteşarlığı, 27 Aralık 1994 tarihli Bakanlar Kurulu Kararına istinaden, AB ve GATT kurallarına uygun olarak işletmelere, ihracata yönelik devlet yardımı sağlamaktadır. Bu kapsamda 1996-2002 döneminde KOBİ'lere sağlanan yardımlara ilişkin bilgiler aşağıda verilmektedir (Tablo 3).

TABLO 3:Dış Ticaret Müsteşarlığınca İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kapsamında 2002 Yılında KOBİ'lere Sağlanan Destekler

YARDIMIN TÜRÜ	KOBİ SAYISI	YARDIM TUTARI, (EURO)
AR-GE yardımı	626	24.547.368
Çevre maliyetlerinin desteklenmesi	217	211.121
Pazar araştırması desteği	240	235.454
Yurt dışı ofis-mağaza yardımı (açma-işletme)	47	1.359.477
Yurt dışı fuarlara katılım desteği	8.380	40.995.531
Eğitim yardımı	5	519.127
İstihdam yardımı	9	316.882
Marka yardımı	18	1.490.592
TOPLAM	10.142	69.600.394

KOBİ'lere sağlanan finansman destekleri içindeki en önemli payı T.Halk Bankası tarafından kullanılan uygun koşullu krediler oluşturmaktadır.

Banka, 2002 yılı içinde 33.567 KOBİ'ye toplam 427.488.000 Euro tutarında fon kaynaklı kredi kullanmış, sanayi kredileri aracılığıyla da 18.873 KOBİ'nin toplam 71.840.935 Euro tutarındaki kredi talebini karşılamıştır. Aynı dönemde, esnaf ve sanatkarlara, esnaf ve sanatkar kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla toplam 102.637.407 Euro tutarında 145.059 adet kredi kullanılmıştır. Banka kredilerinin 1999-2002 yılları itibarıyla gelişimi aşağıda sunulmaktadır (Tablo 4).

TABLO 4: T. Halk Bankası A.Ş. Kredilerinin Yıllar İtibarıyla Dağılımı (EURO)

YIL	KOBİ KREDİLERİ				KOOPERATİF KREDİLERİ		GİRİŞİMCİ KREDİLERİ	
	FON KAYNAKLI KREDİLERİ		SANAYİ KREDİLERİ		ESNAF VE SANATKAR KREDİLERİ			
	SAYI	TUTAR	SAYI	TUTAR	SAYI	TUTAR	SAYI	TUTAR
1999	-	685.738.733	26.074	171.854.638	707.546	676.238.083	29.614	16.294.645
2000	-	742.286.453	26.849	152.551.319	877.757	681.797.755	4.536	5.284.076
2001	37.492	560.376.085	14.191	26.462.817	891.222	158.777.136	2.568	369.042
2002	33.567	427.488.443	18.873	71.841.175	145.059	102.637.787	520	44.834

KAYNAK: T. Halk Bankası A.Ş. (İlgili yılın ortalama Euro kuru kullanılmıştır.)

2001 yılı ekonomik krizinin etkileri bankanın sağladığı kredi miktarında da ortaya çıkmakta, KOBİ kredilerinde sayı olarak, kooperatif kredilerinde ise tutar olarak önemli oranda azalma görülmekte, en ciddi düşüşün ise girişimci kredilerinde yaşandığı tespit edilmektedir.

KOBİ'lerin Türkiye Halk Bankası A.Ş.'den kullandıkları kredilere teminat desteği sağlamak üzere kurulan Kredi Garanti Fonu A.Ş. aracılığıyla, 2001 yılı sonu itibarıyla, 631firmanın toplam 55.000.000 Euro tutarındaki 1079 adet kredisi için 40.300.000 Euro teminat desteği sağlanmıştır.

Finansal piyasalarda başlayarak ekonomide önemli bir daralmaya sebep olan ekonomik kriz ve KGF'nin KOBİ kredilerine teminat desteği sağladığı T. Halk Bankasındaki yeniden yapılanma süreci, KGF faaliyetlerinde önemli bir gerilemeye yol açmıştır. 2001 yılı faaliyetleri bir önceki yıla göre sayı itibarıyla % 72, tutar olarak ise % 48'lik bir azalma göstermiştir.

KGF'nin faaliyetleri imalat sektöründe yoğunlaşmakta (% 94), alt sektörler itibarıyla da en fazla teminat desteği gıda ve içki sektörüne sağlanmakta, bunu sırasıyla dokuma ve giyim, sağlık, makine, imalat ve orman ürünleri sektörleri izlemektedir. Teminat desteği sağlanan krediler içinde teşvik belgeli kredilerin payında düşme eğilimi devam etmektedir. 1999 yılında % 75 ve 2000 yılında % 54 olan bu oran 2001 yılında toplamın % 43'ünü oluşturmuştur.

KGF'nin KOBİ'lere kredi kullandıran diğer bankalarla iş birliğine girmesine yönelik çalışmalar sonucunda 2002 yılında Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ile de bir protokol imzalanmıştır.

Hazine Müsteşarlığı Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü tarafından uygulanmakta olan "KOBİ Yatırımlarında Devlet Yardımları Hakkında Karar" çerçevesinde teşvik belgesi verilen yatırımcılara yatırım ve işletme kredileri kullanılmaktadır. Ayrıca, KOBİ'ler teşvik belgesi kapsamında gümrük

vergisi ve Toplu Konut Fonu İstisnası, KDV istisnası, yatırım indirimi⁴⁾ ile vergi resim ve harç istisnasından da faydalandırılmaktadır. (Tablo 5).

TABLO 5: KOBİ Teşvik Belgelerinin Yıllar İtibarıyla Dağılımı (EURO)

YIL	KOBİ SAYISI	YATIRIM KREDİSİ	İŞLETME KREDİSİ	TOPLAM KREDİ	SABİT YATIRIM	İSTİHDAM
1997	1.550	91.647.059	18.375.350	110.022.409	175.770.308	14.974
1998	1.171	53.588.566	13.270.729	66.859.295	114.159.916	12.117
1999	1.695	57.786.553	37.786.549	95.573.102	130.681.864	10.222
2000	1.229	37.757.778	26.242.056	63.999.834	85.479.946	5.587
2001	246	4.253.903	3.223.375	7.477.278	14.026.531	674
2002	390	14.188.452	5.552.338	19.740.789	46.418.326	1.498
2003	147	5.918.707	2.041.980	7.961.259	19.681.317	517
TOPLAM	6.428	265.141.017	106.492.377	371.633.966	586.218.209	45.589

KAYNAK: Hazine Müsteşarlığı (İlgili yılın ortalama Euro kuru kullanılmıştır.) Nisan 2003

Söz konusu Karar hükümleri çerçevesinde, 2000 yılından itibaren, mevcut kredi garanti kuruluşlarının faaliyetlerinde devlet desteği sağlanmasına ve yeni kredi garanti kuruluşlarının kurulmasının desteklenmesi uygulamalarına başlanmıştır.

KOSGEB tarafından yürütülen faaliyetler çerçevesinde, 28 adet Küçük İşletmeleri Geliştirme Merkezi (KÜGEM) aracılığıyla 2002 yılında 2.928 firmaya danışmanlık, 6.472 firmaya laboratuvar, 5.870 firmaya eğitim, 224 firmaya kalite ve 4.175 firmaya proje kapsamlı destek hizmetleri sunulmuştur.

Bilgi yoğun ve ileri teknoloji alanında faaliyet gösterebilecek KOBİ'lerin Ar-Ge bazlı faaliyetlerinin desteklenerek geliştirilebilmesi ve uzun vadede ekonomiye kazandırılabilmesi için toplam 11 adet Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER) aracılığı ile 2001 yılı içinde toplam 140 işletmenin Ar-Ge projesi desteklenmiş, bu projelerde 784 kişi istihdam edilmiştir. "Bölgesel ve Yöresel Sanayi Geliştirme Programı" çerçevesinde uygulanmakta olan Ortak

⁴⁾ Bu destek unsuru, 9 Nisan 2003 tarih ve 4842 sayılı Kanunun Resmi Gazetede yayım tarihi olan 24 Nisan 2003 tarihinden itibaren teşvik belgesi kapsamı dışına çıkarılarak genel nitelikli mali düzenleme haline dönüştürülmüştür.

Kullanım Atölyeleri (ORTKA) ve Ortak Kullanım Laboratuvarları (ORTLAB) çalışmaları kapsamında KOBİ'lere 2001 yılında 277.161 Euro destek sağlanmıştır. KOBİ'lerin yurt dışına açılmalarını teminen, 2001 yılında 18 uluslararası fuarda toplam 88 firma 925 m² alanda desteklenmiştir. Yurt içinde düzenlenen toplam 25 fuarda 369 firmanın ürünleri toplam 4.687 m²'de desteklenmiştir. Ayrıca, 2001 yılı içinde, toplam 103 firma için 31.326 Euro tutarında destek sağlanarak 7 ayrı ülkeye İhracat Amaçlı Pazar Araştırma KOBİ Yurt Dışı İşbirliği Gezisi (İPAG) organize edilmiştir.

KOSGEB tarafından işletilen Küçük ve Orta Boy İşletmeler Bilgi Ağına (KOBİ-NET) üye olan işletmelerin sayısı 12.000'e ulaşmıştır. Özel sektör tarafından işletilen ve KOBİ'lere internet üzerinden bilgilendirme hizmetleri veren internet sitelerinin sayısında da önemli oranda artış gözlenmektedir.

20 Haziran 2001 tarihinde kabul edilen 4684 sayılı Kanunla bütçe dışı fonların tasfiyesi uygulamasına gidilmesiyle KOSGEB fonu genel bütçeye dahil edilerek kuruluşun gelir kaynakları yeniden belirlenmiş, 2002 yılı ikinci yarısı içinde önemli miktarda gelir sağlanması sayesinde kuruluş yatırım ihtiyacını kendi kaynaklarından karşılayabilecek düzeye erişmiştir.

DPT koordinatörlüğünde AB MEDA Programı kaynakları kullanılarak Van, Muş, Bitlis ve Hakkari illerinde gerçekleştirilecek olan Doğu Anadolu Kalkınma Programı kapsamında yer alan KOBİ'lerin Geliştirilmesi ve Desteklenmesi Projesine yönelik çalışmalar son aşamaya gelmiştir. Proje kapsamında bölgede yer alan küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin makine ekipman alt yapısının geliştirilmesi, mevcut KSS'lerin yönetim yapılarının güçlendirilerek eğitim, danışmanlık ve bilgilendirme hizmetlerinin yoğunlaştırılması, yöresel ürünlerin (el sanatları dahil) bölge dışına satışına destek sağlanması için tanıtım ve pazarlama programları yapılması ve KOBİ'lere yönelik finansman uygulamalarına başlanması planlanmaktadır. Ayrıca, proje kapsamında KOSGEB'in taşra teşkilatı ve hizmet alt yapısının da geliştirilmesi sağlanacaktır. Üç yılda tamamlanacak olan proje kapsamında 4 ilde planlanan faaliyetlerin müteakip projelerle orta vadede tüm bölge illerinde uygulanması amaçlanmaktadır.

Geliştirilecek bölge kalkınma programları bünyesinde, yörenin doğal kaynakları, işgücü alt yapısı ve potansiyeli, pazar koşulları ve işletme yapısına uygun KOBİ yaklaşım ve uygulamalarının oluşturulmasına çalışılmakta, az gelişmiş bölgeler için gelişmiş teşvik programları kapsamında daha yüksek oranda destekler sağlanması hedeflenmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığının 81 ilde yer alan toplam 345 Meslek Eğitim Merkezi aracılığıyla öğrenci ve kursiyerlere 109 ayrı konuda meslek eğitimi verilmektedir. 2001 yılında 37.239 adet meslek kursu açılmış olup, 503.494'ü kadın ve 221.217'si erkek olmak üzere toplam 725.711 kişi bu kurslarda eğitilmiştir. Meslek eğitim merkezlerinde uygulanan programlar kapsamında eğitilen öğrenci ve kursiyerlere ilişkin verilerin yıllar itibarıyla gelişimi Tablo 6'da sunulmaktadır.

TABLO 6: Milli Eğitim Bakanlığı Meslek Kurslarının Yıllar İtibarıyla Faaliyetleri

ÖĞRETİM YILI	İL SAYISI	MESLEK EĞİTİM MERKEZİ SAYISI	MESLEK SAYISI	ÖĞRENCİ VE KURSİYER SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI
1996-1997	80	312	80	195.951	4.089
1997-1998	80	321	89	267.074	4.122
1998-1999	80	326	89	226.644	4.759
1999-2000	80	330	89	218.576	5.084
2000-2001	81	342	109	248.496	4.640
2001-2002	81	345	109	250.000	5.165

KAYNAK: Milli Eğitim Bakanlığı

58. Hükümetin Acil Eylem Planı kapsamında reel sektörün desteklenmesine özel önem verilmiş, KOBİ'leri desteklemek amacıyla geliştirilen politika ve programların etkinliğini artırmak, yeni uygulamaları hayata geçirmek ve gerekliliği üzerinde mutabakata varılmış, ancak bugüne kadar herhangi bir gelişme kaydedilememiş konulara kararlılıkla yaklaşabilmek amacıyla;

-Teşvik tedbirlerinin yeniden düzenlenmesi,

- Devlet yardımlarının İzlenmesi ve Denetlenmesi Hakkında Kanunun çıkarılması, devlet yardımlarının izlenmesi konusunda bir otoritenin oluşturulması,
- Yatırımcılara bedelsiz arsa tahsis edilmesi,
- Doğrudan yabancı yatırımların özendirilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması,
- Devlet yardımlarının envanterinin çıkarılması, etkinliğinin araştırılması ve öneriler getirilmesi amacıyla bir özel ihtisas komisyonunun oluşturulması,
- Yatırımlarda devlet yardımları bakımından bölgesel ayrımların yeniden yapılması,
- Kriz ve sermaye yetersizliği nedeniyle kapanan veya düşük kapasite ile çalışan tesislerin ekonomiye kazandırılması ve yeni yatırımların gerçekleştirilmesinin sağlanması ve
- KOBİ yatırımlarının desteklenmesine

ilişkin tedbirler geliştirilmiştir.

Bu çalışmalar çerçevesinde Temmuz 2003 tarihine kadar kaydedilen gelişmeler şunlardır:

24 Nisan 2003 tarih ve 25088 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4842 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda yatırım indiriminin, yatırım teşvik belgesi olmaksızın, otomatik olarak yatırımcıya sunulmasına ilişkin düzenlemeler getirilmiştir.

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu 17 Haziran 2003 tarih ve 25141 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Şirket sözleşme ve ana sözleşme değişikliklerine ilişkin işlemlerin, Odaların bünyesinde yer alan Ticaret Sicil Memurluklarınca ve tek adım ilkesine uygun olacak şekilde gerçekleştirilmesini düzenleyen 4884 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Damga Vergisi Kanunu, İş Kanunu ve Sosyal Sigortalar Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 17

Haziran 2003 tarih ve 25141 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Devlet yardımlarının izlenmesi ve denetlenmesi için gerekli görülen mevzuata ilişkin çalışmalar ilgili kurum ve kuruluşlarca sürdürülmektedir.

Yatırımcılara bedelsiz arsa tahsis edilmesine imkan verecek mevzuat düzenlemesi hazırlanarak ilgili kurum ve kuruluşların görüşüne açılmıştır.

Devlet yardımlarının envanterinin çıkarılması, etkinliğinin araştırılması ve öneriler getirilmesi amacıyla bir özel ihtisas komisyonu kurulmuş ve komisyon çalışmalarına başlamıştır.

Borsa Dışı Teşkilatlanmış Menkul Kıymetler Piyasalarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik, 18 Mart 2003 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Halihazırda devam eden uygulamalar ve KOBİ'ler alanında son dönemde hayata geçirilmesi öngörülen politika ve programlar, AB ve gelişmiş ülke uygulamaları ile karşılaştırıldığında, Türkiye'nin KOBİ destek sisteminin işletmelerin taleplerini karşılayacak kapasiteye sahip olmadığı, kaynak yetersizliği ve kurumsal kapasite eksikliğinin KOBİ'leri geliştirmek ve desteklemek amacıyla hazırlanan politika ve programlar aracılığıyla kısa ve orta vadede somut sonuçlar alınmasının önünde önemli bir engel teşkil ettiği görülmektedir. KOBİ'lere yönelik hizmetlerin nitelik ve nicelik açısından geliştirilmesi ve kurumlar arasında etkin bir koordinasyon sağlanması ihtiyacı devam etmektedir. Bu amaçla öncelikle tüm kuruluşların faaliyetlerinin çerçevesini belirleyen bir KOBİ tanımının geliştirilmesi gerekmektedir.

2.4 KOBİ TANIMI

Ülkemizde, KOBİ'lere yönelik faaliyetlerde bulunan kurum ve kuruluşların; görev tanımları, hedef kitleleri ve faaliyetlerine ayırdıkları kaynakları çerçevesinde, hizmet götördükleri grupları belirleyen farklı KOBİ tanımları kullandıkları görülmektedir. Kullanılan tanımlar, gerek tanımları

belirlemede seçilen ölçütler gerek bu ölçütlerin çerçevesinde belirlenen limitler itibarıyla farklılıklar göstermektedir(Tablo 7).

KOBİ'lere yönelik politikaların geliştirilmesi, politikalar çerçevesinde uygulanacak programların planlanması ve bu konudaki araştırmaların yürütülmesinde bir standardın oluşturulması amacıyla ortak bir KOBİ tanımı belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Tanımlardaki ayrılık, işletmelerin farklı kuruluşlardan hizmet talep etmeleri halinde farklı değerlendirmelere tabi tutulmaları sonucunu doğurmakta, bu durum hizmet sunucularla hizmet talep edenler arasında anlayış farklılığına yol açmakta, uygulamaların etkinliğini azaltmakta ve hizmetlerde şeffaflığın sağlanmasının önünde önemli bir engel teşkil etmektedir. AB'nin KOBİ tanımına uyumun sağlanması hususu, Türkiye'nin, AB'ye adaylık sürecinde Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanarak ülkemize sunulan İlerleme Raporlarında ve 2003 yılında Türkiye için hazırlanan Katılım Ortaklığı Belgesinin kısa vadeli tedbirleri arasında da vurgulanmaktadır.

TABLO 7: Türkiye’de Kullanılan KOBİ Tanımları

KURULUŞ	TANIM KAPSAMI	TANIM KRİTERİ	MİKRO ÖLÇEKLİ İŞLETME	KÜÇÜK ÖLÇEKLİ İŞLETME	ORTA ÖLÇEKLİ İŞLETME
KOSGEB	İmalat Sanayii	İşçi sayısı	-	1-50 işçi	51-150 işçi
HALKBANK	İmalat Sanayii, Turizm, Yazılım Geliştirme	İşçi Sayısı	-	-	1-250 işçi
		Sabit Yatırım Tutarı (Euro)	230.000	230.000	230.000
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI	İmalat Sanayii, Turizm, Tarımsal Sanayi, Eğitim, Sağlık, Yazılım Geliştirme	İşçi Sayısı,	1-9 işçi	10-49 işçi	50-250 işçi
		Yatırım Tutarı, KOBİ Teşvik Belgesine Konu Yatırım Tutarı (Euro)	350.000	350.000	350.000
DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI	İmalat Sanayii	İşçi Sayısı,	-	-	1-200 işçi
		Sabit Yatırım Tutarı (Euro)	-	-	1.830.000
EXİMBANK	İmalat Sanayii	İşçi Sayısı			1-200 işçi

KAYNAK: Hazine Müsteşarlığı, Dış Ticaret Müsteşarlığı, KOSGEB, EXİMBANK, T.HALK BANKASI.

2.5 AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLİŞKİLER

a) Ortaklık İlişkisi ve Gümrük Birliği

Türkiye ile AB (o dönemdeki adıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu) arasındaki ilişkiler, 1 Aralık 1964 tarihinde yürürlüğe giren Ankara Anlaşmasının çerçevesini çizdiği “Ortaklık Rejimi” ile başlamıştır. Ortaklık Rejiminin işleyiş kuralları 1 Ocak 1973 tarihinde yürürlüğe giren Katma Protokol uyarınca ayrıca düzenlenmiştir. Bu Protokolle, Topluluğun Türkiye’den ithal ettiği sanayi mallarına uyguladığı gümrük vergileri ve miktar kısıtlamalarını Protokolün ticari hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihte (1971) sıfıra indirmesi öngörülürken, Türkiye’nin Topluluk çıkışlı sanayi ürünlerinde uyguladığı gümrük vergileri ile eş etkili vergi veya resimleri, tedricen kaldırması öngörülmüştür.

Bu sürece paralel olarak Topluluk, ortaklık ilişkisi çerçevesinde, Türkiye ekonomisinin hızlı kalkınmasına katkıda bulunmak ve Türkiye’nin ortaklık ilişkisinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmesine destek olmak amacıyla 1963 yılından itibaren Türkiye’ye, 78 milyon ECU’lük hibe ile 637 milyon ECU’lük kolaylıklı ve 115 milyon ECU’lük piyasa şartlı krediden oluşan, toplam 827 milyon ECU tutarında mali yardım sağlamıştır.

1970’li yıllarda Türkiye-AT ortaklık ilişkileri beklendiği gibi gelişmemiş ve 1980’li yıllarda donma noktasına gelmiş olup, bazı istisnai unsurlar dışında mali işbirliği 1995 yılına kadar çalıştırılmamıştır. 1 Aralık 1986 tarihinde başlaması gereken işçilerin serbest dolaşımı Topluluk tarafından uygulamaya geçirilmemiştir. Türkiye 14 Nisan 1987 tarihinde, tüm Avrupa ülkelerine tanınmış haktan yararlanarak AT’ye tam üyelik başvurusunda bulunmuş; fakat 1990 yılında AT Bakanlar Konseyi, Avrupa Komisyonu tarafından yapılan değerlendirmeye dayanarak o dönem itibarıyla Türkiye’nin üyeliğine ilişkin olarak verilecek kararın ertelenmesinin uygun olacağı sonucuna varmıştır.

Türkiye ve AT arasında sanayi ürünlerini alanında bir gümrük birliği oluşturulması sürecini tamamlayan 6 Mart 1995 tarihli ve 1/95 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı ile Türkiye ile AB arasındaki ilişkiler ivme kazanmıştır. Bu kararın beraberinde yer alan “Ortaklık İlişkilerinin Geliştirilmesine İlişkin İlke

Kararı”nda bazı sektörlerde işbirliğinin ilerletilmesi konuları kapsanırken; AB’nin tek taraflı sunduğu bildirim ile de mali işbirliği yeniden başlatılmıştır. Çeşitli nedenlerden dolayı, bu bildirim kapsamında, gümrük birliği süreci için Türkiye’ye verilmesi öngörülmüş olan ve o zaman için toplam tutarının 2,2 milyar ECU’ye ulaşacağı tahmin edilen hibe ve kredilerin çok sınırlı bir bölümü (% 33 civarında) Türkiye’ye sağlanabilmiştir.

Gümrük birliğinin tesisiyle birlikte Türkiye’de KOBİ’lerin durumunu desteklemek üzere, geniş katılımlı bir çalışma sürecini müteakip, KOBİ Eylem Planı hazırlanmıştır. Ancak yeterli kaynak bulunamadığı için bu plan uygulamaya geçirilememiştir.

AB, Haziran 1998’deki Cardiff Zirvesinde “Türkiye için Avrupa Stratejisi”ni yürürlüğe koymuştur. Bu strateji çerçevesinde, Türkiye sanayisi ve KOBİ’lerin gümrük birliği ve uyum hususlarındaki durumlarını kapsamaya yönelik bir “Sanayi Stratejisi”, karşılıklı çalışmalar çerçevesinde geliştirilmiş ve Türkiye ile AB arasında bir Sanayi İşbirliği Temas Grubu oluşturulmuştur. Ancak bu strateji de AB tarafından işleme konmamıştır.

b) Helsinki Zirvesi Sonrası Adaylık Süreci

10-11 Aralık 1999 tarihinde gerçekleşen Helsinki Zirvesinde Türkiye, AB’ye aday ülke olarak kabul edilmiştir. Bu zirve kararında Türkiye için diğer aday ülkelerde olduğu gibi bir “Katılım Ortaklığı”nın tesis edilmesi ve bu çerçevede “katılım öncesi yardımlar”dan Türkiye’nin de yararlandırılması gündeme gelmiştir. Merkezi ve Doğu Avrupalı (MDA) aday ülkelerin uyumu için PHARE, ISPA ve SAPARD geliştirilirken, Türkiye bu kapsama dahil edilmemiştir. Bu dönemde Türkiye için düzenlenen mali yardım MEDA-II’den ayrılan pay ile Avrupa Stratejisi çerçevesinde sağlanan kaynaklardan oluşmuştur. Bu süreçte, Türkiye’ye yılda 177 milyon Euro’luk destek sağlanmıştır. Bu destek miktarının 2004 yılında 250, 2005 yılında 300 ve 2006 yılında 500 milyon Euro’ya ulaşacak şekilde artırılması öngörülmüş olup bu kaynaklardan Türkiye’nin çeşitli alanlardaki AB’ye uyum çalışmalarının yanısıra “KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı” da desteklenecektir.

Helsinki Zirvesinde ayrıca, “Binyıl Bildirgesi” kabul edilerek genişleme sürecinde yeni bir aşamaya işaret eden kararlar alınmıştır. Bu çerçevede;

AB genişleme sürecinde ;

- bilim-araştırma-teknoloji üretiminin artırılması,
- mesleki eğitimin hızla geliştirilerek, yenilenmesi ve yaygınlaştırılması,
- KOBİ’lerin geliştirilmesi ve desteklenmesi,
- bölgesel kalkınmaya önem verilmesi

hususlarına öncelik verilmesi öngörülmüştür.

Türkiye’nin AB’ye aday ülke olarak kabulünü takiben, Türk KOBİ’lerinin AB üye Devletleri ve diğer aday ülkelerin işletmeleri ile rekabet edebilmeleri için AB politikalarıyla ülkemiz politikalarının koordinasyonu yönünde çalışmalar başlatılmıştır. Bu çerçevede yürütülen çalışmalar şu şekildedir:

CC BEST Sürecine Katılım

16-17 Haziran 1997 tarihli Amsterdam Zirvesi önerileri doğrultusunda KOBİ’ler için iş ortamının iyileştirilmesi ve mevzuatın basitleştirilmesi konusunda bir rapor hazırlamak üzere BEST (İş Ortamının Basitleştirilmesi Görev Gücü) Çalışma Grubu oluşturulmuştur. BEST çalışmalarının amacı; ülkelerin en iyi uygulama örneklerinin değişimini sağlamak ve ülkelerin birbirlerinin tecrübelerinden istifade edebilecekleri bir ortam yaratmaktır.

BEST çalışma grubu raporuna dayanılarak Avrupa Komisyonu tarafından girişimcilik ve rekabet edebilirliğin desteklenmesine yönelik eylem planı hazırlanmıştır. Bu eylem planı;

- eğitim ve staj,
- finansmana erişim,
- araştırma ve yenilik,
- destek hizmetlerinin şeffaflığı,

- kamu yönetimi,
- istihdam ve çalışma şartları

alanlarını kapsamaktadır.

KOBİ'leri desteklemek ve mümkün olan en iyi iş ortamını sağlamak amacıyla üye ülkelerin yukarıda belirtilen altı alanda yaptıkları çalışma ve ilerlemeler "Avrupa Birliği-Girişimciliği ve Rekabet Edebilirliği Desteklemeye Yönelik Eylem Planının Yürütülmesi Raporu" başlığı altında 27 Ekim 2000 tarihinde yayımlanmıştır.

BEST çalışmasının aday ülkelere de yansıtılmasına yönelik Avrupa Komisyonu kararı doğrultusunda Sanayi ve Ticaret Bakanlığının liderliğinde, KOSGEB'in sekretaryasında ve KOBİ'lerle ilgili tüm kurum ve kuruluşların katılımıyla "CC BEST Türkiye Raporu" hazırlanarak 13 Temmuz 2001 tarihinde Ankara'da, 28 Eylül 2001 tarihinde Brüksel'de Komisyona sunulmuştur. Türkiye Raporu, diğer aday ülkelerin raporlarıyla birlikte 20 Aralık 2001 tarihinde yayımlanmıştır.

Küçük İşletmeler İçin Avrupa Şartı

AB üyesi ülkelerin KOBİ politikalarında birliktelik sağlamak amacıyla başlattıkları CC BEST çalışması, 19-20 Haziran 2000 tarihli Feira Zirvesinde yayımlanan AB KOBİ Şartı ile daha somut bir nitelik kazanmışböylece CC BEST süreci sona erip, AB KOBİ Şartı raporlarının hazırlanması süreci başlatılmıştır.

Türkiye'nin, 23 Nisan 2002 tarihinde Slovenya'nın Maribor şehrinde düzenlenen konferansta diğer aday ülkelerle birlikte teyit ettiği Şart, aşağıda belirtilen 10 temel unsuru içermektedir;

- Girişimcilerin eğitimi ve öğretimi.
- Daha ucuz ve daha hızlı iş kurma süreçleri geliştirilmesi.
- Daha iyi kanunlar ve mevzuat düzenlemesi yapılması.
- Nitelikli personel eğitiminin gerçekleştirilmesi.
- İnternette anında işlem imkanlarının yaygınlaştırılması.

- Tek pazardan daha çok yararlanılması
- Vergilendirme ve finansal konularda iyileştirmeler yapılması.
- KOBİ'lerin teknoloji ve yenilikçilik kapasitesinin geliştirilmesi.
- E-ticaretin ve teknoloji tabanlı işletmelerin desteklenmesi.
- Ulusal ve uluslar arası platformlarda KOBİ'lerin daha etkin ve daha güçlü temsil edilmesi.

Türkiye, bu Şartı onaylamakla tüm kurum ve kuruluşlarıyla yukarıda belirtilen 10 temel alanda somut adımlar atmaya, program ve projeler üretmeye, gerekli kaynakları tahsis etmeye söz vermiş bulunmaktadır.

Bu nedenle, AB KOBİ Şartı bir anlamda Türkiye'nin uzun vadeli KOBİ Stratejisi dokümanı ve ev ödevidir.

AB KOBİ Şartına ilişkin Türkiye 2002 yılı Raporu KOSGEB koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşların katkılarıyla hazırlanmış ve 2003 yılı Şubatında Avrupa Birliği Konsey toplantısında sunulmuştur. 2003 yılı raporunun hazırlanması ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

Avrupa Topluluğu İşletme ve Girişimcilik ve Özellikle Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler İçin Çok Yıllı Programı

Yukarıda belirtilen stratejilerin ve KOBİ politikalarının "Avrupa Topluluğu İşletme ve Girişimcilik ve Özellikle Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler İçin Çok Yıllı Program"ında proje ve eylemlere dönüştüğü görülmektedir.

Türkiye, Topluluğun Resmi Gazetesinde 20 Aralık 2000 tarihinde yayımlanan 2000/819/EC sayılı Kararla başlayan ve 2001-2005 yıllarını kapsayan Çok Yıllı Programa KOSGEB koordinasyonunda katılmaktadır. Türkiye'nin katılmakta olduğu ilk Topluluk programı olma özelliği taşıyan Çok Yıllı Programa ilişkin Türkiye-AB Mutabakat Zaptı 23 Ekim 2002 tarihinde imzalanmıştır.

Türkiye'nin Program bütçesine katkı payı yaklaşık 4,5 milyon Euro olup, Mali İşbirliği Programlaması ve KOSGEB bütçesinden karşılanmaktadır.

Program kapsamında, halen bir adet olan Avrupa Bilgi Merkezi (European Information Center-EIC) sayısı kısa sürede 12'ye çıkartılacaktır. İstanbul'da 2 adet olmak üzere Adana, Ankara, Bursa, Denizli, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Samsun, Trabzon İllerinde de Avrupa Bilgi Merkezleri açılacaktır.

2002 yılında ihalesi yapılacak 23 AB Bilgi Merkezi'nin 12'sinin Türkiye'de açılacak olması önemli bir başarı olarak değerlendirilirken halen Avrupa'da 300'den fazla Avrupa Bilgi Merkezi'nin faaliyette bulunduğu bilgisi göz önünde bulundurulmalıdır.

Türkiye'nin Çok Yıllı İşletmeler Programı ile ilgili ulusal yaklaşımı aşağıdaki şekilde özetlenebilir;

- Paylaşımçı olmak; KOBİ'lere hizmet ve destek veren kurumlar arasında sinerji oluşturmak, kurumlar arasında iş birliğini geliştirmek, atıl duran kaynakları harekete geçirerek ihtiyaç alanlarına yönlendirmek,
- AB'den mali destek almanın ötesinde, AB'nin KOBİ politika ve stratejilerini özümsemeye önem vermek,
- AB'nin KOBİ politikalarını, projelerini, en iyi uygulama örneklerini ve başarılı çözümlerini öğrenerek, know-how kazanmak.

Bu süreçte Türkiye, özellikle teknoloji ve bilgi tabanlı, yenilikçi KOBİ'lerin desteklenmesinde AB'nin geliştirdiği;

- başlangıç sermayesi,
- risk sermayesi,
- kredi garantisi,
- iş melekleri⁵⁾

vb. finansal araçları ve mekanizmaları süratle öğrenmeyi ve uygulamaya geçirmeyi amaçlamaktadır.

⁵⁾ İş Melekleri, (Business Angels): girişimcilere banka dışı finansman araçları sağlayan özel finans kuruluşları.

Mart 2000 tarihli Lizbon Zirvesi

AB ülkeleri, Mart 2000 tarihinde gerçekleşen Lizbon Zirvesinde, 2010 yılına kadar izlenecek politikalar neticesinde AB'nin dünyanın rekabet gücü en yüksek, dinamik, bilgi tabanlı ekonomisi olmasını ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaya, daha çok iş imkanı ve daha iyi iş ortamı oluşturarak sosyal kaynaşmayı temin etmeye yönelik, Lizbon Stratejisi dokümanında ifade bulan, önemli kararlar almışlardır.

Bu amaçla kişi başına düşen gayri safi milli hasılanın artırılması, verimliliğin yükseltilmesi, çalışabilir nüfusun asgari % 70'ine iş imkanı sağlanması, Ar-Ge çalışmalarına daha çok kaynak ayrılması, eğitim düzeyinin yükseltilmesi, internet kullanımının yaygınlaştırılması, devlet yardımları azaltılırken risk sermayesi kullanımının artırılması, sosyal kaynaşmanın sağlanması hedeflenmektedir. Lizbon stratejisi hedefleri Küçük İşletmeler için Avrupa Şartında daha somut ifadelerle belirtilirken, üye ülkeler arasındaki ticaretin geliştirilmesinde ortamın iyileştirilmesi, mevzuatın basitleştirilmesi ihtiyacı da vurgulanmaktadır.

Bologna Sözleşmesi

AB'de yukarıda belirtilen çalışma ve gelişmeler devam ederken, OECD üyesi ülkelerin Sanayi ve KOBİ'lerden sorumlu Bakanları, İtalya'nın Bologna kentinde 15 Haziran 2000 tarihinde toplanarak KOBİ politikalarına yönelik Bologna Sözleşmesini imzalamışlardır . Bologna Zirvesinden sonra meydana gelen gelişmeler Haziran 2004 tarihinde KOSGEB'in ev sahipliğinde, İstanbul'da gerçekleştirilecek olan Bakanlar Toplantısında gözden geçirilecektir.

Alt Komite Toplantıları

KOBİ'lere ilişkin hususlar, AB-Türkiye Ortaklık Komitesinin alt komitelerinden olan 3 No'lu Ticaret, Sanayi ve Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Ürünleri Komitesi gündeminde ele alınmaktadır. Komite, bugüne kadar, 7 Aralık 2000 tarihinde Brüksel'de, 16 Mayıs 2001 tarihinde İstanbul'da

ve 17 Temmuz 2002 tarihinde Brüksel'de olmak üzere üç kez toplanmış olup, önümüzdeki dönemde de çalışmalarını sürdürecektir.

2002 Yılı İlerleme Raporu

Avrupa Komisyonunun her yıl aday ülkeler için yayınladığı Düzenli İlerleme Raporlarından Türkiye için hazırlanan 2002 yılı İlerleme Raporunda, Türkiye'nin AB'ye uyumlu KOBİ tanımına ilişkin mevzuat düzenlemesi yapması konusunda gelişme kaydedilmediği, KOBİ'lere ayrılan kredi vb. kaynaklarda azalma meydana geldiği, Türkiye'nin KOBİ Stratejisi ve Eylem Planı hazırlaması gerektiği vurgulanarak, 1 Eylül 2002 tarih ve 24863 sayılı T.C. Resmi Gazetesinde yayımlanan kanunla Türkiye'nin tüm AT programlarına ve böylelikle 6. Ar-Ge Çerçeve Programına katılımının uygun bulunulduğu belirtilmiştir.

2.6 TÜRK KOBİ SEKTÖRÜNÜN TEMEL ZAYIFLIKLARI

Türkiye'nin özel koşulları kalkınma seçenekleri üzerinde belirleyici olmakta, bu kapsamda KOBİ'lerin geliştirilmesi kaçınılmaz bir politika alanını oluşturmaktadır. Bunun sonucu olarak, AB ile entegrasyon sürecinde KOBİ'leri geliştirmeye ve desteklemeye yönelik politika ve programlar geliştirilmesi önem arz etmektedir.

AB ile ileriye dönük işbirliğini temellendirmek üzere, Birliğin politika ve programları ile uyumlu bir KOBİ stratejisi oluştururken, ülkemiz koşullarını yansıtmının gereği olarak esas alınması gereken bazı temel zayıflıkların mevcudiyeti söz konusudur.

Türk KOBİ'lerinin maruz kaldıkları muhtelif problemler arasında aşağıda ele alınanlar, KOBİ'lerin gelişebilmeleri ve gerek dünya gerek AB iç pazarında rekabet gücü kazanabilmeleri önündeki temel darboğazları oluşturmaktadır. Aynı zamanda Türkiye'nin yapısal sorunlarına tekabül eden bu problemler, halen uygulanmakta olan politika ve programların başarısının önünde de ciddi engeller oluşturmaktadır. Bu itibarla, ulusal bazda geliştirilen

strateji belgelerinde bu problemlerin çözümüne yönelik önlemler geliştirilmektedir.

2.6.1 KNOW-HOW YETERSİZLİĞİ VE DÜŞÜK TEKNOLOJİK SEVİYE

Tipik Türk KOBİ'si geleneksel üretim metotları ile Türkiye pazarı için üretim yapmakta; ancak, bir çok alanda yerel pazarda da başta AB firmaları olmak üzere yabancı firmalar ile rekabet etmek zorunda kalmaktadır. Türk KOBİ'lerinin teknolojik düzeyi Avrupalı firmalara göre çok düşük kalmakta, KOBİ'lerimiz genellikle modası geçmiş tasarımlar, verimsiz üretim metotları ve eski makine-ekipman kullanarak katma değeri düşük olan alt kalitede ürünlerin üretimiyle meşgul olmaktadır.

Ayrıca, KOBİ'lerde danışmanlık kullanma ve Ar-Ge siparişi geleneği de bulunmamaktadır. Ülkede mühendislik-müşavirlik, tasarım teknoloji transferi ve eğitim hizmetlerinin kullanılmasının düşük bir düzeyde kalması ve sınai mülkiyete konu olan ürünlerin ticaretinin yetersizliği nedeniyle know-how ile ilgili hizmet sektörleri de gelişmemiştir. Oysa sabit sermayeden ziyade insan sermayesine ihtiyaç duyan bu alanlarda kapasite geliştirebilmek için Türkiye'nin tabii bir potansiyeli bulunmaktadır.

Gümrük birliğinin yarattığı rekabet ve AB İç Pazarının imkanları karşısında yeniden yapılanmanın gereği olarak, ülkemizde işletmelerin teknoloji seviyelerinin yaygın bir şekilde yükseltilmesi ve bu çerçevede büyük miktarlarda "know-how"ın KOBİ'lere transferi gerekmiştir. Ancak rekabet baskısı ve yeni pazar arayışı nedenleri ile hissedilen teknolojik ihtiyaçlar, ülkenin mevcut yapısal koşullarında ekonomik talebe dönüşemediğinden ve bu ihtiyaçları karşılayıcı hizmetleri sunan kesim (örneğin mühendislik, tasarım ve teknoloji transferi danışmanlıkları) ile tüketecek kesim (imalat sanayii KOBİ'leri) arasında ticari bağlar gelişmediğinden, Türkiye'de piyasa mekanizmasının sonucu olarak teknoloji düzeyinin yükseltilmesi yoluyla rekabet gücü kazanımı ortaya çıkmamıştır.

Kamu mali imkanlarının sınırlı kalması nedeniyle KOBİ'lere yeterli destek sağlanamamış ve teknolojinin yaygınını engelleyen yapısal sorunların da etkisiyle, bu dönemde ne gümrük birliğinin doğurduğu rekabet baskısı ne

de ekonomik krizler sonucunda Türkiye pazarının daralması karşısında duyulan yeni pazar gereksinimi bile ülke KOBİ'leri genelinde bir teknolojik düzey yükseltilmesini sağlayamamıştır.

Türk KOBİ'lerinin genelinin AB tüketicisine hitap edecek çeşit ve kalitede ürün üretebilecek durumda olmamaları nedeniyle, Şubat 2001 krizinin getirdiği kur avantajı ihracat için üretime yönelme imkanı sağlayamamış ve bu dönemde kapanan işletme sayısında artış gözlenmiştir.

Halen KOBİ'lerin know-how yetersizliği sorunu, fiyata dayalı piyasa güçlerinin devreye girmesini engellediği gibi, Türk ekonomisinin de gümrük birliğinden yeterli faydayı sağlayabilmesi önündeki en önemli darboğazı oluşturmaktadır.

Yapısal sorunların temelinde, gelişmekte olan bütün ülkelerdeki gibi, KOBİ'lerin teknolojik ihtiyaçlarının kendiliğinden ekonomik talebe dönüşmemesi, know-how ile ilgili çeşitli hizmet sunucuları ile aralarında ticari bağların gelişmemesi ve bu durumun hizmet üreticisi olması gereken KOBİ'lerin de gelişmesine imkan tanımaması olgusu yatmaktadır. Bu yapısal sorundan çıkış sağlayacak, iki tarafı buluşturan yeterli bir piyasa mekanizmasının oluşabilmesi, kültürel gelişmeleri, bazı kamusal destek ve düzenlemeler ile özellikle piyasa yapmaya yönelik organizasyonları gerekli kılmaktadır.

2.6.2 FİNANSAL ORTAMIN YETERSİZLİĞİ

Türkiye'de KOBİ'lerin kredi hacminden yararlanma oranları, istihdama ve ülke katma değerine sağladıkları katkıları ile karşılaştırılmayacak seviyelerde düşük kalmaktadır (% 5'ler civarında). KOBİ'lere hizmet verecek sermaye piyasası imkanları da geliştirilememiştir.

Kamu kesiminin piyasalardaki yüksek borçlanma düzeyi, özel sektörün kredi imkanlarını daraltmakta ve faizlerin aşırı yükselmesine yol açmakta olup, bu koşullar kamunun sağladığı desteklerin kısıtlılığı ile birleşerek KOBİ'lerin kredi piyasasından neredeyse tamamen dışlanmasına neden olmaktadır.

Türkiye’de uzun bir süredir yürütülen kamunun yüksek borçlanma politikası nedeniyle, bankaların KOBİ’leri finanse etme kapasitesi aşınmış, yatırım/proje finansmanı hizmetleri çok daralmış ve ekonomik krizler neticesinde bankaların iflas etmesi ve işletmelerin bankalara borçlu kalması gibi nedenler yüzünden bu alandaki piyasa mekanizması tahrip olmuştur.

Mali sektör krizi neticesinde, birçok bankanın piyasadan veya işletmelere hizmet sunmaktan çekilmesiyle, finansal sektörde KOBİ’lerin yararlanabileceği kredi hacmi ve kurumsal kapasitenin azalmış olması, ekonomik kriz ortamında faaliyetini sürdürebilecek KOBİ’leri de olumsuz etkilemiştir.

Mali sektör bünyesinde KOBİ’lerle çalışacak kurumsal kapasite eksikliği nedenleriyle, KOBİ’lerin kredi darboğazını rahatlatmak için AB’deki para ve sermaye piyasalarından yararlanılamamakta, Türkiye’ye sağlanan finansman imkanlarının bile KOBİ’lere aktarılmasında sıkıntılar yaşanmaktadır.

Geleneksel olarak KOBİ’lere finansal hizmet sunan Halk Bankası fonksiyonunu icra edemez duruma düşmüş olup, bankanın özelleştirilmesi planlanmıştır.

Türkiye’de KOBİ’lere yönelik kredi garantisi, risk sermayesi yatırım ortaklığı, gayri menkul yatırım ortaklığı, KOBİ finans şirketleri, KOBİ’lere yönelik faktoring ve leasing şirketleri, KOBİ’lerin menkul kıymet piyasalarından yararlanmasını sağlayan KOBİ borsası gibi bazı finansman kurumları ya çok sembolik düzeyde gerçekleşmiş ya da kavramsal düzeyde kalmıştır.

2.6.3 TÜRKİYE İLE AB ARASINDA REKABETİ ETKİLEYEN UNSURLAR

Gümrük birliğinin bazı unsurları, AB ile Türkiye arasındaki rekabet koşulları üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir.

Bölgesel gelişmişlik farklarını gidermek, alt yapıyı geliştirmek, çevre problemlerine çözüm getirmek, Ar-Ge kapasitesi geliştirmek, istihdam yaratmak ve bazı sektörel problemlerin çözümü için kullanılan çeşitli AB

fonları, AB'deki üreticilerinin sabit sermaye, Ar-Ge ve çevre yatırımı maliyetleri ile istihdam harcamalarını azaltmaktadır. Ancak, aynı pazarda ve aynı koşullar altında rekabet etmek durumunda olan Türk üreticiler bu kaynaklardan yararlanma olanağına sahip bulunmamaktadırlar.

Türkiye'de KOBİ'lere sağlanan devlet yardımlarının nitelikleri, çeşitlilikleri ve mali büyüklükleri, KOBİ'lerin sağladığı istihdam, katma değer, ödedikleri vergi miktarı vb. gibi değerlerle orantılı olarak da ele alındığında, AB üyesi ülkelerdeki destek ve hizmetler karşısında görece olarak yetersiz kalmaktadır.

Türkiye-AB gümrük birliğinin, KOBİ'ler üzerindeki olumsuz etkilerini telafi edecek etkili sistemler de bulunmamaktadır.

Öte yandan, Kuzey Afrika ülkeleri, Meksika ve Güney Amerika ülkeleri başta olmak üzere, AB'nin Serbest Ticaret Anlaşması (STA) akdettiği bazı ülkeler Türk ürünleri ile rekabet endişesi nedeniyle ülkemizle STA imzalamaktan kaçınmaktadır. Bu durum, bir taraftan Türk ürünlerini söz konusu pazarlarda rekabet açısından AB menşeli ürünler karşısında dezavantajlı bir konumda bırakırken, diğer taraftan AB'de serbest dolaşım hakkını kazanan anılan ülke menşeli ürünlerin ülkemiz piyasasına son derece avantajlı bir şekilde girişine imkan tanımakta olup, özellikle KOBİ'leri olumsuz yönde etkilemekte ve haksız rekabete yol açmaktadır.

Yukarıda belirtilen temel yapısal sorunlara ilaveten, ülkemizin, sahip olduğu ekonomik potansiyele, insan gücüne ve son yıllarda gerçekleştirilen hukuki ve kurumsal alt yapıya rağmen, yabancı sermaye girişi açısından da yetersiz durumda olduğu görülmektedir. Ayrıca, KOBİ'lere sunulan finansman dışı desteklerin de yeterince gelişmediği, kamu sektörünün talebi karşılamada yetersiz kaldığı, özel sektörün ise bu alanda aktif bir şekilde rol alacak kurumsal kapasiteye sahip olmadığı görülmektedir. Bu çerçevede, KOBİ'leri geliştirmek ve desteklemek amacıyla aşağıda belirtilen amaç ilke ve politikalar çerçevesinde hareket edilmesi öngörülmektedir.

3 AMAÇ, İLKE VE POLİTİKALAR

Uzun vadeli makroekonomik politikaların ana hedefi, sürdürülebilir bir ekonomik büyümeyi sağlamak, enflasyon oranını Avrupa Birliği ortalamasına düşürmek ve ekonominin rekabet gücünü artırmak olarak belirlenmiştir.

Bu amaçla makroekonomik dengeyi sağlamaya ve yapısal reformları gerçekleştirmeye özel önem verilmektedir. Aynı bağlamda kamunun yeniden yapılandırılması ve mevcut mekanizmaların etkinliğinin artırılması yönünde önemli tedbirler öngörülmektedir.

Bu çerçevede, KOBİ'lerin desteklenmesi ve geliştirilmesi ile ilgili olarak belirlenen hedef, ilke ve politikalar aşağıda belirtilmektedir.

3.1 TEMEL HEDEFLER

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında da belirtildiği üzere, KOBİ'lere yönelik politikaların temel hedefleri, bu kesimin verimliliğinin, katma değer içindeki payının ve uluslararası rekabet gücünün artırılmasıdır.

Bu amaçla öncelikle bankacılık sisteminin toplam kredi hacmi içinde KOBİ kredilerinin artırılması ve risk sermayesi, finansman yatırım ortaklığı, gayrimenkul yatırım ortaklığı gibi modern finansman araçlarından KOBİ'lerin daha etkili düzeyde yararlandırılması amacıyla bu alanlarda kurumsal kapasitelerin güçlendirilmesi öngörülmektedir.

Finansman dışı destekler alanında ise, hizmet vericilerle KOBİ'ler ve KOBİ'leri temsil eden meslek kuruluşları arasındaki iletişim ve etkileşimin geliştirilerek hizmetlerin etkinliğinin artırılması öngörülmekte, ayrıca, daha çok KOBİ'ye daha nitelikli hizmet verilebilmesini teminen başta kamu kurum ve kuruluşları ile meslek kuruluşları olmak üzere tüm hizmet vericilerin kurumsal kapasitelerinin ve ortak iş yapabilme yeteneklerinin geliştirilmesinin önemi vurgulanmaktadır.

KOBİ'lerin düşük teknoloji seviyelerinin uluslararası pazarlardaki rekabet edebilirliklerinin önündeki en önemli engeli oluşturduğu gerçeğinden

hareketle, teknolojinin yayılımını hızlandırabilmek için transfer kapasitesinin geliştirilmesi ve kalite yükseltilmesine yönelmesi amaçlanmakta ve bu kapsamda işletmelerin teknoloji alt yapılarının geliştirilmesine yönelik eğitim, danışmanlık, Ar-Ge desteklerinin yoğunlaştırılması öngörülmektedir.

3.2 İLKE VE POLİTİKALAR

Türkiye’de KOBİ’lere yönelik temel strateji alanları Küçük İşletmeler için Avrupa Şartında yer alan öncelik alanları ile ülkemiz öncelikleri dikkate alınarak oluşturulmuştur. Bu strateji alanları kapsamında uygulanacak faaliyetler, öncelikle ülkemiz KOBİ’lerinin zayıf yanları olarak belirtilen; finansman ve teknoloji sorunları ile rekabet gücü kapsamında ele alınan diğer sorunları çözmeyi hedeflemektedir.

3.2.1 GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ

Girişimci ruhun geliştirilmesi amacıyla eğitimin her kademesinde girişimcilik eğitimi ve öğretimine yönelik programlar geliştirilecektir.

KOBİ’lere yönelik eğitim ve öğretim programlarının uygulanmasında kamu ve özel sektör arasında etkin koordinasyon sağlanacak, meslek kuruluşlarının bu alanda hizmet verme kapasiteleri artırılacak ve özellikle çalışan sayısı az olan KOBİ’ler için uzaktan bilgilendirme bilişim alt yapısı oluşturulacaktır.

KOBİ’lerde organizasyon kültürünün yerleştirilmesi amacıyla yöneticiler seviyesinde eğitim programları düzenlenecektir.

KOBİ çalışanlarının işletme içi karar alma sürecinde aktif rol almalarını sağlamak amacıyla sektör bazlı eğitim programları düzenlenecektir.

KOBİ’lerde insan kaynakları yönetimi olgusunun yerleştirilmesine yönelik bilgilendirme programları düzenlenecektir.

Meslek standartları, sınav ve belge sisteminin kurulmasına ilişkin mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

Yeni işyerleri açacakların faaliyet sahalarına yönelik mesleki eğitim aldıklarının belgelendirilmesini gerektirecek mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.

Kalkınma düzeyi düşük olan bölgelerdeki girişimci ve sanayicilerin bilimsel ve piyasa koşullarına uygun üretim ve işletme yapısına kavuşmaları için meslek liseleri ve üniversitelerin bu kesimlerle iş birliği içinde çalışmalarını geliştirilecektir.

KOBİ'ler, başarılı fikir ve uygulamaların en kısa sürede hayata geçirilmesi amacıyla gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin başarılı örnekleri hakkında bilgilendirilecektir.

KOBİ'ler proje ve teknoloji yönetimi konularında bilgilendirilecektir.

KOBİ'lerin üniversitelerin ve büyük ölçekli firmaların bilgi kapasitesinden yararlanmaları amacıyla ortak programlar geliştirilecek, ana-yan sanayii ilişkileri artırılarak yan sanayi firmalarının personelinin eğitim seviyelerinin geliştirilmesine imkan verecek projeler desteklenecektir.

3.2.2 DAHA UCUZ VE DAHA HIZLI İŞ KURMA SÜREÇLERİ GELİŞTİRİLMESİ

İş kurma süreci ile ilgili mevzuat bürokrasiyi azaltacak şekilde basitleştirilecek, KOBİ'lerin iş kurma sürecinde bilgilendirilmesi için meslek kuruluşları ve hizmet kuruluşları tarafından koordineli bir şekilde eğitim programları düzenlenecek, bu amaçla bilgilendirme ofisleri kurulacak ve mevcut ofisler arasındaki iş birliği geliştirilecektir.

Girişimciler iş kurma sürecinin başından itibaren yatırım ortamı hakkında bilgilendirilecek, sektör bazlı gelişme planları ve pazar araştırmaları hazırlanarak girişimcilerin bilgisine sunulacak, KOBİ'ler kuruluş aşamasından itibaren stratejik planlama kavramı çerçevesinde hareket edebilmelerini sağlayacak şekilde bilgilendirilecektir.

Girişimcilerin istihdam artırıcı faaliyetleri desteklenecek, nitelikli işgücü istihdamına yönelik programlara ayrılan bütçe artırılacaktır.

3.2.3 DAHA İYİ KANUNLAR VE MEVZUAT DÜZENLEMESİ YAPILMASI

KOBİ'lerin tanımlanmasında AB Tavsiye Kararı ile uyumun sağlanmasını teminen gerekli yasal düzenleme/düzenlemeler yapılacaktır.

KOBİ tanımının AB tanımı ile uyumlu hale getirilmesi neticesinde, istatistik sistematığı de, yeni tanım kapsamında belirlenecek politikalara ve uygulanacak programlara uygun veriler üretebilecek şekilde, EUROSTAT normlarını da dikkate alarak geliştirilecek, KOBİ'lerle ilgili istatistiklerin sürekli ve güncellenebilir bir veri tabanı dahilinde takip edilmesi sağlanacaktır.

KOBİ'lerin faaliyetlerinde etkinliği azaltıcı düzenlemeler gözden geçirilerek yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar tamamlanacak, basitleştirilmesi ve/veya geliştirilmesi öngörülen mevzuata ilişkin düzenlemeler yapılacaktır.

KOBİ politikalarının belirleyicisi ve uygulayıcısı kuruluşlar arasındaki koordinasyon artırılacak, uygulanan politika ve programlar rasyonel kriterler çerçevesinde sürekli olarak takip edilecek ve güncellenecek, kurum ve kuruluşlar hizmet verdikleri kesimlerden alınacak performans kriterleri çerçevesinde değerlendirilecektir.

KOBİ'lerin serbest piyasa ekonomisi koşullarında faaliyet göstermelerinin sağlanması amacıyla, kamunun bu kesimle aynı alanda verdiği hizmetler gözden geçirilecek, haksız rekabet ortamı yaratılması engellenecektir.

KOBİ'lerle ilgili sivil toplum kuruluşları desteklenecek, bu kuruluşların planlama ve uygulama sürecinde daha etkin rol alabilmeleri için gerekli eğitim ve bilgilendirme çalışmaları düzenlenecektir.

Mali sıkıntı içinde bulunan ve yeniden yapılandırılmaları halinde faaliyetlerini sürdürmeleri mümkün olan işletmelere gerekli desteğin verilmesini sağlayacak mekanizmalar oluşturulacak ve icra, iflas ve tasfiye işlemleri ile ilgili mevzuat geliştirilecektir.

KOBİ'lere yönelik devlet yardımları ile ilgili mevzuat, oluşturulacak bölgesel gelişmişlik haritalarını da dikkate alarak geliştirilecek, devlet yardımlarından yararlanma sürecindeki bürokratik işlemler azaltılacaktır.

Şirket bölünmelerinin engellenip, birleşmelerin teşvik edilmesini sağlayacak mevzuat düzenleme çalışmaları yapılacaktır.

3.2.4 NİTELİKLİ PERSONEL EĞİTİMİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ

KOBİ'lerin nitelikli personel ihtiyacını karşılamak üzere eğitim kurumlarının belirlenecek meslek standartları dahilinde eğitim vermesi sağlanacak, mevcut eğitim programlarının kalitesi yükseltilecek, kapasitesi artırılacaktır.

Hayat boyu eğitim ve öğretim kavramlarının yerleşmesini sağlayacak eğitim programları geliştirilerek, aktif işgücünün niteliklerinin, gelişen ve değişen ürün ve üretim süreçleri çerçevesinde şekillenen piyasaların taleplerini karşılayacak şekilde sürekli olarak geliştirilmesi sağlanacaktır.

3.2.5 İNTERNET ÜZERİNDEN ERİŞİM VE ANINDA İŞLEM İMKANLARININ GELİŞTİRİLMESİ

KOBİ'lerle kamu birimleri arasındaki iletişimin artırılmasını teminen, kamunun KOBİ'lere yönelik verdiği hizmetlerin tanıtımını sağlamak üzere internet üzerinden gerçekleştirilen bilgilendirme faaliyetleri geliştirilecektir. Bu sürecin etkinliğinin artırılması için, işletmelerin internet kullanımı aracılığıyla sağlayabilecekleri faydaları anlatan bilgilendirme çalışmaları yapılarak bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.

İnternet üzerinden anında işlem yapabilme imkanlarının geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapılacaktır.

3.2.6 YENİ PAZARLARA AÇILMA

Küreselleşmenin olumsuz etkilerinden korunmak, sektörel ve bölgesel bağımlılıktan kurtulmak ve rekabet edilebilecek alanları belirlemek amacıyla, özel sektör katılımı ile ihracata yönelik stratejik planlama yapılacaktır. İhracat teşvik mevzuatı uzun dönemli stratejiye göre ilgili tüm kuruluşların koordinasyonu sağlanarak yenilenecektir.

KOBİ'lerin ihracata yönlendirilmesi için bilgilendirilmeleri sağlanacak, aynı alanda faaliyet gösteren işletmelerin ihracata yönelik örgütlenmeleri yaygınlaştırılacak, sektörel dış ticaret şirketleri modeli, diğer ülkelerin başarılı örnekleri de dikkate alınarak geliştirilecek, uygulamanın etkinliğini artırmak üzere ilave destekler sağlanacaktır.

KOBİ'lerin uluslararası pazarlarda rekabet edebilmelerini sağlamak amacıyla ürün ve üretim süreçlerinin kalitesi artırılacak, uluslararası standartlar hakkında bilgilendirilmeleri sağlanacaktır.

Yerel ve ulusal markaların, tüm dış pazarlarda rekabet edebilecek seviyeye ulaşması desteklenecektir.

İhracatçı firmaların enerji, istihdam ve haberleşme alanlarındaki girdi maliyetlerinin bu alandaki vergi oranlarının azaltılması yolu ile düşürülmesini sağlayacak önlemler alınacaktır.

Eximbank'ın kaynak yapısı güçlendirilecek, bürokratik işlemler azaltılarak basitleştirilecek, özellikle teminat sorununu kolaylaştırıcı önlemler alınacaktır.

3.2.7 VERGİLENDİRME VE FİNANSAL KONULARDA İYİLEŞTİRME YAPILMASI

Yatırımlarda devlet yardımlarıyla ilgili olarak vergisel destek unsurları kapsamında teşvik belgesiz sisteme geçilmesi uygulaması izlenerek geliştirilecek, özel amaçlı vergisel destekler ile nakit destek sisteminin ise AB ve diğer uluslararası anlaşmalarda öngörülen düzenlemeler çerçevesinde bölge, ölçek ve yatay yardımlar esas alınarak yeniden düzenlenmesi amacıyla çalışmalar yapılacaktır.

Yatırımlarda devlet yardımları bakımından bölgesel ayrımlar, AB'ye uyum çerçevesinde çalışmaları tamamlanan İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına (İBBS) göre yeniden belirlenecektir. Teşvikler; alt bölge, il ve gerektiğinde belli sorunlara sahip ve desteklenmesi gereken özel alanlar için tekrar gözden geçirilecektir.

Kriz ve sermaye yetersizliği nedeniyle kapanan veya düşük kapasite ile çalışan tesislerin ekonomiye kazandırılması ve yeni yatırımların gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

KOBİ'lerin bankalarla olan problemlerinin çözümü için yeni bir yaklaşım (Anadolu Yaklaşımı) geliştirilecektir.

KOBİ'lerle ilgili vergi mevzuatının basitleştirilmesi için çalışmalar yapılacaktır.

Bankaların KOBİ kredisi kullandırması özendirilecektir.

Genç ve kadın girişimcilere yönelik olarak uygulanan özel kredi programları etkinleştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.

Uygulanabilir projeleri olanlar ile sermayesi olanların buluşturulmasını sağlayacak çalışmalar yapılacaktır.

KOBİ'ler sermaye piyasası ve mali piyasalarla düzenli çalışan bir ortamda modern finansman araçları ve kurumları ile desteklenecektir. Risk sermayesi, finansman yatırım ortaklığı, gayrimenkul yatırım ortaklığı gibi finansman sağlama uygulamalarına yönelik araştırmalar yaygınlaştırılacak, bu uygulamalara kaynak teşkil edebilecek fonlar harekete geçirilecektir.

KOBİ'lerin finansman hizmetleri hakkında bilgilendirilmesi sağlanacak, finans kuruluşları, meslek kuruluşları ve kamu hizmet birimlerinin iş birliği ile bilgilendirme programları hazırlanacak, finansmana yönelik bilgi sistemi oluşturulacaktır.

KGF'nin kaynakları artırılabilecek, teminat sorumluluk fonunun daha etkin kullanılması için fon çarpanının yükseltilmesine çalışılacaktır.

KGF'nin daha çok banka ile iş birliği içinde çalışabilmesi için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Yeni kredi garanti kuruluşlarının kurulması desteklenecektir.

Uluslararası mali işbirliği programları çerçevesinde sağlanacak kaynakların, modern finansman uygulamalarına yönelik pilot projelerin hayata geçirilmesinde kullanılabilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

3.2.8 KOBİ'LERİN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Topluluğun 6. Ar-Ge Çerçeve Programı kapsamında KOBİ'lerin teknoloji ve yenilikçilik kapasitelerinin geliştirilmesine yönelik stratejiler geliştirilecek ve projeler hazırlanacaktır.

Ülkedeki know-how yayılımı ile ilgili hizmetler güçlendirilecek, transfer ve danışmanlık kapasitesi geliştirilecektir.

Mühendislik, teknoloji transferi, AR-GE, tasarım ve teknoloji ile ilgili her türlü diğer hizmet üreticilerinin kapasitelerinin artırılması sağlanacak, bu hizmetlerin alıcısı konumundaki KOBİ'ler ile aralarındaki ticari bağlar güçlendirilecek, piyasa oluşturmaya yönelik politikalar geliştirilerek bu etkileşimi artıracak aracı kuruluşların kurulmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Teknolojiyle ilgili hizmet üreticileri ile küçük ve orta ölçekli sanayi arasında piyasa mekanizmasının geliştirilmesi sürecinde, ülkenin teknoloji üretim kapasitesini güçlendirebilmek için, ortaya çıkan talep doğrultusunda ihtiyaç duyulan alanlarda, küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinin iç bünyesinde ya da ayrı hizmet üreticileri olarak Ar-Ge kapasitelerinin oluşturulması ve siparişe dayalı araştırma kuruluşları kurulmasının desteklenmesi yolunda çalışmalar yapılacaktır.

Bu çerçevede, Üniversite-sanayi iş birliği desteklenecek, KOBİ'ler Ar-Ge çalışmalarına yönlenecek, KOBİ'lerin üniversitelerle teknoparklar içinde buluşmaları sağlanacaktır.

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri kurulması desteklenecektir.

KOBİ'lerin Teknik Mevzuata uyumunun, CE işareti edinimlerinin, metroloji, standardizasyon, test ve kalite sistemlerinden yararlanmalarının yaygınlaştırılması doğrultusunda, kalite bilinci oluşturulmasına ve teknoloji alt

yapılarının geliştirilmesine yönelik eğitim, danışmanlık, Ar-Ge destekleri yoğunlaştırılacak ve özel kalite ve sertifikasyon sistemleri geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.

Yerel ve bölgesel iş birliği kümelerinin ve iletişim ağlarının oluşturulması desteklenecek, bu uygulamalara baz teşkil edecek saha araştırmaları yapılacak, işletmeler arası iş birliğinin geliştirilmesi yoluyla teknolojinin yayınınının sağlanmasına çalışılacaktır. İşletmeler arası bilgi ağları güçlendirilecek, tüm işletmelerin aktif bir şekilde bu sistemlere katılmaları sağlanacaktır.

KSS'lerin küme yaklaşımı çerçevesinde örgütlenmesinin desteklenmesi amacıyla sektör bazlı mevcut durum analizleri ve saha araştırmaları yapılacak, bu çalışmalar sonucunda belirlenecek KSS'lerde pilot projeler uygulanacaktır.

KSS inşaatlarının kredilendirilmesi ile ilgili mevzuat gözden geçirilecek ve inşaatların zamanında tamamlanması sağlanacaktır. Mevcut uygulamanın iş kümelerinin kurulmasını ve iş birliği kapasitesinin artırılmasını destekleyecek şekilde etkinleştirilmesi için model geliştirme çalışmaları yapılacaktır.

3.2.9 KOBİ'LERİN İNTERNET ÜZERİNDEN EN İYİ UYGULAMALAR HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLABİLMESİ VE ÜST DÜZEY KOBİ DESTEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

KOBİ destek hizmetlerinin çeşitliliği artırılacak ve kalitesi uluslararası standartlara ulaştırılacaktır.

KOBİ'ler ve hizmet sağlayıcılar arasındaki etkileşim artırılacak, arz ve talebin daha kolay bir araya getirilmesi ve arzın sektörün ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi için hizmet sağlayıcıların irtibat büroları artırılacak, faaliyet programları daha esnek bir yapıya kavuşturulacaktır.

KOBİ'ler ulusal ve uluslararası düzeydeki başarılı KOBİ faaliyetleri hakkında bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu imkanlardan da

faydalanılarak bilgilendirilecek, KOBİ'lerin başarılı işletmelerin deneyimlerinden yararlanmalarına imkan sağlanacaktır.

Kurumsallaşmanın işletme faaliyetleri üzerindeki olumlu etkileri hakkında bilgilendirme çalışmaları yapılacak, değişik sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ'ler için yönetim ve organizasyon modelleri oluşturularak bu modellerin tanıtımı yapılacaktır.

Bölgeler arasındaki iletişim seviyesi başarılı uygulamaların yayılımını sağlayacak şekilde artırılacaktır.

KOBİ'lerin desteklenmesi amacıyla diğer ülkelerde uygulanan politika ve programlar hakkında kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının bilgilendirilerek, başarılı ülke örnekleri çerçevesinde kendi faaliyetlerini geliştirmelerine imkan sağlayacak çalışmalar yapılacak, bu alanda sürdürülen uluslararası çalışmalara etkin katılım sağlanacaktır.

KOSGEB'in hizmet merkezlerinin sayısı hazırlanacak bir teşkilatlanma programı kapsamında artırılacak, mevcut hizmet merkezlerinde yeterli sayıda personelin istihdamı sağlanacak, bu merkezlerin hizmet kalitesi yükseltilecek, uygulamada standardizasyona gidilecek ve merkezler performans kriterleri çerçevesinde değerlendirilecektir.

KOSGEB faaliyet programı, farklı bölge ve sektörler için özel destek programları geliştirilerek zenginleştirilecek, ortak kullanım laboratuvarları ve ortak kullanım atölyeleri uygulamaları yaygınlaştırılacak, istihdam desteğine ayrılan bütçe genişletilerek bu uygulamanın kapsamı ve sürdürülebilirliği artırılacaktır.

KOSGEB gelir kaynakları, kuruluşun düzenli gelir yapısına kavuşturulması amacıyla daha etkin bir şekilde programlanacak, kuruluş, hedef kitesinin tamamına hizmet götürebilecek finansal kapasiteye ulaştırılacak, üst düzey KOBİ destek hizmetlerinin geliştirilmesi amacıyla gerekli kurumsal kapasite oluşturulacaktır.

KOBİ'lere yönelik danışmanlık hizmetlerinde standardizasyona gidilecek, serbest danışmanlık kuruluşlarına yönelik eğitim faaliyetleri

düzenlenerek bu kuruluşların akredite edilmesine yönelik çalışmalar yapılacak ve hizmetler sürekli olarak denetlenecektir.

Destek hizmetlerinin uygulanmasında, meslek kuruluşları ile iş birliği içinde hareket edilecek, kamunun uygulamakta olduğu bazı desteklerin meslek kuruluşları aracılığıyla verilmesi için gerekli eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yapılacaktır.

Bölgesel gelişme projeleri kapsamında yöre potansiyeli dikkate alınarak özel KOBİ destek projeleri geliştirilecektir.

KOBİ'lere yönelik tüm desteklerin tanıtımı çalışmaları yaygınlaştırılacak, uluslararası kaynakların kullanımı yolunda KOBİ'ler bilgilendirilecektir.

Küçük sanayi ihtisas siteleri kurulması özendirilecek, bu sitelerde sektörel dış ticaret şirketleri kurulması desteklenecektir.

Tarımda istihdam edilen nüfusun sanayiye aktarılması sürecinde inşası gereken sanayi alt yapısı için planlama yapılacak, az gelişmiş bölgelerde yer alan yapılaşmaların kısa zamanda tamamlanabilmesi amacıyla yapım süreci kademelendirilecek, bu bölgelerde yer alan OSB ve KSS'lere daha uygun düşük faizli ve uzun geri ödeme dönemli krediler kullanılarak devam edilecektir.

Yine bu kapsamda olmak üzere kırsal sanayiinin oluşumu ve gelişimi için kırsal alanda girişimci üreticiler tarafından kurulan küçük ve orta ölçekli işletme niteliğinde olan tarımsal kooperatiflerin ve birliklerin teşvik edilmesi sürdürülecektir.

3.2.10 ULUSAL VE ULUSLARARASI PLATFORMLARDA KOBİ'LERİN DAHA ETKİN TEMSİL EDİLMESİ

KOBİ politikaları ve programlarının geliştirilmesinde, KOBİ'leri temsil eden kurum ve kuruluşların daha etkin rol alması sağlanacak, KOBİ'lere özel politika ve programlar geliştirmesinin yanında, geliştirilen tüm politika ve programlarda KOBİ boyutunun dikkate alınmasının sağlanmasına çalışılacaktır.

KOBİ'leri temsil eden meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının, üyeleri ile etkileşimlerini artırmaya yönelik kurumsal kapasite geliştirme çalışmaları desteklenecektir. Söz konusu oluşumların, ulusal ve uluslararası kaynaklardan karşılanacak projelerde bir araya getirilmesi sağlanarak aralarındaki iş birliği düzeyi yükseltilmeye çalışılacak, bu şekilde KOBİ'lerin daha güçlü ve etkin temsiline imkan verecek ortak görüş oluşturma süreci desteklenecektir.

4 HUKUKİ VE KURUMSAL DÜZENLEMELER

Yukarıda belirtilen hedeflere ulaşılması için gerekli görülen hukuki ve kurumsal düzenlemeler listesi aşağıda sunulmaktadır.

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkarlar Kanununun günün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi amacıyla çalışmalar yapılacaktır.

3624 sayılı Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun günün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenecektir.

5590 sayılı Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Borsaları ve Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği Kanununun günün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi amacıyla çalışmalar yapılacaktır.

KOBİ tanımı konusunda mevzuat düzenlemesi çalışmaları yapılacaktır.

Gıda mevzuatı AB ile uyumlu hale getirilecektir.

Meslek standartları sınav ve belge sisteminin kurulmasına ilişkin mevzuat düzenlemesi çalışmaları yapılacaktır.

Yeni iş yeri açacaklardan o konuda mesleki eğitim aldığının belgelendirilmesini isteyecek mevzuat düzenlemesi çalışmaları yapılacaktır.

5 EYLEM PLANI

KOBİ'lere yönelik politikaların belirlendiği bu strateji dokümanı kapsamında, kamu ve özel sektör kuruluşlarına düşen görevlerin açık bir şekilde ifade edilmesi, ana strateji unsurları ve tespit edilen temel sorunlar çerçevesinde, yerel ve uluslararası kaynaklar kullanılarak uygulanması gerekli görülen projelerin belirlenmesi amacıyla bir Eylem Planı oluşturulmuştur.

EYLEM PLANI

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
1. GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ	1.1. Girişimcilik eğitiminin sağlanması	1.1.1. Girişimcilik ruhunun desteklenmesini hedefleyen eğitim ve öğretimin tüm eğitim kademelerinde verilmesi	-Yasal Eylem: Genel Liselerde ve üniversite müfredat programlarına girişimcilik konularının ilave edilmesi -İdari Eylem: AB Girişimcilik Bilincinin Artırılması Kampanyası etkinliklerinin takip edilmesi		- Milli Eğitim Bakanlığı -Yüksek Öğretim Kurumu	-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı -Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı -Kültür ve Turizm Bakanlığı -Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -DPT -KOSGEB -İŞKUR -TOBB -TESK	2004-Sürekli
		1.1.2. Girişimcilerin, mevcut veya kurmak istediği iş alanında bilgi ve danışmanlık hizmeti almalarının kolaylaştırılması	-KOSGEB Girişimcilik Enstitüsü Faaliyetlerinin yaygınlaştırılması		-KOSGEB -İŞKUR	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -DPT	2003-Sürekli

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
1. GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ (DEVAMI)	1.2. Mesleki eğitim, öğretim ve danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesi	1.2.1. KOBİ'lerin teknik, mali ve yönetim konularında bilgi ve tecrübe eksikliklerinin giderilmesi, danışmanlık hizmetleri verilmesi	- KOSGEB Eğitim Yönetmeliği ve Danışman Kullanım Yönetmeliği kapsamında KOBİ'lere verilen desteklerin geliştirilmesi		-KOSGEB	-TOBB -TESK	2003-2005
		1.2.2. 05 Haziran 1986 tarihli ve 3308 sayılı Kanun ve 4702 sayılı Kanunun uygulanması ile ilgili "Mesleki ve Teknik Eğitim Yönetmeliği" çerçevesinde KOBİ'lerin eğitilmiş işgücü ihtiyacını karşılamaya yönelik destek hizmetlerinin sağlanması	-Yeni işyeri açacak girişimciler ve mevcut işletmeler için eğitim programlarının düzenlenmesi		-Milli Eğitim Bakanlığı -Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	-KOSGEB -TESK -TOBB -MEKSA -TİSK -TÜRKİŞ	2004-Sürekli

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
1. GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİ (DEVAMI)	1.2. Mesleki eğitim, öğretim ve danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesi (devam)	1.2.3. Özellikle çalışan sayısı az olan KOBİ'ler için işletmenin dışında gerçekleştirilen personel eğitimi ve öğretiminin işletmeciye olan maliyetini azaltmak amacıyla, uzaktan bilgilendirme bilişim alt yapısının oluşturulması	-Uzaktan bilgilendirme bilişim alt yapısının oluşturulması ve geliştirilmesi		-KOSGEB	-DPT -DTM -TOBB -TESK -TASEV -MEKSA -İlgili diğer meslek kuruluşları	2004-2006

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
2.DAHA UCUZ VE DAHA HIZLI İŞ KURMA SÜREÇLERİ GELİŞTİRİLMESİ	2.1.İşletmelerin kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili işlemlerinin tek bir merkezden yürütülmesinin sağlanması	2.1.1. İşe başlama veya işyerini geliştirmede bürokratik işlemlerin dünyadaki en iyi uygulamalar dikkate alınarak iyileştirilmesi	-İş kuracak veya işyerini geliştirecek girişimcilerin gerekli bilgileri alabilecekleri tek adım merkezlerinin kurulması amaçlı çalışmaların yapılması		-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	-KOSGEB -TOBB -TESK -TİSK	2003-Süreklİ

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
3.DAHA İYİ KANUNLAR VE MEVZUAT DÜZENLEMESİ YAPILMASI	3.1. KOBİ' lerle ilgili mevzuattaki farklı ve uyumsuz tanımların giderilmesi	3.1.1. KOBİ tanımının ülke şartları ve AB tavsiye kararları dikkate alınarak yapılması	-Yasal Eylem: KOBİ'lerin tanımlanmasında AB tavsiye kararı ile uyumun sağlanmasını teminen gerekli yasal düzenlemelerin yapılması -İdari Eylem: KOBİ'leri temsil eden meslek kuruluşları ve KOBİ'lere hizmet sunan diğer kuruluşlar tarafından KOBİ Tanımı hakkında bilgilendirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi		-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	-Maliye Bakanlığı -DPT -HM -DİE -KOSGEB -TOBB -TESK	2003-Sürekli

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
3.DAHA İYİ KANUNLAR VE MEVZUAT DÜZENLEMESİ YAPILMASI (DEVAM)	3.2. KOBİ'lerle ilgili mevzuatın basitleştirilmesi	3.2.1. KOBİ'lerin faaliyetlerinde etkinliği azaltıcı düzenlemelerin ayıklanarak mevzuatın basitleştirilmesi. Bilgilendirme ve uygulamaya yönelik tek adım merkezleri oluşturulması	-Yasal Eylem: Basitleştirilmesi gereken mevzuatın tespiti ve iyileştirilmesi -İdari Eylem: Kurumların gerekli idari düzenlemeleri yapmaları (Bu konuda, YOİKK çalışmaları sürmektedir.)		-Hazine Müsteşarlığı	- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı - İlgili kurum ve kuruluşlar	2003-Sürekli
	3.3. KOBİ'lere ilişkin istatistiksel veri tabanının geliştirilmesi	3.3.1. Politikalarda karar alma yapısının sağlıklı veri tabanı ile geliştirilmesi	-KOBİ istatistiklerinin AB ile uyumlaştırılması -KOBİ envanterinin hazırlanmasına yönelik çalışmalar yapılması	KOBİ'lerle ilgili istatistiklerin tutulduğu güncellenebilir bir veri tabanı oluşturulması	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -DİE	-DPT -KOSGEB -TÜBİTAK -TOBB -TESK	2004-2006

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
3.DAHA İYİ KANUNLAR VE MEVZUAT DÜZENLEMESİ YAPILMASI (DEVAMI)	3.4. İflas Kanunlarının iyileştirilmesi		-Yasal: İcra ve İflas Kanununda iyileştirme yapılmasına dair kanun tasarısı çalışmalarının tamamlanması - İdari: Kuruluşların ve işletmelerin bilgilendirilmesi		-Adalet Bakanlığı	-Uygulamada yer alan ilgili kurum ve kuruluşlar	2003-2004
	3.5. Mali sıkıntı içinde bulunan işletmelerin faaliyetlerine devam etmelerinin sağlanması	3.5.1. Mali sıkıntı içinde olan ancak yeniden yapılandırılmaları halinde faaliyetlerini sürdürebilecek işletmelere verimli bir şekilde faaliyet gösterebilmelerini teminen destek sağlanması	-Anadolu Yaklaşımı geliştirilmesi		- HM	-Maliye Bakanlığı -DPT -Bankalar	2003-Sürekli

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
3.DAHA İYİ KANUNLAR VE MEVZUAT DÜZENLEMESİ YAPILMASI (DEVAMI)	3.6. Türk Ticaret Kanununda iyileştirme yapılması	3.6.1. Ticaret kanununda şirketlere yönelik işlemlerin kolaylaştırılması	-Türk Ticaret Kanununda Şirketlerin tasfiyesi işlemlerinin kolaylaştırılması için gerekli değişikliklerin yapılması -Kuruluşların ve işletmelerin bilgilendirilmesi		- Adalet Bakanlığı	- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	2003-Sürekli
	3.7. KOBİ'lere yönelik devlet yardımları mevzuatının geliştirilmesi, uygulamanın etkinleştirilmesi	3.7.1. Yatırım ortamının iyileştirilmesi ve yatırımcılar için öngörülen teşviklerden daha kolay yararlanılmasının sağlanması	-Özel amaçlı vergisel destekler ile nakit destek sisteminin AB ve diğer uluslararası anlaşmalarda öngörülen düzenlemeler çerçevesinde bölge, ölçek ve yatay yardımlar esas alınarak yeniden düzenlenmesi		-Maliye Bakanlığı -DPT -HM		2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
3.DAHA İYİ KANUNLAR VE MEVZUAT DÜZENLEMESİ YAPILMASI (DEVAMI)	3.7. KOBİ'lere yönelik devlet yardımları mevzuatının geliştirilmesi, uygulamanın etkinleştirilmesi (devam)	3.7.2. DİE ve DPT tarafından oluşturulan istatistiki bölge birimleri bazında veri toplanarak, bölgesel gelişmişlik düzeyi haritaları oluşturulması, Devlet yardımı uygulamaları yapan kuruluşlar tarafından söz konusu haritalar kullanılarak, bölgeler için belirlenecek yardım yoğunlukları çerçevesinde yardım programlarının oluşturulması	-Yatırımlarda devlet yardımları bakımından bölgesel ayrımların, İstatistiki Bölge Düzeylerine (NUTS) göre yeniden belirlenmesi		- Maliye Bakanlığı -DPT -HM	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -DTM -DİE -KOSGEB	2003-2004

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
4.NİTELİKLİ PERSONEL EĞİTİMİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİ	4.1. Nitelikli insan kaynağı oluşturulmasının desteklenmesi	4.1.1. KOBİ'lerin nitelikli insan kaynağına ulaşmaları, mesleki beceri ve yönetim kapasitesinin geliştirilmesi	-Ulusal Meslek Standartları Kurumunun oluşturulması -Meslek standartlarına dayalı sınav ve belgelendirme sisteminin oluşturulması -Nitelikli iş gücünün yetiştirilmesine ilişkin çağdaş uygulamaların planlanması ve yürütülmesi	Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi ve Entegre Projeler	-Milli Eğitim Bakanlığı	-KOBİ'lere yönelik eğitim faaliyetinde bulunan tüm kurum ve kuruluşlar	2003-2006
			-Hayat boyu eğitim ve öğretim kavramlarının yerleşmesini sağlayacak eğitim programları geliştirilerek aktif işgücünün niteliklerinin, geliştirilmesi		-Milli Eğitim Bakanlığı	-DPT -KOBİ'lere yönelik eğitim faaliyetinde bulunan tüm kurum ve kuruluşlar	2003-Sürekli

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
5.İNTERNET ÜZERİNDEN ERİŞİM VE ANINDA İŞLEM İMKANLARININ GELİŞTİRİLMESİ	5.1. KOBİ'lerle kamu birimleri arasındaki iletişimin artırılması	5.1.1. Kamu faaliyetlerinden daha çok KOBİ'nin haberdar edilmesi, internet kullanımının yaygınlaştırılması	-Kamunun KOBİ'lere yönelik verdiği hizmetlerin tanıtımını sağlamak üzere internet üzerinden gerçekleştirilen bilgilendirme faaliyetlerinin geliştirilmesi -İşletmelerin internet kullanımı aracılığıyla sağlayabilecekleri faydaları anlatan bilgilendirme çalışmalarını yapılarak bilgisayar ve internet kullanımının yaygınlaştırılması İnternet üzerinden anında işlem yapabilmeye imkanlarının geliştirilmesi		-OSGEB	-DPT -KOBİ'lere hizmet götüren tüm kuruluşlar	2003-Sürekli

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
6. YENİ PAZARLARA AÇILMA	6.1. Uluslararası pazarlarda rekabet edebilirliği sağlamak için ulusal politikaların oluşturulması	6.1.1. Uluslararası pazarlarda rekabet edebilirliği sağlamak için ulusal ve sektörel ölçekte politikaların geliştirilmesi	-DTM tarafından hazırlanan ve KOBİ'lere ilişkin özel stratejiler kapsayan "İhracat Stratejik Planı"nın bağlayıcı ve ulusal bir politika metni haline getirilmesi		-DPT -DTM	-KOSGEB -TESK -TOBB	2003-2005
		6.1.2. Pazar çeşitlendirerek ulusal ve uluslararası krizlere karşı KOBİ'lerin dayanıklılığının artırılması	-Komşu ülkelere yönelik ticari ilişkilerin artırılması faaliyetleriyle sınırlı sayıda pazara bağımlılığın azaltılması ve büyümekte olan yeni pazarlara yönelik ulusal politikalar üretilmesi		-DPT -DTM	-KOSGEB -TESK -TOBB	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
6.YENİ PAZARLARA AÇILMA (DEVAMI)	6.2. KOBİ'leri ihracatçı yapmak veya ihracatçı KOBİ'lere yeni pazarlar bulmak amacıyla geliştirilen SDTŞ sisteminin etkinleştirilmesi	6.2.1. Türkiye'de yeni ihracatçı KOBİ'ler yaratmayı amaçlayan bu sistemin etkin hale getirilmesi	-Sistemin başarı ile uygulandığı ülkelerdeki modellerin incelenmesi ve çeşitli sektörlerde örnek SDTŞ'ler oluşturulması	Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDTŞ) Sistemini Geliştirme Projesi	-DTM	-DPT -KOSGEB -İGEME -TOBB	2003-2005
	6.3. Uluslararası ticaret kuralları ile ürün ve hizmetlerin kalitesi ve standartları konusunda bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması	6.3.1. Uluslararası rekabet koşulları dikkate alınarak, dış pazarlardaki kalite ve standartlar hususlarındaki bilginin yaygınlaştırılarak uyum sağlanması konusunda desteklerin genişletilmesi	-KOSGEB Ortak Kullanım Laboratuvarları desteği modelinin yanı sıra, diğer kurumlar ile üretici birliklerinin bu kapsamda verdikleri desteklere ilişkin bilgilendirme faaliyetlerinin eşgüdüm içinde yaygınlaştırılması ve "İhracat Stratejik Planı"nda yer alan Bilgi Merkezlerinin kurulması		-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -DTM	-KOSGEB -TESK -TOBB	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
6. YENİ PAZARLARA AÇILMA (DEVAMI)	6.4. Hizmet kalitesi ve yönetim olanaklarının ihracatta sürdürülebilirliği sağlamak amacıyla gözlenmesi /kontrol edilmesi	6.4.1.Uluslararası standartlara uygunluğun kontrol ve teşvik edilmesi	-Uluslararası standartlara uygun kalite sertifikasyonunun ve -Ar-Ge faaliyetleri ve harcamalarının uluslararası ticari kurallar çerçevesinde desteklenmesi	SDTŞ Sistemini Geliştirme Projesi	-DTM	-KOSGEB -İGEME -TOBB	2003-2005
	6.5. Yerel ve ulusal markaların desteklenmesi	6.5.1. Yerel ve ulusal markaların uluslararası pazarlarda rekabet edebilmeleri amacıyla desteklenmesi	-Moda-Marka desteklerinin güçlendirilmesi -KOBİ'lere yönelik Pazar Araştırması desteğinin etkinleştirilmesi	-Moda ve Tekstil İşbirliği Kümesi Projesi	-DTM -İTKİB	-Proje yönetim komitesinde yer alacak kuruluşlar	2004-2006
				-Otomotiv	-KOSGEB	-Proje yönetim komitesinde yer alacak kuruluşlar	2004-2006

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
7.VERGİLENDİRME VE FİNANS KONULARINDA İYİLEŞTİRME YAPILMASI	7.1. Vergi oranlarının ve uygulamalarının özellikle yeni kuruluş ve büyüme aşamalarında destekleyici etkinliğinin artırılması	7.1.1. Başarıyı ödüllendiren, iş kurmayı özendirici, küçük işletmelerin büyümesini ve istihdam yaratmaları ve sürdürülebilirliklerini teşvik eden etkin vergi sistemlerinin oluşturulması	-Yapılabilecek yasal düzenlemeleri tespit edebilmek amacıyla çalışma grubu oluşturulması		-Maliye Bakanlığı	-DPT -İlgili tüm kurum ve kuruluşlar	2004
	7.2. Mevcut finans mekanizmalarının desteklenmesi ve yeni mekanizmaların oluşturulması	7.2.1. KGF sermaye yapısının güçlendirilmesi ve KGF faaliyetlerinin yaygınlaştırılması	-Teminat sorumluluk fonu mevcudunun sermayeye aktarılması -KGF'nin diğer bankalarla işbirliğinin geliştirilmesi		-KGF AŞ.	-KGF Yönetim Kurulu'nda temsil edilen kurum ve kuruluşlar	2003-2004

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
7. VERGİLENDİRME VE FİNANS KONULARDA İYİLEŞTİRME YAPILMASI (DEVAM)	7.2. Mevcut finans mekanizmalarının desteklenmesi ve yeni mekanizmaların oluşturulması (devam)	7.2.2. KOBİ finansman sisteminin kaynaklarının artırılması	-AB fonlarından faydalanabilmek için ilgili programlara başvurulması, -KOBİ'lerin bu konuda bilgilendirilmesi		-DPT -ABGS -TUBİTAK -KOSGEB	-KOBİ'lere finansman desteği sağlayan kurum ve kuruluşlar	2003-2005
		7.2.3. Proje fikri olanlar ile sermayesi olanların buluşturulması		-Sanal İş Geliştirme Ağı kurulması	- KOSGEB		2003-Sürekli
				-Teknoloji Pazarları kurulması	- TTGV		

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
7. VERGİLENDİRME VE FİNANS KONULARINDA İYİLEŞTİRME YAPILMASI (DEVAM)	7.2. Mevcut finans mekanizmalarının desteklenmesi ve yeni mekanizmaların oluşturulması (devam)	7.2.4. KOBİ'lerin mali yapısının ve finansman olanaklarının araştırılması	-KOBİ'lerin mali yapısının ve finansman olanaklarının araştırılmasına yönelik çalışmaların yapılması, Türkiye'ye uygun finansman modelleri geliştirilmesi		-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	-KOSGEB -Finans Kuruluşları	2003-2005
		7.2.5.KOBİ yatırımlarında sağlanan devlet yardımlarının geliştirilmesi	-KOBİ yatırımlarında sağlanan devlet yardımlarının çeşitlendirilmesi, uygulamaya ayrılan kaynağın artırılması		-HM	-Maliye Bakanlığı -Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -DPT -Halk Bankası -Kalkınma Bankası	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
7. VERGİLENDİRME VE FİNANS KONULARINDA İYİLEŞTİRME YAPILMASI (DEVAMI)	7.3. İstihdam yaratılmasının teşviki	7.3.1. Kadın ve genç girişimcilerin istihdam yaratıcı faaliyetlerinin teşvik edilmesi	-Bu kesimlere yönelik özel projeler, eğitim ve kredi programları geliştirilmesi	Kadın Girişimciliğinin Desteklenmesi Projesi	-TESK	-Halk Bank -KOSGEB	2003-Sürekli
		7.3.2. Çalışma hayatında maksimum esnekliğin sağlanması, alternatif çalışma modellerinin ve sözleşme şekillerinin geliştirilmesi ile işverenler üzerindeki vergilerin ve iş gücü maliyetini artıran diğer sosyal katkıların azaltılması imkanlarının araştırılarak, işverene özellikle istihdamı teşvik edici nitelikte belirli süreli destek sistemlerinin geliştirilmesi	-İstihdam Stratejisi çalışmalarının geliştirilmesi -KOSGEB İstihdam desteğinin yaygınlaştırılması	Aktif İşgücü Piyasası Stratejisi Projesi ve Entegre Projeler	-İŞKUR -KOSGEB	-Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı -Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -Maliye Bakanlığı -DPT -HM	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
8.KOBİ'LERİN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ	8.1. Teknoloji transferi ve yayınının artırılması	8.1.1. KOBİ'lerin rekabet gücü kazanmalarını teminen teknolojik düzeylerinin yükseltilmesi, Ülkedeki know-how ile ilgili hizmetlerin güçlendirilmesi, transfer ve danışmanlık kapasitesinin geliştirilmesi,	-KOBİ'lerin endüstriyel sorunlarının teşhisine ve çözümlerle buluşturulmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi -KOBİ'lerin satın alacakları mühendislik-danışmanlık, tasarım ve know-how transferi ile ilgili hizmetlerin piyasa standartlarına kavuşturulması, -KOBİ'lere know-how transferinde yardımcı olacak hizmet sunucularının piyasasının ve KOBİ'lerle ilişkilerinin geliştirilmesi	Teknoloji Transfer ve Yayınım Projesi	-DPT -GEBZE YTE	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -KOSGEB	2004-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
8.KOBİ'LERİN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	8.1. Teknoloji transferi ve yayılımının artırılması. (devam)	8.1.1. KOBİ'lerin rekabet gücü kazanmalarını teminen teknolojik düzeylerinin yükseltilmesi, Ülkedeki know-how ile ilgili hizmetlerin güçlendirilmesi, transfer ve danışmanlık kapasitesinin geliştirilmesi	-KOBİ'lerin hizmet satın almalarının mali yönden desteklenmesi -Know-how tüketicisi KOBİ'ler ile hizmet sunucusu KOBİ'ler arası ticaretin geliştirilmesi için arz tarafını talebe dayalı geliştirici piyasa yapma faaliyetlerinin desteklenmesi, -Ülkenin teknoloji üretim kapasitesini güçlendirebilmek için, ihtiyaç duyulan alanlarda KOBİ'lerin iç bünyesinde ya da ayrı hizmet üreticileri olarak AR-GE kapasiteleri ve siparişe dayalı araştırma kuruluşları oluşturulmasının desteklenmesine yönelik çalışmaların yapılması	Teknoloji Transfer ve Yayılım Projesi	-DPT -GEBZE YTE	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -KOSGEB	2004-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
8.KOBİ'LERİN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	8.2. KOBİ' lerde araştırma, teknolojik gelişme ve yenilik hakkında bilgi düzeyinin yükseltilmesi	8.2.1. KOBİ'lere rekabet üstünlüğünün kazandırılması ve devamlılığı için araştırma, teknolojik gelişme ve yeniliğe yatırımın faydalarının gösterilerek yatırıma özendirilmesi	-KOSGEB koordinasyonunda ilgili katılımcı kuruluşlarla ulusal bir kampanya geliştirilip uygulanması		-KOSGEB	-TTGV -TÜBİTAK -TOBB	2004-Sürekli
		8.2.2. Yenilikçi KOBİ'lerin yaratılması	-VI. Ar-Ge Çerçeve Programından KOBİ'lerin yararlanması için strateji belirlenmesi, eylem planı hazırlanması ve uygulamaya geçirilmesi		-KOSGEB -TÜBİTAK -Üniversiteler	-TOBB	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
8.KOBİ'LERİN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	8.2. KOBİ'lerde araştırma, teknolojik gelişme ve yenilik hakkında bilgi düzeyinin yükseltilmesi (devam)	8.2.2. Yenilikçi KOBİ'lerin yaratılması (devam)	-Üniversite/araştırma merkezleri ile KOBİ'lerin araştırma, teknoloji geliştirme ve inovasyon projelerinde işbirliği yapmalarının sağlanması		-KOSGEB -TOBB -Üniversiteler	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -TÜBİTAK -TTGV	2003-2005
	8.3. Yeni teknolojilerin takip edilmesi, aktarılması ve yaygınlaşması amacıyla güden mekanizmaların oluşturulması	8.3.1. Entegre servis sunumunun bir parçası olarak teknoloji ve yenilik için özel danışmanlık hizmetleri içeren tek adım merkezi niteliğinde yapılar oluşturulması	-Gerekli kurumsal kapasitenin oluşturulması	Yenilik Aktarım Merkezlerinin (Innovation Relay Centres) kurulup, AB-IRC Ağına dahil edilmesi	-KOSGEB -TOBB -TÜBİTAK	-TTGV	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
8.KOBİ'LERİN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	8.4. KOBİ'ler, büyük ölçekli işletmeler, üniversiteler, meslek kuruluşları ve kamu kurum/kuruluşları arasında işbirliğinin artırılması	8.4.1. KOBİ'ler, büyük ölçekli işletmeler, üniversiteler ve meslek kuruluşları arasındaki işbirliği ile danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi yönünde kapasitenin desteklenmesi	-Üniversitelerin bilgi ve deneyiminden KOBİ'lerin yararlanmasını sağlayan teşvik mekanizmalarının ve araçlarının geliştirilmesi -Teknoloji Geliştirme Merkezi (TEKMER) ve Duvarsız Teknoloji İnkübatörü (DTİ) uygulamalarının Sanayi Odalarının devreye alınarak geliştirilip yaygınlaştırılması	TEKMER ve DTİ uygulamalarının yaygınlaştırılması	-KOSGEB -TOBB -Üniversiteler		2003-2005
	8.5. Yerel ve bölgesel işbirliği kümelerinin (cluster) oluşturulması	8.5.1. OSB'lerde, Endüstri Bölgelerinde ve Küçük Sanayi Sitelerinde işbirliği kümelerinin oluşturulması	-Yerel ve bölgesel işbirliği kümelerinin oluşturulmasına yönelik modelleme ve fizibilite çalışmalarının yürütülmesi	Etüd ve pilot uygulama projelerinin oluşturulması	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	-KOSGEB -TESK -Üniversiteler	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
8.KOBİLERİN TEKNOLOJİ VE YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	8.5. Yerel ve bölgesel işbirliği kümelerinin (cluster) oluşturulması (devam)	8.5.2. Sektörel kümelerin oluşturulması	-Kümelerinin yaygınlaştırılması için örnek projeler geliştirilmesi	Moda ve Tekstil İşbirliği Kümesi	-İTKİB -DTM	Yönlendirme Komitesinde temsil edilen kurum/kuruluşlar	2004-2006
				Mükemmeliyet Merkezleri oluşturulması Otomotiv Ayakkabıcılık Deri/Moda Mobilya	-KOSGEB	-TOBB -TESK -İlgili Meslek Odaları	2004-2006
	8.5.3. Yöresel el sanatlarıyla uğraşan KOBİ'ler arasında işbirliği kümelerinin oluşturulması	-Ülke genelinde yöresel el sanatlarıyla uğraşan zanaatkarların envanterinin çıkarılarak, küme modelleriyle desteklenmesine dair bir modelleme çalışması yapılması	Yöresel El Sanatları Projesi	-DPT	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -Milli Eğitim Bakanlığı -Kültür ve Turizm Bakanlığı -Tarım ve Köyişleri Bakanlığı -KOSGEB -TESK -Üniversiteler	2003-2005	

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
9. KOBİ'LERİN İNTERNET ÜZERİNDEN EN İYİ UYGULAMALAR HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLABİLMESİ VE ÜST DÜZEY KOBİ DESTEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	9.1. KOBİ'lerin başarı düzeyini yükseltmek için en iyi uygulamalardan yararlanmalarının sağlanması	9.1.1. En iyi uygulamaların yaygınlaşması için KOBİ'lerin bilgilendirilmesi	-En iyi uygulamalara yönelik tanıtım faaliyetlerinin yaygınlaştırılması , internet üzerinden bilgilendirme hizmetlerinin geliştirilmesi -Odalarda KOSGEB Bilgi Büroları açılması uygulamasının yaygınlaştırılması	-KOBİ Pazarları Projesi -Ulusal başarılı uygulamalar projesi (En iyi uygulama örneklerinin incelenmesi) -Business support programı ve projelerinin Türkiye'ye açılması -KOBİ Gözlemevi, Yenilik Skorbord çalışmalarına Türkiye'de başlanması -Türk KOBİ'lerinin AB KOBİ'leri ile ekonomik değerler açısından karşılaştırma çalışmalarının yapılması	-KOSGEB -TOBB	-DPT	2003-Sürekli

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
9. KOBİ'LLERİN İNTERNET ÜZERİNDEN EN İYİ UYGULAMALAR HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLABİLMESİ VE ÜST DÜZEY KOBİ DESTEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	9.2. Bilgiye ulaşımın kolaylaştırılması	9.2.1. İşletmeler arası iletişim ağlarının kurulmasını ve etkin işlemesine olanak sağlayan politikaların oluşturulması; iletişim ağlarının oluşturulması ile hizmet sunucu ve alıcılarının iletişimlerinde, teknoloji transferinde, Ar-Ge işbirliğinde, bilgi paylaşımında ve rekabet piyasalarında işbirliğinde kolaylık ve olumlu bir ortam sağlanması	Bilinçlendirme, eğitim ve danışmanlık programlarının uygulanması		-KOSGEB	-DPT -DTM -TOBB -TESK	2003-Sürekli
			Avrupa Bilgi Merkezlerinin yaygınlaştırılması	12 adet AB Bilgi Merkezi Kurulması	-KOSGEB -TOBB	-TESK	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
9. KOBİ'LLERİN İNTERNET ÜZERİNDEN EN İYİ UYGULAMALAR HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLABİLMESİ VE ÜST DÜZEY KOBİ DESTEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	9.3. Finansman dışı desteklerin kalitesi ve kapsamının artırılması	9.3.1. Finansman dışı desteklerin tüm hizmet sunucular tarafından aynı kalitede verilmesinin sağlanması	-KOSGEB hizmet merkezlerinin sayısının artırılması -Hizmet sunucular için faaliyet standartları geliştirilmesi, akreditasyon çalışmaları yapılması		-KOSGEB	-TOBB -TESK -TSE	2003-Sürekli
	9.4. KOBİ'lerin temsilcisi olan kurum/kuruluşların KOBİ'lere destek kapasitelerinin artırılması.	9.4.1. KOBİ'lerin temsilcisi olan kurum/kuruluşların, üyelerinin gelişimlerine destek olma kapasitelerinin artırılması, internet üzerinden bilgilendirme faaliyetlerinin yoğunlaştırılması	-Türkiye-AB İş Geliştirme Merkezleri Projesinin Yaygınlaştırılması		-TOBB -KOSGEB	-TESK	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
9. KOBİ'LLERİN İNTERNET ÜZERİNDEN EN İYİ UYGULAMALAR HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLABİLMESİ VE ÜST DÜZEY KOBİ DESTEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	9.5. KOBİ'lerin çevre mevzuatına uyumunun desteklenmesi	9.5.1. İşletmelerin çevre mevzuatına uyumunun geliştirilmesi	-KOBİ'lerin çevre mevzuatına uyumu için AB programlarından faydalandırılmasına yönelik girişimlerde bulunulması - Mevzuata uyum konusunda denetim sisteminin geliştirilmesi	Çevre Mevzuatını Tanıtım Projesi	-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı -Çevre ve Orman Bakanlığı	-DPT	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
9. KOBİ'LLERİN İNTERNET ÜZERİNDEN EN İYİ UYGULAMALAR HAKKINDA BİLGİ SAHİBİ OLABİLMESİ VE ÜST DÜZEY KOBİ DESTEKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ (DEVAMI)	9.5. KOBİ'lerin çevre mevzuatına uyumunun desteklenmesi (devam)	9.5.2. Çevre dostu teknolojilerin kullanımının desteklenmesi	-Çevre dostu teknolojileri kullanan yatırımların desteklenmesi, enerji maliyetini düşüren ve alternatif veya dönüşümlü enerji kaynakları yaratan üretim metotlarının geliştirilmesi	Soğutma sektörüne yönelik 11 ilde 12 adet eğitim merkezi oluşturulması ve geliştirilecek diğer projeler -2500 sanayicinin eğitimi -Soğutucu gazların geri kazanımı ve tekrara kullanımı için 24 ilde geri kazanım 3 ilde tekrar kullanım merkezi kurulması	-Çevre ve Orman Bakanlığı -KOSGEB -TOBB	-DPT -HM -TTGV	2003-2005

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
10. ULUSAL VE ULUSLAR ARASI PLATFORMLARDA KOBİ'LERİN DAHA ETKİN TEMSİL EDİLMESİ	10.1. KOBİ politikaları ve uygulamalarının eşgüdümünü sağlamak amacıyla ilgili bakanlıklar ve kurum/kuruluşlar arasındaki koordinasyonun geliştirilmesi	10.1.1. İlgili bakanlıklar ve kurum/kuruluşlar arasındaki koordinasyonun geliştirilmesi, KOBİ politika ve uygulamalarının uyum ve sürekliliğinin kolaylaştırılması	-KOSGEB Genel Kurulu'nun daha aktif çalışması -12 Nisan 1990 tarihli ve 3624 sayılı Kanun hedef kitlesinin AB KOBİ tanımına uygun olarak genişletilmesi konusunun incelenmesi		-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	-DPT -HM -DTM -KOSGEB -TOBB -TESK -İlgili Sivil Toplum Örgütleri	2003-Sürekli
	10.2. KOBİ'lere yönelik mevzuat hazırlama sürecinde meslek kuruluşlarının katılımının artırılması	10.2.1. Kamu ile sosyal diyalogun güçlendirilmesi amacıyla KOBİ'ler ile ilgili mevzuat oluşturma sürecinde meslek kuruluşlarının katılımının geliştirilmesi	-8.9. 1992 tarih ve 21339 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kanun, Kanun Hükmünde Kararname, Tüzük ve Yönetmelik Tasarılarının Hazırlanmasına İlişkin Esaslar" mevzuatında iyileştirme yapılması		-Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	-TOBB -TESK	2003-2004

STRATEJİ ALANI	ALAN KONULARI	HEDEFLER	EYLEMLER	PROJELER	SORUMLU KURULUŞ	İLGİLİ KURULUŞLAR	TAKVİM
10. ULUSAL VE ULUSLAR ARASI PLATFORMLARDA KOBİ'LERİN DAHA ETKİN TEMSİL EDİLMESİ (DEVAMI)	10.3. KOBİ'lerle ilgili meslek kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin geliştirilmesi ve faaliyetlerinin etkinleştirilmesi	10.3.1. KOBİ'lerle ilgili meslek kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinin kamu ile etkileşimlerinin artırılarak hizmet verme kapasitelerinin geliştirilmesi	-Sivil Toplum Örgütlerinin etkinliğini ve verimliliğini artırmak amacıyla ihtiyaçların tespiti -Bilgiye erişimin kolaylaştırılması için kamu kuruluşlarının faaliyetleri hakkında bilgilendirici çalışmalar yapılması		-KOSGEB	-DPT -TESK -TOBB -İlgili diğer kurum ve kuruluşlar	2003-Sürekli

TABLE OF CONTENTS	1
LIST OF TABLES	3
LIST OF ABBREVIATIONS	4
PREFACE	6
1 INTRODUCTION	7
2 CURRENT SITUATION	8
2.1 STRUCTURE OF THE SME SECTOR AND ITS POSITION WITHIN THE NATIONAL ECONOMY	8
2.2 INSTITUTIONAL STRUCTURE	11
2.3 RECENT DEVELOPMENTS AND SUPPORTS PROVIDED TO SMES	12
2.4 DEFINITION OF SME	25
2.5 RELATIONS WITH THE EUROPEAN UNION	27
2.6 BASIC WEAKNESSES OF THE TURKISH SME SECTOR	34
2.6.1 <i>INSUFFICIENT KNOW-HOW AND LOW LEVEL OF TECHNOLOGY</i>	35
2.6.2 <i>DISADVANTAGED FINANCIAL ENVIRONMENT</i>	36
2.6.3 <i>FACTORS WHICH HAVE AN IMPACT ON THE COMPETITION BETWEEN TURKEY AND THE EU</i>	37
3 OBJECTIVES, PRINCIPLES AND POLICIES	38
3.1 MAIN OBJECTIVES	39
3.2 PRINCIPLES AND POLICIES	39

<i>3.2.1 EDUCATION AND TRAINING FOR ENTREPRENEURSHIP</i>	<i>40</i>
<i>3.2.2 DEVELOPMENT OF CHEAPER AND FASTER PROCESSES FOR BUSINESS START-UPS</i>	<i>41</i>
<i>3.2.3 ENACTMENT OF BETTER LAWS AND LEGISLATION</i>	<i>41</i>
<i>3.2.4 TRAINING TO PROVIDE QUALIFIED PERSONNEL</i>	<i>42</i>
<i>3.2.5 IMPROVING ON-LINE ACCESS AND TRANSACTIONS VIA THE INTERNET</i>	<i>43</i>
<i>3.2.6 OPENING UP TO NEW MARKETS</i>	<i>43</i>
<i>3.2.7 IMPROVEMENTS TO BE MADE IN TAXATION AND FINANCIAL MATTERS</i>	<i>44</i>
<i>3.2.8 DEVELOPMENT OF TECHNOLOGICAL AND INNOVATION CAPACITY OF SMEs</i>	<i>45</i>
<i>3.2.9 INFORMING SMEs ABOUT BEST PRACTICES VIA THE INTERNET AND DEVELOPMENT OF HIGH LEVEL SME SUPPORT</i>	<i>47</i>
<i>3.2.10 MORE EFFECTIVE REPRESENTATION OF SMEs ON NATIONAL AND INTERNATIONAL PLATFORMS</i>	<i>49</i>
4 LEGAL AND INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS	49
5 ACTION PLAN	50

LIST OF TABLES

TABLE 1: Data Pertaining to Enterprises Operating in the Manufacturing Industry---	10
TABLE 2: Small Industrial Estates Completed-----	14
TABLE 3: Support Provided for SMEs by the Undersecretariat of Foreign Trade within the Scope of Public Aid for Exports-----	16
TABLE 4: Distribution of T. Halk Bank Inc. Loans by Year -----	18
TABLE 5: Distribution of SME Incentive Certificates by Year -----	20
TABLE 6: Operations of the Vocational Courses of the Ministry of National Education by Year -----	22
TABLE 7: SME Definitions Used in Turkey -----	26

LIST OF ABBREVIATIONS

DTM	Undersecretariat of Foreign Trade
EC	European Community
EIC	European Information Centre
EU	European Union
EUGS	Secretariat General for the European Union Affairs
EUROSTAT	European Statistics Office
GIT	Gebze Institute of Technology
İŞKUR	Turkish Employment Organisation
İTKİB	İstanbul Textile and Apparel Exporters' Associations
KGF	Credit Guarantee Fund Inc.
KOBİNET	Information Network for Small and Medium Sized Enterprises under KOSGEB
KOSGEB	Small and Medium Industry Development Organisation
KÜGEM	Centre for the Development of Small Enterprises
MEKSA	Foundation for the Promotion of Vocational Training and Small Industry
NUTS	Nomenclature of Territorial Units for Statistics
OIZ	Organized Industrial Zone
ORTKA	Common Facility Workshops
ORTLAB	Common Facility Laboratories
SDTŞ	Sectoral Foreign Trade Company
SIE	Small Industrial Estate
SIS	State Institute of Statistics

SME	Small and Medium Sized Enterprise
SPO	Undersecretariat of State Planning Organisation
STB	Ministry of Industry and Trade
TASEV	Foundation for Research, Development and Training of Turkish Footwear Industry
TEKMER	Centre for the Development of Technology
TESK	Confederation of Tradesmen and Artisans of Turkey
TİSK	Confederation of Employer Associations of Turkey
TOBB	Turkish Union of Chambers of Commerce, Industry, Maritime Trade and Commodity Exchanges
TSI	Turkish Standards Institute
TTGV	Technology Development Foundation of Turkey
TÜBİTAK	Scientific and Technical Research Council of Turkey
TÜRK-İŞ	Confederation of Trade Unions of Turkey
VAT	Value Added Tax
YOİKK	Coordination Committee for Improvement of Investment Environment

PREFACE

SMEs have positive contributions in providing and maintaining balanced economic and social development. They also play an important role in decreasing the level of unemployment and creating new employment opportunities and with their flexible production structure they can follow the changes in the market conditions more effectively. Due to their importance almost all the countries, especially the developed ones, are developing and implementing new policies which will encourage establishing, expanding, developing and protecting the SMEs. In this process, SME policies determined at the national level necessarily come to possess an international dimension as well.

Because of the increasing importance of SMEs, studies have been carried out since 1980s to establish a support system for SMEs. It is crucial to consider and improve these studies especially in the aftermath of the accession to the Customs Union.

SME Strategy and Action Plan has been prepared with the aim of applying the policies on SMEs at the national level and enhancing competitive power of SMEs in the process of harmonization with the EU.

SME Strategy and Action Plan, which formulates a road map for SMEs has been prepared by the "SME Study Group" composed of Ministry of Industry and Trade, Undersecretariat of State Planning Organisation (SPO), Undersecretariat of Treasury, Undersecretariat of Foreign Trade (DTM), State Institute of Statistics (SIS), Small and Medium Industry Development Organisation (KOSGEB), Turkish Union of Chambers of Commerce, Industry, Maritime Trade and Commodity Exchanges (TOBB), Confederation of Tradesmen and Artisans of Turkey (TESK) and has been approved by the High Planning Council by its decision dated 10 November 2003.

SME Advisory Committee will be formulated for implementation, monitoring and assesment of the SME Strategy and Action Plan, which can be revised in case of necessity.

We aim and hope to increase the efficiency, competitiveness and shares in value added of SMEs forming 98.8 % of all enterprises, 76.7 % of total employment and 26.5 % of total value added.

1 INTRODUCTION

The fundamental strategy developed for small and medium sized enterprises (SMEs) in the 8th Five Year Development Plan is based on increasing their efficiency, their share in the value added as well as their international competitiveness. With a view to accomplish these aims and in accordance with market conditions together with our obligations within the scope of international agreements, policies and programmes are being developed to create a more favourable investment environment for SMEs, the market-making role and areas of intervention of the state are being identified, and recommendations are adopted in order to define the role that the private sector should play in increasing the effectiveness of these policies and programmes. In this document, the current situation of SMEs is elaborated inline with principles and guidelines laid out in the 8th Five Year Development Plan, Annual Programmes and the National Programme, while at the same time measures that need to be taken in order to achieve the abovementioned objectives in light of the basic strategy documents are identified.

This study has been prepared by “SME Study Group” which determines the essential strategies for SMEs and carry out activities geared towards them. SME Study Group composed of Ministry of Industry and Trade, Undersecretariat of State Planning Organisation (SPO), Undersecretariat of Treasury, Undersecretariat of Foreign Trade (DTM), State Institute of Statistics (SIS), Small and Medium Industry Development Organisation (KOSGEB), Turkish Union of Chambers of Commerce, Industry, Maritime Trade and Commodity Exchanges (TOBB), Confederation of Tradesmen and Artisans of Turkey (TESK). The aim of this study is to determine the scope of existing policies and programmes as well as the activities within this scope in detailed way; to express clearly the responsibilities of public and private organisations for achieving the desired objectives; and to formulate all of the required actions and projects. This draft that has been aligned with the 8th Five Year Development Plan, Annual Programmes, Government Programme and Urgent Action Plan by SPO and in which coordination with the EU ensured by EUGS during the preparation phase, was officially approved by the decision of High Planning Council in the name of Turkey.

The execution of National SME Strategy and Action Plan shall be coordinated by SPO. Monitoring and evaluation of the Plan shall be realised by the SME Advisory Committee composed of the most relevant public and private sector organisations in this area. Information regarding the realisation of targets indicated in SME Strategy and Action Plan, as well as the evaluation and the revision proposals brought into the SME Strategy and Action Plan based on the developments arising over time shall be submitted to the SME Advisory Committee by the relevant institutions and organisations. When it is considered necessary, the SPO shall revise the SME Strategy and Action Plan taking opinions of the Advisory Council into account.

2 CURRENT SITUATION

2.1 STRUCTURE OF THE SME SECTOR AND ITS POSITION WITHIN THE NATIONAL ECONOMY

In Turkey, the number of SMEs including those in the service sector constitutes 99.8% of total enterprises and 76.7% of total employment. The share of SME investments within total investments reaches 38% and 26.5% of total value added is also created by these enterprises. Although the share of SMEs in total exports fluctuates on an annual basis, on the average, it is 10% and their share in total bank loans is below 5%¹⁾.

Those SMEs that are tradesmen and artisans as well as merchants and industrialists are represented by the Confederation of Tradesmen and Artisans of Turkey and the Union of Chambers of Commerce, Industry, Maritime Trade and Commodity Exchanges of Turkey.

Tradesmen and artisans are organized within the scope of 12 professional federations, 82 unions of chambers of tradesmen and artisans and 3496 chambers of tradesmen and artisans functioning under TESK. As of 31 January 2003 there are 2,761,513 enterprises according to the register records of tradesmen and artisans. Although the number of tradesmen and artisans that are registered has shown an increase through the years, a tremendous

¹⁾ Sarıaslan,H.; Türkiye Ekonomisinde KOBİ'ler (SMEs in Turkish Economy) (Ankara, TOBB, 1996) p.9.

decrease in the registry/closure ratio has been observed especially following the periods of economic crises. In 1999, 225,224 companies were officially registered while 59,058 (26%) were closed down. In 2001, the number of registrations was 120,295 and that of closures was 101,999 (84%). In 2002, the number of new registries rose to 122,091 while that of closures increased to 116,100 (95%).

TOBB, which is the legal high-level organisation of merchants and industrialists- comprises 11 chambers of industry, 2 chambers of maritime trade, 175 chambers of commerce and industry and 108 commodity exchanges. According to data for the year 2000, the number of registered members is 995,647. Last year, TOBB initiated the TOBB-NET project that will provide an opportunity for publishing information about all enterprises that are members of the chambers and commodity exchanges on its Web site based on industrial classifications. In the near future, these data will be able to be followed as opening to updates on this system.

The main target group of the SME support programmes is the manufacturing industry SMEs. According to 2000 figures of the State Institute of Statistics, (those enterprises with 1-150 workers are considered as SMEs) there are a total of 208,183 SMEs operating in the manufacturing industry employing 922,715 people. SMEs constitute 99.2% of all the enterprises in the manufacturing industry and they account for 55.65% of employment in this sector²⁾.

When manufacturing industry is analysed in terms of distinction of public-private sector and sizes of enterprises, it is observed that 0.1% of the businesses are state enterprises, whereas, 99.9% are private enterprises. State enterprises employ 7.5% of the employees in all the work places and produce 17.2% of the value added. Private enterprises, on the other hand, employ 92.5% of the work force and create 82.8% of the value added. According to the 2000 figures of SIS, data regarding the manufacturing industry are presented in Table1.

TABLE 1: Data Pertaining to Enterprises Operating in the Manufacturing Industry (2000)

YEAR	SECTOR	SIZE GROUP	WORK PLACES	AVERAGE NUMBER OF EMPLOYEES	VALUE ADDED (Euro)	RATIO TO NUMBER OF WORK PLACES (%)	RATIO TO AVERAGE NUMBER OF EMPLOYEES (%)	RATIO TO VALUE ADDED (%)
2000	TOTAL		209,817	1,658,098	44,506,303,249	100.00	100.00	100.00
		1-9	198,700	527,624	3,138,145,989	94.70	31.82	7.05
		10-49	6,970	179,152	3,292,615,489	3.32	10.80	7.40
		50-99	1,743	121,697	2,517,268,601	0.83	7.34	5.66
		100-150	770	94,242	2,608,668,892	0.37	5.68	5.86
		151-250	704	135,424	4,481,906,611	0.34	8.17	10.07
		251+	930	599,959	28,467,697,667	0.44	36.18	63.96
2000	PUBLIC		262	124,104	7,665,474,917	100.00	100.00	100.00
		10-49	32	854	18,468,580	12.21	0.69	0.24
		50-99	17	1,288	25,885,488	6.49	1.04	0.34
		100-150	22	2,780	90,748,946	8.40	2.24	1.18
		151-250	59	11,982	252,718,410	22.52	9.65	3.30
		251+	132	107,200	7,277,653,493	50.38	86.38	94.94
2000	PRIVATE		209,555	1,533,994	36,840,828,332	100.00	100.00	100.00
		1-9	198,700	527,624	3,138,145,989	94.82	34.40	8.52
		10-49	6,938	178,298	3,274,146,909	3.31	11.62	8.89
		50-99	1,726	120,409	2,491,383,113	0.82	7.85	6.76
		100-150	748	91,462	2,517,919,947	0.36	5.96	6.83
		151-250	645	123,442	4,229,188,200	0.31	8.05	11.48
		251+	798	492,759	21,190,044,174	0.38	32.12	57.52

)SOURCE: State Institute of Statistics, 2000, (1 Euro: 574.345.24 TL)

However, as a result of the earthquake in 1999 and the crises of November 2000 and February 2001, it is known that there have been changes in the number of enterprises. In 2003, the 8th General Census of Industry and Work Places shall be conducted covering the data for the year 2002 as well. Furthermore, forming an Administrative Business Registration System and a Statistical Business Registration System in all the sectors, opportunity for accessing sound and up to date statistical data in line with the European Union (EU) norms shall be provided.

Turkish industry is much more SME-based than the EU industry when the European scales of enterprises are taken into account as a comparison base. When comparing the economy as a whole with that of the EU economy, however, it is seen that the agricultural sector and the rural population employed in the agricultural sector have considerably higher proportions in Turkey than corresponding average figures in the EU. However, this situation is in a process of rapid change towards the normal standards of developed countries in line with the movement of urbanisation.

On the other hand, capital accumulation of Turkey remains insufficient in relation to the country's development needs and foreign capital inflow to the country stays at a very low level as well. In this situation, considering the surplus manpower that exceeds the capacity of the large enterprise sector, arising in cities, it is an inevitable development option for Turkey to promote SMEs, which is the most economic employment creation field.

2.2 INSTITUTIONAL STRUCTURE

There are a number of public organisations responsible in the formulation and implementation of SME policies. The Undersecretariat of State Planning Organisation is responsible for preparing long-term development plans and annual programmes that also cover SME policies. SPO takes the opinions of all the relevant public and private organisations during the preparation process of the Development Plans, determines macro policies for SMEs and ensures coordination among public and private organisations with the aim of increasing the effectiveness of implementation of these policies. Moreover, SPO evaluates the developments, proposes revisions to the policies, if required.

The main public organisations in charge of the implementation of SME policies is the Ministry of Industry and Trade together with its affiliated organisation of Small and Medium Industry Development Organisation. The Undersecretariat of Treasury and Undersecretariat of Foreign Trade are also the institutions that implement incentive programmes for SMEs. In implementing the SME policies, TOBB and TESK also play an important role as two main professional organisations. In addition, SMEs are supported in the areas of loans and guarantees through T. Halk Bank Inc., Tradesmen and Artisans Credit and Security Cooperatives Union Central Association of Turkey (TESKOMB) and Credit Guarantee Fund Inc. (KGF). Other organisations that render services to SMEs within the scope of their operational domain are Scientific and Technical Research Council of Turkey (TÜBİTAK), Technology Development Foundation of Turkey (TTGV), Turkish Standards Institute (TSE), Turkish Patent Institute (TPE) and Turkish Accreditation Agency (TÜRKAK).

2.3 RECENT DEVELOPMENTS AND SUPPORTS PROVIDED TO SMES

As of 2002, it was not possible to provide Turkish SMEs with a financial market up to the standards of developed countries with modern support facilities beginning at the start-up phase of the SMEs and legislation that would ensure a working environment facilitating their operations. Efforts for informing and training entrepreneurs did not reach the desired level and cooperation between universities and the industry did not bring the expected outcomes, either. Based on adverse changes in the macroeconomic balances of the country and the difficulties encountered in establishing stability, the guidance power of incentive policy has declined and the targets of the incentive system have been realised at the level below what was initially envisioned.

SMEs operating under these circumstances have been the sector that is most adversely affected by economic crises. As a result of the economic crises, the Turkish lira depreciated excessively, production dropped due to the rise in prices of imported input and the decline in domestic demand, supportive measures to support exports could not be taken on time and confidence problem arose in the economy.

As a result of reaching of the duty loss of state banks incurred from subsidized credits to the level high figures that could not be compensated by the Treasury, a provision that was the loss of income to arise from the subsidized credits extended by Ziraat Bank Inc. and Halk Bank of Turkey Inc. to tradesmen, artisans, young entrepreneurs and female entrepreneurs would be paid as advance payment from the budget and that state banks could not be given any duty that would cause them to incur duty losses, was put into effect.

Following this decision, banks increased their loan interest rates in a retroactive and unilateral manner, and as a result, enterprises have had difficulties in repayments, a serious contraction has been observed in credit facilities, rate of credit use has gone down, and SME incentive credits have decreased to a level incomparable with previous years as well. With the aim of overcoming the problems of the state banks with the real sector in retroactive receivables, it is announced that 55% interest rate would be applied to cooperative loans extended to tradesmen and artisans. Those tradesmen and artisans who paid their debts with an interest rate of 97% were allowed to withdraw the interest difference in instalments or use these payments in set-off transactions.

The increase in social security premiums put especially those enterprises that follow a net wage policy in a difficult position. While some of them dismissed workers or lowered wages, tendency to use domestic and foreign illegal work force has increased. On the other hand, a facility was introduced for enterprises to pay their accumulated debts to the Social Securities Organisation and Bağ-Kur with 3% of interest and with payment terms of up to 18 months.

In this period, supports for SMEs in the areas of infrastructure, financing, guarantees, R&D, training, consulting, marketing and promotions were continued.

With the aim of having small and medium sized industrialists produce in modern and healthy conditions and of taking environmental pollution under control, establishment of Small Industrial Estates (SIE) and Organized Industrial Zones (OIZ) is being promoted by the General Directorate of Small Arts, Industrial Zones and Estates under the Ministry of Industry and Trade.

In accordance with the Law of Establishment³⁾ No. 3143, the Ministry provides special loans with low interest rates and long terms for cooperatives of small industrialists within limits determined according to the degree of regional development. These credits are given for the entirety of infrastructure construction and up to 70% of superstructure construction. Ministry also provides credit facilities for the infrastructure construction of OIZs where small and medium sized industries are located.

Until the year 2003, construction of 362 SIEs was completed including a total of 83,318 work places (Table 2). Currently, 400,000 people are employed at industrial estates, which have an employment capacity of 500,000 people. The number of SIEs completed without the credit support of the Ministry of Industry and Trade is around twice the number of those finalized with the support of the Ministry. There are apprenticeship schools or training centres in 275 of the SIEs that have been opened for servicing.

TABLE 2: Small Industrial Estates Completed

YEARS	NUMBER	NUMBER OF WORK PLACES	EMPLOYMENT CAPACITY (PERSONS)
1960-1995	262	62,113	386,080
1995	273	63,640	395,222
1996	289	65,326	405,338
1997	291	70,747	437,864
1998	294	71,722	443,714
1999	306	72,130	446,162
2000	313	74,121	445,000
2001	349	81,453	488,000
2002	362	83,318	500,000

SOURCE: Ministry of Industry and Trade (These data are only for those small industrial estates that have used loans from the Ministry.)

In the year 2000, the Law on Organized Industrial Zones No: 4562 was put into effect regarding the establishment of OIZs. The infrastructure facilities of OIZs are in a better level than SIEs and production has started in 10,582 (66%) of the total 13,344 work places in 65 SIEs. 351,299 people (30%) are

³⁾ Law No. 3143 on the Establishment and Duties of the Ministry of Industry and Trade.

currently employed in these work places which have an employment capacity of 1,159,754 people. There are 2,258 work places in 118 OIZs, which are under construction, and these work places shall provide employment opportunities for extra 466.490 people. Meanwhile, 93 OIZs are at the feasibility and planning phase. Almost all of the enterprises at the OIZs are in the SME scale.

Within the process of increasing effectiveness of public investments carried out by SPO, in order to allow for more rapid completion of the OIZ and SIE constructions that are in the Investment Programme, only the projects which have been identified as first degree priority and which have high feasibility are funded. Projects that have lost their priority are followed up with trace allowance, and those projects which have not yet been granted a tender and which have lost their feasibility are taken out of the programme, thus ensuring rational use of appropriations.

In 2001, the Law on Technology Development Zones No: 4691 was put into effect with the aim of supporting technology-based enterprises, developing cooperation between universities and the industry, and facilitating the spread of technology. Within the framework of the provisions of this law, the Ortadoğu Techno Park (METU-Ankara) and TÜBİTAK-Marmara Research Centre Techno Park were introduced with the publication of the Law. Subsequently, the following twelve Technology Development Zones were established: İzmir Technology Development Zone, Ankara (Bilkent) and Gebze OIZ Techno-park were announced in the Official Gazette No: 24934 dated 12 November 2002; İstanbul Technical University Arı Techno-city and Hacettepe University were announced in the Official Gazette No: 24989 dated 10 January 2003; Yıldız Technical University, Eskişehir and Kocaeli Universities were announced in the Official Gazette No: 25075 dated 10 April 2003; Selçuk and İstanbul Universities were announced in the Official Gazette No: 25193 dated 8 August 2003. All of the enterprises in the Technology Development Zones are in SME scale and it is seen that these businesses operate in the IT, defence and electronic industries in particular.

With the aim of encouraging investments, directing the savings of Turkish workers abroad into investments in the country, and making foreign capital inflow increase, the Law Amending the Law of Industrial Zones and the Law of Organized Industrial Zones No: 4737 was put into effect after being

published in the Official Gazette No: 24645 dated 19 January, 2002. As a result of the evaluations of applications by the Industrial Zones Coordination Board, the secretariat of which is run by the Ministry of Industry and Trade, it is planned that the establishment of industrial zones will be started in 2003 with a Decision of Council of Ministers.

Support for the enterprises that operate on export-oriented basis in 24 Free Zones which had been established within the framework of the provisions of Law No: 3218 dated 06 June, 1985 has been continuing. As of 30 September 2002, 27,473 people were employed in these zones.

As of 2003, there are 759 SMEs that are partners of 23 Sectoral Foreign Trade Companies (SDTŞs) established by the Communiqué published in the Official Gazette No: 22859 dated 26 December, 1996.

According to the Decision of Council of Ministers dated 27 December, 1994, the Undersecretariat of Foreign Trade provides state aid for exports for enterprises in line with the rules of the EU and GATT. In this context, information regarding the aids provided for SMEs in the period of 1996-2000 is given below (Table 3).

TABLE 3: Support Provided for SMEs by the Undersecretariat of Foreign Trade within the Scope of Public Aid for Exports in 2002

TYPE OF AID	NUMBER OF SMEs	AMOUNT OF AID (EURO)
R&D aid	626	24,547,368
Support for environmental costs	217	211,121
Support for market research	240	235,454
Aid for offices/stores abroad (for opening/operating)	47	1,359,477
Support for participation in exhibitions abroad	8,380	40,995,531
Aid for training	5	519,127
Aid for employment	9	316,882
Aid for brands	18	1,490,592
TOTAL	10,142	69,600,394

The most important share within financial aids provided for SMEs is constituted by the loans offered by T. Halk Bank with convenient terms.

Within the year 2002, the bank made a total 427,488,000 Euros credit used from the Fund to 33,567 SMEs and via industrial credits, met the credit demands of 18,873 SMEs with a total of 71,840,935 Euro worth. In the same period, tradesmen and artisans used 145,059 loans amounting to 102,637,407 Euros through tradesmen and artisans credit and security cooperatives. Breakdown of the Bank's loans between the years 1999-2002 is presented below(Table4).

TABLE 4: Distribution of T. Halk Bank Inc. Loans by Year (EURO)

YEAR	SME LOANS				COOPERATIVE LOANS		ENTREPRENEURSHIP LOANS	
	FUND LOANS		INDUSTRIAL LOANS		LOANS for TRADESMEN & ARTISANS			
	NUMBER	AMOUNT	NUMBER	AMOUNT	NUMBER	AMOUNT	NUMBER	AMOUNT
1999	-	685,738,733	26,074	171,854,638	707,546	676,238,083	29,614	16,294,645
2000	-	742,286,453	26,849	152,551,319	877,757	681,797,755	4,536	5,284,076
2001	37,492	560,376,085	14,191	26,462,817	891,222	158,777,136	2,568	369,042
2002	33,567	427,488,443	18,873	71,841,175	145,059	102,637,787	520	44,834

SOURCE: T. Halk Bank Inc. (The average exchange rate for Euro was used for each respective year.)

Impact of the 2001 economic crisis had become apparent in the amount of loans provided by the bank. A considerable decline was seen in the number of SME loans and the volume of cooperative loans while the most serious decline occurred in the entrepreneurship loans.

As of the end of 2001, 40,300,000 Euros of credit guarantee support was provided for 1079 credits in the amount of 55,000,000 Euros used by 631 companies through Credit Guarantee Fund Inc., which had been founded for the purpose of providing guarantee support for the credits of the SMEs taken from Halk Bank of Turkey.

Reorganisation process at T. Halk Bank of which SME credits guarantee support is provided by KGF, as well as the economic crisis which began in the financial markets resulting in a significant contraction within the economy had caused considerable cutback in the activities of KGF. Their activities in 2001 declined by 72% in numbers and by 48% in volume as compared to the previous year.

KGF's activities are mainly concentrated in the manufacturing industry (94%) while with respect to the sub-sectors, most of the guarantee support is given to the food and beverages industry which are followed by the weaving and apparel, health, machine building and forestry products industries. Trend of the decline in the share of credits with incentive certificates within the total of credits with guarantee support has been continuing. This rate, which was 75% in 1999 and 54% in 2000 constituted 43% of the total in 2001.

As a result of KGF's efforts for cooperating with other banks that extend credits to SMEs, a protocol was signed with Garanti Bank of Turkey Inc. in 2002.

Investment and working capital credits are provided for investors to whom incentive certificates are given within the framework of the "Resolution on State Aid for SME Investments" which is implemented by the Undersecretariat of Treasury's General Directorate of Incentive and Implementation. Furthermore, within the scope of incentive certificates, SMEs are also entitled to make use of exemptions from customs duty and Mass Housing Fund;

investment allowance⁴⁾; VAT exclusion; and taxes, duties and fees exemption.
(Table 5).

TABLE 5: Distribution of SME Incentive Certificates by Year (EURO)

YEAR	NUMBER of SMEs	INVESTMENT LOANS	WORKING CAPITAL LOANS	TOTAL LOANS	FIXED INVESTMENT	EMPLOYMENT
1997	1,550	91,647,059	18,375,350	110,022,409	175,770,308	14,974
1998	1,171	53,588,566	13,270,729	66,859,295	114,159,916	12,117
1999	1,695	57,786,553	37,786,549	95,573,102	130,681,864	10,222
2000	1,229	37,757,778	26,242,056	63,999,834	85,479,946	5,587
2001	246	4,253,903	3,223,375	7,477,278	14,026,531	674
2002	390	14,188,452	5,552,338	19,740,789	46,418,326	1,498
2003	147	5,918,707	2,041,980	7,961,259	19,681,317	517
TOTAL	6,428	265,141,017	106,492,377	371,633,966	586,218,209	45,589

SOURCE: Undersecretariat of Treasury (The average Euro exchange rate was used for each respective year,) April 2003

Within the framework of the provisions of the abovementioned resolution, as of 2000, provision of state supports for the activities of the existing credit guarantee institutions and the practises of supporting establishment of new credit guarantee organisations have been started.

Within the scope of KOSGEB's activities, in 2002, support services were provided for 2928 companies in the area of consultancy, 6472 companies in the area of laboratories, 5870 in training, 224 companies in quality and 4175 in the area of preparation of construction projects through 28 Centres for the Development of Small Enterprises (KÜGEMs).

In order to develop the kind of SMEs which may operate information intensively and in the field of high technology through supporting their R&D based activities and to incorporate them into the economy in the long-term, in 2001, R&D activities of a total of 140 enterprises were supported through 11 Centres for the Development of Technology (TEKMERS) and 784 people were

⁴⁾ This support factor was taken out of the scope of incentives and transformed into a general financial regulation as of 24 April, 2003 which is the date on which law no. 4842 dated 9 April, 2003 was published in the Official Gazette.

employed in these projects. In 2001, SMEs were provided with 277,161 Euros of support as part of the operations of Common Facility Workshops (ORTKAs) and Common Facility Laboratories (ORTLABs), which are implemented within the framework of the “Regional and Local Industry Development Programme”. In order to ensure SMEs’ opening up to international markets, 88 companies were supported in 18 international fairs with a total area of 925 m² in the year 2001. 369 companies were also promoted in 25 domestic fairs with a total area of 4687 m². Furthermore, providing 31,326 Euros of aid for 103 companies in 2001, Export-oriented Market Research SME Overseas Cooperation Travel (İPAGs) to 7 different countries were organised.

The number of member enterprises of the Information Network for Small and Medium Enterprises (KOBİ-NET) operated by KOSGEB has reached 12,000. A significant increase was observed in the number of internet sites, which are run by the private sector, and rendering informative services for the SMEs over the Internet.

Following the liquidation of extra-budgetary funds with the Law No: 4684 dated 20 June, 2001, the KOSGEB Fund were taken into the general budget and KOSGEB’s source of income was re-identified. During the second half of 2002, owing to the generation of a considerable amount of income, KOSGEB has reached to the level that can now meet its investment needs from its own resources.

Preparations towards the Project for the Development and Support of SMEs within the scope of Eastern Anatolian Development Programme to be implemented in the provinces of Van, Muş, Bitlis, Hakkari, and which will be coordinated by SPO and use of EU MEDA resources, are in its final stage. Activities planned under the scope of this project are: Improving the machinery infrastructure of the small and medium sized enterprises in the region; intensification of training, consultancy and information services reinforcing the management structures of the existing SIEs; implementing promotion and marketing programmes to support the sales of local products (including handicrafts) to outside of the region; and initiating finance schemes for SMEs. Development of the provincial organisation of KOSGEB and its service infrastructure shall also be provided within the scope of the project. Activities planned in the four provinces within the frame of this project which covers three

years, are aimed to be implemented in all of the provinces of the region in the medium term by subsequent projects.

Within the structure of the regional development programmes to be developed, efforts has being made to develop SME support approaches and practices that are suitable for the local natural resources, labour infrastructure and potential, market conditions and corporate structure of the region, while at the same time it is aimed to provide more support for the less developed regions within the scope of improved incentive programmes.

At 345 Vocational Training Centres of the Ministry of National Education in 81 provinces, vocational training in 109 different subjects has being given to students and trainees. In the year 2001, 37,239 vocational courses were opened and a total of 725,711 people were trained in these courses. 503,494 of the trainees were females and 221,217 of them were males. Yearly development of the data pertaining to the students and trainees trained within the programmes implemented at vocational training centres is presented in the Table 6.

TABLE 6: Operations of the Vocational Courses of the Ministry of National Education by Year

ACADEMIC YEAR	NUMBER OF PROVINCES	NUMBER OF VOCATIONAL TRAINING CENTRES	NUMBER OF VOCATIONS	NUMBER OF STUDENTS & TRAINEES	NUMBER OF INSTRUCTORS
1996-1997	80	312	80	195,951	4,089
1997-1998	80	321	89	267,074	4,122
1998-1999	80	326	89	226,644	4,759
1999-2000	80	330	89	218,576	5,084
2000-2001	81	342	109	248,496	4,640
2001-2002	81	345	109	250,000	5,165

SOURCE: Ministry of National Education

The Urgent Action Plan of the 58th Government had put a lot of emphasis on promotion of the real sector and the following measures have been adopted:

- Reorganizing incentive measures,

- Issuing the Law on Monitoring and Supervising of State Aid, establishing an authority for monitoring state aid,
- Allocating free land for investors,
- Taking measures for the necessary arrangements required to encourage direct foreign investments,
- Creating a Special Ad Hoc Committee to provide an inventory of state aids, to investigate their effectiveness and to come up with suggestions,
- Reclassifying regions in terms of state aid for investments,
- Incorporating into the economy those facilities that were closed down due to the crisis or insufficient capital and those facilities that have been working with a low capacity, ensuring new investments,
- Supporting SME investments;

in order to increase effectiveness of policies and programmes developed for supporting SMEs, to realise new type of actions and to approach decisively the subjects on which a consensus was reached on previous rounds, however, no concrete development has been made so far.

Within this framework, developments that have been realised until June 2003 are as follows:

Within the Law on the Amendment of Certain Laws No: 4842 which was published in the Official Gazette No: 25088 dated 24 April 2003, arrangements have been made to ensure that investment allowance is automatically granted to investor without the need for an investment incentive certificate.

Law on Foreign Direct Investments No: 4875 was put into effect after having been published in the Official Gazette No: 25141 dated 17 June 2003.

Law No: 4884 amending Turkish Commercial Code, Tax Procedure Law, Stamp Tax Law, Labour Code and Social Insurance Law, laying down provisions for transactions related to articles of incorporation being carried out by the Commercial Registrar's Offices within the Chambers, in line with the One

Stop Shop principle, put into force after having been published in the Official Gazette no: 25141 dated 17 June 2003.

Studies on the legislation required for the monitoring and supervision of state aid have being continued by relevant institutions.

Legislative regulations regarding the free allocation of land to investors have been prepared and submitted for the opinion of the relevant institutions and organisations.

A Special Ad Hoc Committee has been formed with the aim of providing an inventory of state aids and examining their effectiveness as well as presenting proposals in this area. The commission has already started to function.

The Implementing regulation on the Establishment and Working Principles of Securities Markets Organized Outside of the Stock Exchange was put into effect after being published on the Official Gazette dated 18 March 2003.

When the current practices as well as the policies and programmes that are envisioned in the last period for SMEs are compared with the norms of the EU and developed countries, it is seen that Turkey's SME support system does not have the capacity to meet the needs of enterprises, and that insufficient resources and lack of sufficient institutional capacity constitute a significant obstacle in terms of obtaining short and medium-term results from the policies and programmes that are designed to develop and support SMEs. The need to improve SME-oriented services both quantitatively and qualitatively, and to ensure effective coordination among institutions still continues. For this purpose, development of an SME definition that determines, the framework of activities of all relevant institutions is primarily required.

2.4 DEFINITION OF SME

In Turkey, it is observed that different organisations with activities related to SMEs use different SME definitions within the framework of their job descriptions, target groups and resources allocated for their operations. These definitions reflect differences both in terms of the criteria selected for the identification of the definitions and of the limits determined within the frame of these criteria (Table 7).

Formulation a common SME definition is needed in order to establish a standard in developing policies for SMEs, planning the programmes to be implemented within the framework of these policies, and in conducting research in this field. Due to discrepancy of SME definitions, companies are exposed to different assessments by institutions when demanding services. This situation causes gaps between the perspectives of service providers and of those who demand services, reduces the effectiveness of implementations, and constitutes an important obstacle in providing transparency of services. The issue of Turkey's compliance with the SME definition of the EU is a point that is emphasized in the Progress Reports prepared by the European Commission regarding Turkey's candidacy to the EU, as well as among the short-term measures of the Accession Partnership prepared for Turkey in 2003.

TABLE 7: SME Definitions Used in Turkey

ORGANISATION	SCOPE OF DEFINITION	CRITERION FOR DEFINITION	MICRO SIZED ENTERPRISE	SMALL SIZED ENTERPRISE	MEDIUM SIZED ENTERPRISE
KOSGEB	Manufacturing Industry	Number of Workers	-	1-50 workers	51-150 workers
HALKBANK	Manufacturing Industry, Tourism, Software Development	Number of Workers	-	-	1-250 workers
		Fixed Investment Amount (Euro)	230,000	230,000	230,000
UNDERSECRETARIA T OF TREASURY	Manufacturing Industry, Tourism, Agricultural Industry, Education, Health, Software Development	Number of Workers	1-9 workers	10-49 workers	50-250 workers
		Investment Amount, Amount of Investment Subject to SME Incentive Certificate (Euro)	350,000	350,000	350,000
UNDERSECRETARIA T OF FOREIGN TRADE	Manufacturing Industry	Number of Workers	-	-	1-200 workers
		Fixed Investment Amount (Euro)	-	-	1,830,000
EXIMBANK	Manufacturing Industry	Number of Workers			1-200 workers

SOURCE: Undersecretariat of Treasury, Undersecretariat of Foreign Trade, KOSGEB, EXIMBANK, T.HALK BANK.

2.5 RELATIONS WITH THE EUROPEAN UNION

a) Association Relation and the Customs Union

Relations between Turkey and the EU (the European Economic Community as it was then called) commenced with the “Association Regime”, the framework of which was drawn by Ankara Agreement that took effect on 1 December 1964. The working principles of the Association Regime were separately laid out in the Additional Protocol that took effect on 1 January 1973. With this Protocol, the Community was envisioned to nullify the customs duties and volume restrictions on industrial goods to be imported from Turkey as of the date of the commercial provisions of the Protocol taking effect (1971), whereas, Turkey was to gradually eliminate the customs duties and taxes or fees having equivalent effect that were imposed on industrial goods originating in the Community.

Parallel to this process, within the framework of partnership, since 1963, the Community has provided financial aid to Turkey in the amount of a total of 827 million ECU, 78 million ECUs of which were in the form of grants, 637 million ECUs were soft loans and 115 ECUs were credits with market conditions with the aim of contributing to the rapid development of the Turkish economy and of supporting Turkey in fulfilling her obligations arising from the association relation. In 1970s, Turkish-EC association relations did not prove to be fruitful and came to a point of halt in 1980s, as a result of which, financial cooperation was not functional until 1995 except for some exceptional cases. On 14 April 1987, with reference to the right granted to all European countries, Turkey applied for membership to the EC. However, in 1990, the Council of Ministers of the EC concluded that it would be appropriate to postpone the decision to determine Turkey's membership, based on the evaluation of the European Commission.

Relations between Turkey and the EU gained impetus with the Association Council Decision No: 1/95 dated 6 March 1995 which finalized the process of forming a customs union between Turkey and the EU in the area of industrial products. With the Resolution concerning Development of Association Relations accompanying the Council Decision, improvement of cooperation in some sectors was anticipated while financial cooperation was initiated again

with a unilateral statement issued by the EU. Within the scope of this statement, an expected total of 2,2 billion ECUs worth of grants and credits were envisioned for Turkey in the scope of the Customs Union. However, due to certain reasons, only a limited portion of this financial aid (around 33%) has been provided to Turkey

With the foundation of the Customs Union, following a process of study with extensive participation, the SME Action Plan was prepared in order to support the SMEs in Turkey. However, this plan could not be realised, as sufficient resources were not available.

At the Cardiff Summit of June 1998, EUs “European Strategy for Turkey” was enacted. Within the framework of this strategy, an “Industrial Strategy” was also formulated with the efforts of both parties to cover the issues related to the Turkish industry’s and SMEs’ situation in respect of the Customs Union and harmonisation with the EU. This was followed by the establishment of a Contact Group for Industrial Cooperation between Turkey and the EU, but this strategy was not put into action by the EU.

b) Helsinki Summit Candidacy Process

At the Helsinki Summit of 10-11 December 1999, Turkey was accepted as a candidate to the EU. The decisions of this Summit envisaged the establishment of an “Accession Partnership” like in the case of the other candidate countries and having Turkey benefit from “pre-accession aid” within this framework. While PHARE, ISPA and SAPARD were developed for supporting the harmonisation of Central and Eastern European candidates, Turkey was not included in this scope. In this period, the financial aid for Turkey came from the allocation from MEDA-II and from the funds of the European Strategy where Turkey was provided with 177 million Euros of annual support. This support is anticipated to go up to 250 million Euros in 2004, 300 millions in 2005 and 500 million Euros in 2006. Besides Turkey’s harmonisation efforts in a number of fields, “SME Strategy and Action Plan” shall also be supported by these resources.

At the Helsinki Summit, decisions were also taken that point to a new phase in the enlargement process as the “Millennium Declaration” was adopted.

In this framework, it was envisioned to give priority to the following areas in the enlargement of the EU:

- Increasing scientific and research activities and production of technology,
- Improving, renewing and spreading vocational training,
- Developing and supporting SMEs,
- Placing emphasis on regional development

Following Turkey's acceptance as a candidate to the EU, work commenced to coordinate the Turkish policies with those of EU with the purpose of enabling Turkish SMEs to compete with those of the EU member states and of the candidate countries. This work includes the following:

Participation in the CC BEST Process

In line with the recommendations of the Amsterdam Summit of 16-17 June 1997, BEST (The Business Environment Simplification Task Force) was established to prepare a report on the improvement of the business environment for SMEs and the simplification of legislation. The goal of BEST's work is to ensure an exchange of best practices among countries and to create an environment where countries can benefit from one another's experience.

Based on the report of the BEST working group, the European Commission prepared an action plan to promote entrepreneurship and competitiveness. This action plan covers the following areas;

- Training and internships,
- Access to finance,
- Research and innovation,
- Transparency of support services,
- Public administration,
- Employment and working conditions.

With the aim of promoting SMEs and creating the best possible business environment, efforts and improvements of member countries in the abovementioned six areas were published on 27 October 2000 under the heading “European Union Report on the Implementation of the Action Plan to Promote Entrepreneurship and Competitiveness”.

In line with the resolution of the European Commission regarding involvement of the candidate countries in BEST’s activities under the leadership of the Ministry of Industry and Trade and the secretariat of KOSGEB, and with the participation of all the institutions related to SMEs, the “CC BEST Turkey Report” was prepared. The report was submitted to the Commission in Ankara on 13 July 2001 and in Brussels on 28 September 2001 and was published on 20 December 2001 together with the reports of the other candidate countries.

European Charter for Small Enterprises

The work of CC BEST that had been designed for provision of unity among the SME policies of the member states gained more substance with the EU SME Charter adopted at the Feira Summit of 19-20 June 2000. With this development, the CC BEST process came to an end and process of preparation of the EU SME Charter Reports were initiated.

The Charter was endorsed by Turkey together with the other candidate countries on 23 April 2002 at the conference held in Maribor of Slovenia and it includes the following ten main areas:

- Education and training for entrepreneurship,
- Developing cheaper and faster processes for business start-up,
- Better legislation and regulation,
- Training to provide qualified personnel,
- Improving on-line access,
- Benefiting More out of the Single Market,
- Improving taxation and financial issues,

- Improving the technological and innovative capacity of SMEs,
- Supporting e-commerce and technology-based enterprises,
- More effective and stronger representation of SMEs on national and international platforms.

By endorsing this Charter, Turkey has committed with all her institutions and bodies to take concrete steps in the ten above-mentioned areas, to develop programmes and projects, and to allocate the required resources.

Therefore, the EU SME Charter is in a way Turkey's long-term SME strategy document and homework. Turkey's report for 2002 in relation to the EU SME Charter was prepared under the coordination of KOSGEB and with the participation of relevant institutions and was submitted at the European Council meeting in February of 2003. Work is in progress for the preparation of the report for 2003.

European Community Multiannual Programme for Enterprise and Entrepreneurship, and in particular for Small and Medium-sized Enterprises

The abovementioned strategies and SME policies are transformed into projects and actions especially in the "Multiannual Programme for Enterprise and Entrepreneurship, and in particular for Small and Medium-sized Enterprises".

Turkey has been participating in the Multiannual Programme under KOSGEB's coordination, which covers the period of 2001-2005 and which was initiated with decision no: 2000/819/EC published in the Community's Official Gazette dated 20 December, 2000. This programme is the first Community programme that Turkey is taking part and the Turkey-EU Memorandum of Understanding Regarding the Multiannual Programme was signed on 23 October 2002.

Turkey's share of contribution to the Programme is approximately 4,5 million Euros which is provided from Financial Cooperation Programming and KOSGEB's budget.

Within the scope of the programme, in a short period of time, the number of European Information Centres (EICs) will be increased to 12 from one. Two European Information Centres will be opened in İstanbul and one will be opened in the provinces of Adana, Ankara, Bursa, Denizli, Gaziantep, İzmir, Kayseri, Konya, Samsun, and Trabzon each.

Out of the 23 EU Information Centres to be tendered in 2002, 12 will be located in Turkey. Although this is regarded as a significant success, it must be kept in mind that there are currently more than 300 European Information Centres active in Europe.

Turkey's national approach regarding the Multiannual Programme can be summarized as follows:

- Placing emphasis on sharing and exchange; creating synergy among the organisations that serve and support SMEs, developing cooperation among institutions, mobilising dormant resources and directing them towards areas of need,
- Beyond solely receiving financial aid, placing emphasis on internalising EU's SME policies and strategies,
- Acquiring know-how, learning EU's SME policies, projects, best practice examples and successful solutions.

In this process, Turkey aims at rapidly learning and implementing the financial tools and mechanisms such as;

- Start-up capital,
- Venture capital,
- Credit guarantee,
- Business angels⁵⁾

that the EU has developed to support technology and knowledge-based innovative SMEs in particular.

⁵⁾ İş Melekleri, (Business Angels): private financial enterprises that provide financing instruments to entrepreneurs other than banks.

Lisbon Summit of March 2000

At the Lisbon Summit of March 2000, EU countries took important decisions as articulated on the Lisbon Strategy document. These decisions include furnishing the EU with the highest competitiveness in the world, making it a dynamic and knowledge-based economy, and ensuring sustainable development as well as creating more job opportunities and a better work environment aimed at ensuring social cohesion, with the policies to be maintained until 2010.

For this purpose, it is intended to increase gross national income per capita, to increase productivity, to provide job opportunities for at least 70% of the active population, to allocate more resources for R&D activities, to elevate the level of education, to spread the use of internet, to increase the use of venture capital while reducing state aids, and to obtain social cohesion. The goals of the Lisbon strategy are expressed in a more concrete manner in the European Charter for Small Enterprises while the need to improve the environment for trade among member states and to simplify the legislation are underlined.

Bologna Agreement

As the abovementioned work and developments continued in the EU, OECD countries' ministers responsible for industry and SMEs met in Bologna, Italy on 15 June 2000 and signed the Bologna Agreement on SME policies. Developments taking place after the Bologna Summit will be reviewed at the Ministerial Meeting to be hosted by KOSGEB in İstanbul in June 2004.

Sub-Committee Meetings

Issues pertaining to SMEs are dealt with by Committee No: 3 for Trade, Industry and European Coal and Steel Community Products that is one of the Sub-committees of EU-Turkey Association Committee. So far, the Committee convened on 7 December 2000 in Brussels, on 16 May 2001 in İstanbul and on 17 July 2002 in Brussels and will continue its activities in the coming future.

2002 Progress Report

It is emphasized in the 2002 Progress Report for Turkey which is one of the regular progress reports issued annually by the European Commission for the candidate countries that there has been no development regarding the legislation on SME definition in line with the acquis, and that there has been a decline in the financial resources such as credits etc. allocated to SMEs. The report also underlines the fact that Turkey needs to prepare an SME strategy and action plan. Meanwhile, it is stated that the Law that was published in the Official Gazette no: 24863 of the Republic of Turkey dated 1 September, 2002 confirmed Turkey's participation in all Community programmes thus the participation in the EC 6th R&D Framework Programme.

2.6 BASIC WEAKNESSES OF THE TURKISH SME SECTOR

Special conditions of Turkey become determinant factors upon the development options; within this context the growth of SMEs constitutes an indispensable policy domain. As a consequence, it is of importance to formulate policies and programs for developing and supporting SMEs during the process of integration with the EU.

While developing an SME strategy that conforms to the policies and programs of the Union, there exist certain basic weaknesses that need to be taken into consideration as a necessity of reflecting the current conditions of our country for providing a basis for future cooperation.

The problems of the Turkish SMEs tackled below constitute the basic bottlenecks regarding their development and gaining competitiveness both in the world and in the Single Market of the EU. These problems, which correspond to Turkey's structural obstacles, pose serious barriers to the success of current policies and programmes. Therefore, measures toward solution of these problems are being developed in strategy documents on the national scale.

2.6.1 INSUFFICIENT KNOW-HOW AND LOW LEVEL OF TECHNOLOGY

A typical Turkish SME produces for the Turkish market using traditional production methods; however, in a number of fields, it has to compete with foreign firms, primarily with the EU firms, in the domestic market. The technological level of Turkish SMEs is much lower than that of European companies and Turkish SMEs engage themselves in producing low quality goods with low value added, often using outdated designs, ineffective production methods and older machinery and equipment.

Furthermore, SMEs have no tradition of using consultancy services and giving R&D orders. Know-how related service sectors could not develop because of the low level use of engineering-consultancy, design, technology transfer and educational services and insufficiency of the trade of products and services in the country, which are subject to industrial property. In fact, Turkey has a natural potential to develop capacity in these fields requiring human capital rather than fixed capital.

As a requirement of restructuring in the face of the competition created by the Customs Union and the opportunities of the EU's Single Market, technology level of Turkish SMEs had to be increased extensively and within this context, bulk amount of know-how has been required to be transferred to SMEs. Nevertheless, competitiveness has not been obtained through upgrading technology level as a result of market mechanism in Turkey; since the technological needs that have risen because of the competition pressures and search for new markets, could not be transformed into economic demand under current structural conditions of the country; and because of the trade links between the service providers (e.g.; engineering, design and technology transfer consultancies) to these needs and the consumer side (e.g. SMEs of manufacturing industry) have not developed.

During this period, adequate support could not be provided for the SMEs due to limited public funds; and together with the impact of structural problems impeding the spread of technology, neither the competition pressure brought about by the Customs Union nor the need for new markets felt as a result of the shrinkage of the Turkish market as a consequence of economic

crises succeeded to cause upgrading technology level of the SMEs of the country in general.

Because of the inability of Turkish SMEs in producing products at the quality and variety demanded by the EU consumers in general, the exchange rate advantage brought by the crisis of February 2001 did not create an opportunity to produce for export and an increase in the number of closed enterprises was observed in this period. At present, the problem of insufficiency of know-how in SMEs prevents price-based market forces from functioning and also constitutes the most significant bottleneck in front of Turkey in gaining adequate benefits from the Customs Union.

As in all developing countries, what lie in the basis of this kind of structural problems are such issues as inability to transform technological needs of SMEs to economic demand automatically; lack of development of commercial links between the SMEs and know-how related service providers which, in turn, gives no opportunity for the growth of SMEs that are supposed to be producers of services. The creation of an adequate market mechanism, which would provide a breakthrough from this structural problem and which would enable both sides to come together requires cultural developments, certain public support schemes and regulations and especially market-making organisations.

2.6.2 DISADVANTAGED FINANCIAL ENVIRONMENT

The credit share used by SMEs out of total credit volume (about 5 %) in Turkey is quite low when compared with their contribution to the country's employment and value added. Capital market instruments to serve SMEs couldn't be developed either.

The high level of public borrowing in the money markets restricts the credit volume available to the private sector and drives interest rates extremely high. This situation combined with the scarcity of governmental supports has caused the SMEs to be almost totally excluded from the credit market.

As a result of the longstanding high-level public borrowing policy in Turkey, banks' funding capacity for SMEs has declined; investment/project finance services have been narrowed to a large extent. Further more the market

mechanism in this field has been destroyed mainly due to the economic crises that brought about a wave of bankruptcies for banks and many enterprises staying in debt to banks.

As a consequence of the crisis in the financial sector, many banks withdrew from the market or from serving companies. Reduced the credit volume and institutional capacity available for SMEs in the financial sector negatively affected even t the SMEs that could survive in the crisis conditions.

Due to short of institutional capacity available for SMEs in the financial sector, it is not possible to make use of the money and capital markets of the EU to ease credit bottleneck for SMEs. There have being experienced problems even in transferring already available funds for Turkey to the SMEs.

Halk Bank, which has traditionally rendered financial services to SMEs, has now become dysfunctional and privatisation of the bank has been planned.

In Turkey, financing instruments such as credit guarantees for SMEs, venture capital investment partnerships, real estate investment partnerships, SME finance companies, factoring and leasing companies for SMEs, an SME stock exchange enabling SMEs to make use of equity markets have either remained as mere theory or have only had symbolic value.

2.6.3 FACTORS WHICH HAVE ANIMPACT ON THE COMPETITION BETWEEN TURKEY AND THE EU

Some elements of the Customs Union may have negative repercussions on the conditions of competition between Turkey and the EU.

Certain EU funds, which are used for overcoming regional developmental disparities, developing infrastructure, introducing solutions to environmental problems, developing R&D capacity, generating employment and solving some sectoral problems, reduce fixed capital, R&D and environmental investment costs and employment expenditures of producers in the EU. However, Turkish producers who need to compete in the same market and under the same conditions are not able to enjoy these resources.

Vis a vis the support and services offered to small and medium sized enterprises in the member countries of the EU, the quality, variety and size of state aids to SMEs in Turkey are relatively inadequate even when their

proportional contribution to the employment, value added and tax earnings are taken into account.

Moreover, there are no effective systems to compensate for the negative impacts of the Turkish-EU Customs Union on the SMEs.

On the other hand, some countries, which have made Free Trade Agreements (FTA) with the EU, primarily North African countries, Mexico and South American countries eschew from signing FTAs with Turkey due to their hesitation about entering into competition with Turkish goods. This situation, firstly, puts Turkish goods in a disadvantaged position in these markets vis a vis the goods originating from the EU and secondly, provide an opportunity for the goods originating from the abovementioned countries to enter the Turkish market with a very advantageous position enjoying the right of being in free circulation within the EU. This affects SMEs negatively and causes unfair competition.

In addition to the basic structural problems explained above, Turkey is in an insufficient position in receiving foreign capital despite its economic potential, human resources and the recently introduced legal and institutional infrastructure. It is further observed that non-financial supports offered to the SMEs have not developed adequately; in this field the public sector is unable to meet the demand and the private sector lacks the institutional capacity to play an active role. Therefore, actions are envisaged in order to develop and support SMEs within the framework of following principles and policies.

3 OBJECTIVES, PRINCIPLES AND POLICIES

The main goal of long-term macroeconomic policies has been defined as providing sustainable economic growth, reducing the inflation rate to the EU average and increasing the competitiveness of the economy.

Therefore, establishing the macroeconomic balance and realizing structural reforms are of utmost importance. Within the same context, substantial measures are foreseen in order to restructure the public sector and to increase the effectiveness of existing mechanisms.

Within this framework, the objectives, principles and policies pertaining to supporting and developing SMEs are indicated below.

3.1 MAIN OBJECTIVES

As indicated in the 8th Five Year Development Plan, the basic targets of SME policies are to increase the productivity of the sector, its share in total value added and its international competitiveness. For this aim, it is primarily envisaged to increase the share of SME credits within the total credit volume of the banking system and to strengthen institutional capacity in the field of venture capital, finance investment partnerships and real estate investment partnerships in order to enable SMEs to use these modern financial instruments in a more effective manner,

In the field of non-financial support, it is envisaged to increase the effectiveness of support by means of developing communication and interaction between service providers and SMEs and professional organisations representing SMEs. Furthermore, greatest importance lies in strengthening of the institutional capacities and partnership skills of all service providers, public institutions and organisations and professional organisations, in order to deliver higher quality services to a higher number of SMEs.

Starting from the fact that the low technological levels of SMEs constitute the most important obstacle in front of their international competitiveness, the development of transfer capacity and quality improvement are aimed at accelerating diffusion of technology. In this context, it is foreseen to concentrate supports in the areas of training, consultancy and R&D directed to the development of the technological infrastructure of companies.

3.2 PRINCIPLES AND POLICIES

The basic strategy areas for SMEs have been determined taking national priorities into consideration, based on the priority areas listed in the European Charter for Small Enterprises. The activities to be carried out within the scope of these strategy areas aim first to solve problems of finance and

technology that have been identified as basic weaknesses of Turkish SMEs and the other relevant problems in the context of competitiveness.

3.2.1 EDUCATION AND TRAINING FOR ENTREPRENEURSHIP

Programmes will be developed in all educational levels for teaching entrepreneurial skills in order to foster the entrepreneurial spirit.

In the implementation of training and educational programmes for SMEs, activities of the public and private sectors shall be effectively coordinated while the service capacity of professional organisations shall be strengthened and the IT infrastructure for distance learning shall be set up especially for those SMEs with fewer workers.

Training programmes shall be held at the managerial level in order to establish organisational culture in the SMEs.

Sectoral training programmes shall be held in order to enable SME employees to take active role in the institutional decision-making process.

Informative programmes will be organised in order to establish the concept of human resources management system in SMEs.

Legislative regulations shall be made in order to create professional standards and the system of testing and certification.

A legislative regulation which will require all entrepreneurs starting-up businesses to document their related vocational training shall be made.

Cooperation of vocational high schools and universities with entrepreneurs and industrialists in less developed regions shall be develop in order to ensure that they build production bases and organisational structures scientific and suitable for specific market conditions.

SMEs shall be informed about best practices in the developed and developing countries in order to realisation of successful ideas and applications as soon as possible.

SMEs shall be informed about project and technology management.

Joint programmes shall be developed in order to ensure that SMEs make use of the information capacity of universities and large firms. The relations between producer and supplier industries shall be strengthened and projects developing the training level of staff working for the supplier industry shall be supported.

3.2.2 DEVELOPMENT OF CHEAPER AND FASTER PROCESSES FOR BUSINESS START-UPS

The legislation pertaining to process of establishing businesses shall be simplified so as to reduce bureaucracy. Coordinated training programmes shall be held by professional and service organisations in order to inform SMEs in the processes of business start-up. For this purpose, information offices shall be set up and the cooperation among existing offices shall be further strengthened.

Entrepreneurs shall be informed about the investment environment starting from the beginning of the establishment phase, sector-based development plans and market research shall be prepared and submitted to the attention of entrepreneurs, and SMEs shall be kept informed so as to ensure that they act in line with the concept of strategic planning starting from the establishment phase.

Employment-generating activities by entrepreneurs shall be encouraged and the budget allocated for programmes geared towards the employment of skilled labour shall be increased.

3.2.3 ENACTMENT OF BETTER LAWS AND LEGISLATION

The necessary legal adjustment/adjustments shall be made in order to introduce an SME definition that complies with the EU Recommendation.

Once the definition of an SME is harmonised with the EU definition, the statistical system shall also be developed with due consideration of the EUROSTAT norms. The new system will be able to generate data that are appropriate for the policies and programmes determined within the scope of the new definition and thus statistics on SMEs will be monitored on a continuous and renewable database.

Regulations that have an adverse effect on SME activities shall be reviewed and the efforts for improving the investment environment shall be completed. Amendments shall be made to pieces of legislation that need to be simplified and/or developed.

Coordination among institutions which make and implement SME policies shall be improved, policies and programmes shall be continuously monitored according to rational criteria and be updated, institutions and bodies shall be evaluated in the light of performance criteria to be developed according to the sectors they serve.

In order to ensure that SMEs work within conditions of a free market economy, public services delivered in the same sectors together with private business shall be assessed and it shall be prevented from creating unfair competition environment.

Non-governmental organisations pertaining to SMEs shall be supported and training and informative activities shall be organised in order to grant these organisations a more active role in the planning and implementation phase.

Mechanisms that will provide support for enterprises suffering from financial problems that are likely to survive if they are restructured shall be created. Legislation on execution, bankruptcy and liquidation procedures shall be improved.

The legislation on state aid to SMEs shall be improved by taking regional development maps to be created into consideration. Bureaucratic procedures on applications for state aid shall be simplified.

Legislation shall be prepared in order to prevent splitting of companies and to encourage mergers.

3.2.4 TRAINING TO PROVIDE QUALIFIED PERSONNEL

Education and training institutions shall offer training according to professional standards in order to meet SME demand for skilled labour; the quality of existing training programmes shall be upgraded and their capacity shall be increased.

Training programmes shall be developed in order to establish the concept of life-long education and training so as to develop the skills of the active work force in line with the market demand shaped by growing and changing products and production processes.

3.2.5 IMPROVING ON-LINE ACCESS AND TRANSACTOINS VIA THE INTERNET

Informative activities via Internet shall be improved in order to promote public services for SMEs to ensure to expand communication between SMEs and government agencies. In order to increase the effectiveness of this processes, special informatory efforts to explain the benefits to be obtained by SMEs by using the Internet shall be made, thus use of computer and the Internet shall be spread out.

Efforts shall be made in order to develop on-line transaction facilities on the Internet.

3.2.6 OPENING UP TO NEW MARKETS

Strategic planning towards exporting will be realised with the participation of the private sector in order to protect SMEs from the negative impact of globalisation, to release from sectoral and regional dependencies and to identify areas for potential competitiveness. The legislation of export incentives shall be renewed according to the long-term strategy providing coordination of all relevant bodies.

SMEs shall be informed for channelling them to exporting. Sectoral export organisations shall be expanded. The sectoral foreign trade company model shall be improved according to international best practices. Additional support shall be provided in order to increase the efficacy of this implementation.

The quality of products and production process shall be improved in order to make SMEs more competitive in international markets, while also informing them about international standards.

Local and national brands shall be supported in order to make them competitive in all foreign markets.

Measures shall be taken in order to decrease the cost of energy, employment and communication inputs for export companies by decreasing tax rates in these fields.

The resource structure of Eximbank shall be strengthened; bureaucratic procedures shall be reduced and simplified. Especially measures to lessen the credit guarantee problem shall be taken.

3.2.7 IMPROVEMENTS TO BE MADE IN TAXATION AND FINANCIAL MATTERS

Pertaining to the state aids on investments, within the frame of tax incentives, the process of transformation to the system without incentive certificate shall be monitored and improved. Studies shall be made with the aim of revising special-purpose tax supports and the cash support system as based on region, scale and horizontal assistance in accordance with the foreseen regulations in the EU and other international agreements.

Regional differences in state aid for investments shall be redetermined according to the concluded Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS) within the framework of EU harmonisation efforts. Incentives shall be reviewed for sub-regions, provinces and where there are relevant, special regions with problems requiring support.

Plants closed down due to the crisis or lack of capital or those operating with low capacity shall be regained into the economy and provisions shall be made for realisation of new investments.

A new approach (The Anatolian Approach) shall be developed in order to solve SMEs' problems with banks.

Efforts shall be made in order to simplify tax legislation pertaining to SMEs.

Banks shall be encouraged to give SME credits.

Special credit programmes for young and female entrepreneurs shall be made more effective and widespread.

Efforts shall be made in order to bring those with feasible projects together with capital holders.

SMEs shall be supported with modern financial instruments and by modern institutions in a well functioning environment complete with capital markets and money markets. Search on financing applications such as venture capital, finance investment partnerships and real estate investment partnerships shall be expanded and funds that can constitute a resource for such implementations shall be mobilised.

SMEs shall be informed about financing services; informative programmes shall be prepared with cooperation of finance organisations, professional bodies and public service companies. An information system on finance shall be created.

KGF's resources shall be increased and efforts shall be made in order to increase the fund multiplier for a more effective use of collateral responsibility fund.

The required work shall be undertaken in order to ensure that KGF operates in cooperation with more banks.

The founding of new credit guarantee organisations shall be supported.

Steps shall be taken in order to ensure that resources acquired through international cooperation programmes are used for realising pilot projects for modern finance practices.

3.2.8 DEVELOPMENT OF TECHNOLOGICAL AND INNOVATION CAPACITY OF SMEs

Strategies shall be developed and projects shall be prepared for fostering SMEs' capacity for technology and innovation within the scope of the Community's 6th R&D Framework Programme.

Services geared towards the dissemination of know-how in Turkey shall be strengthened. Capacity for know-how transfer and consultancy shall be developed.

Increase in the capacities in engineering, technology transfer, R&D, design and of service producers all other related to technology shall be provided. Their trade links with the client (e.g. manufacturing) SMEs shall be strengthened. Through developing market-making policies, efforts regarding setting up intermediary organisations to increase this interaction shall be made.

In the process of developing market mechanism between producers of technological services and small and medium sized industry, efforts shall be made to promote the creation of R&D capacities either inside of companies or as separate service companies and setting up of contracted research organisations, in line with the arising demand in required areas, in order to strengthen the capacity for generation of technology of the country.

In this context, cooperation between universities and industry shall be supported, SMEs shall be leaded towards R&D activities and meeting of SMEs with universities in the techno parks shall be ensured.

Establishment of Technology Development Zones shall be supported. Training, consultancy, and R&D supports related to the creation of quality awareness and the development of techno-infrastructure in line with the dissemination of the harmonisation of SMEs with the Technical Legislation, their acquisition of the CE mark and making use of metrology, standardisation, testing and quality systems (MSTQ) shall be increased. Efforts regarding development of private quality and certification systems shall be made.

The creation of local and regional clusters and communication networks shall be promoted. Fieldwork studies shall be carried out in order to provide a basis for these implementations. Efforts shall be made to disseminate technology through developing cooperation among companies. Information networks among companies shall be strengthened and active participation of all enterprises to take part in these systems shall be ensured.

With the aim of supporting organisation of SIEs within cluster approach, analysis of existing conditions on sectoral basis and field studies shall be carried out. Pilot projects shall be conducted in the SIEs to be determined as a result of these activities.

The legislation on crediting of construction of SIEs shall be revised and completion of constructions on time shall be ensured. Modelling studies shall be made in order to strengthen the existing practises in a way that supports the establishment of business clusters and to increase the capacity of cooperation.

3.2.9 INFORMING SMEs ABOUT BEST PRACTICES VIA THE INTERNET AND DEVELOPMENT OF HIGH LEVEL SME SUPPORT

The variety of SME support services shall be increased and their quality shall be raised to catch up with international standards.

The interaction between the SMEs and service providers shall be increased. The number of service provider contact offices shall be increased in order to match supply and demand more easily and to ensure that supply is shaped according to the needs of the sector. The structure of action programmes shall be made more flexible.

SMEs shall be informed about successful SME activities on a national or international level also by making use of information and communication technologies. SMEs will be facilitated to benefit from the experience of successful companies

Informative activities about the positive impact of institutionalisation on company operations shall be executed. Management and organisational models shall be created and promoted for SMEs active in different sectors.

The level of communication among regions shall be enhanced in order to make possible the spread of best practices.

Public and private sector institutions and organisations shall be informed about policies and programmes implemented in other countries in order to support SMEs. Efforts shall be undertaken in order to develop their own activities following the examples of successful countries. Turkey will take active part in relevant international activities.

The number of KOSGEB service centres shall be increased according to an organisation programme. Current service centres shall employ an adequate number of staff. The service quality of these centres shall be enhanced to have standard practices and they will be assessed according to various performance criteria.

The KOSGEB action programme shall be enriched by developing special support programmes for different regions and sectors. The applications of common facility laboratories and workshops shall be spread. Budget allocated for employment support shall be expanded and the scope and sustainability of this service shall be increased.

The revenue sources of KOSGEB shall be better programmed in order to ensure that the organisation reaches to a regular income structure. The organisation shall be granted a financial capacity that will enable the provision of services across its target group. The required institutional capacity shall be created in order to develop high-level SME support services.

Consulting services for SMEs shall be standardised. Training activities shall be held for independent consultancy firms and actions will be taken for accreditation of these firms while their services shall be continuously supervised.

In rendering support services, cooperation with professional organisations shall be observed. Training and information activities shall be carried out in order to delegate the delivery of support to professional organisations.

Special SME support projects shall be developed with due consideration of local potentials within the framework of regional development projects.

The promotion of all sorts of support directed at the SMEs will be expanded and SMEs shall be informed about the use of international resources.

The establishment of small industrial specialty estates shall be encouraged and the setting up of sectoral foreign trade companies in these estates shall be supported.

The required infrastructure for transferring the population employed in agricultural into industry shall be planned; in less developed regions, the construction of infrastructure shall be phased in order to complete them in the shortest time possible. It will continue to give the OIZs and SIEs in these regions credits with lower interest rates and longer terms.

Likewise, agricultural cooperatives and unions having the character of SMEs that have been set up by entrepreneurial producers in the countryside shall continue to be supported in order to create and further develop rural industry.

3.2.10 MORE EFFECTIVE REPRESENTATION OF SMEs ON NATIONAL AND INTERNATIONAL PLATFORMS

Institutions and organisations representing SMEs shall play a larger role in developing SME policies and programmes. Apart from developing SME-specific policies and programmes, efforts shall also be made to ensure that due attention is paid to the SME dimension in all policies and programmes.

Institutional capacity-building activities shall be supported in professional bodies and non-governmental organisations representing SMEs in order to increase their communication with their members. The cooperation level among such organisations shall try to be raised by bringing them together through projects to be funded by national and international sources. Therefore, a process of common opinion building shall be fostered whereby SMEs shall be represented in a better and stronger manner.

4 LEGAL AND INSTITUTIONAL ARRANGEMENTS

The legal and institutional arrangements required in order to reach the above mentioned objectives are listed below:

Steps will be taken in order to amend Law No. 507 on Craftsmen and Small Artisans in line with current needs.

Law No.3624 on the Establishment of Small and Medium Industry Development Organisation shall be amended according to current needs.

Actions will be taken in order to amend the Chambers of Commerce and Industry and Commercial Exchanges Law No. 5590 according to current needs.

Legislative regulations shall be made about the SME definition.

Food legislation shall be harmonised with the EU acquis.

Legislation regarding the formation of a testing and certification system about professional standards shall be prepared.

Legislation shall be prepared requiring those who open up new businesses to document their vocational training in the relevant field.

5 ACTION PLAN

An Action Plan has been formulated in order to clearly outline the roles of public and private bodies and to identify projects that need to be implemented by utilising local and international resources within the framework of main strategic elements and determined basic problems within the scope of this strategy document delineating SME policies.

ACTION PLAN

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECT	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
1. EDUCATION AND TRAINING FOR ENTREPRENEURSHIP	1.1.Providing entrepreneurship training	1.1.1.Providing training and education that promote entrepreneurial spirit on all educational levels	-Legal Action: Adding the subject of entrepreneurship to all high school and university curriculums -Administrative Action: Following the activities of the EU Campaign on Awareness Raising for Entrepreneurship		-Ministry of National Education -Higher Education Board	-Ministry of Labour and Social Security -Ministry of Agriculture and Rural Affairs -Ministry of Culture and Tourism -Ministry of Industry and Trade -SPO -KOSGEB -İŞKUR -TOBB -TESK	2004-Continuous
		1.1.2. Facilitating access to information and advisory services for entrepreneurs regarding their current or potential area of business	-Disseminating the activities of KOSGEB Entrepreneurship Institute		-KOSGEB -İŞKUR	-Ministry of Industry and Trade -SPO	2003-Continuous

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
1. EDUCATION AND TRAINING FOR ENTREPRENEURSHIP (CONTINUED)	1.2. Promotion of vocational education, training and advisory services	1.2.1. Eliminating SMEs' lack of information and experience in technical, financial and managerial fields, rendering advisory services	-Developing the support rendered to SMEs within the scope of KOSGEB Training Regulation and the Regulation on the Use of Advisory Services		-KOSGEB	-TOBB -TESK	2003-2005
		1.2.2. Providing support services for meeting SME needs for trained labour within the scope of "Vocational and Technical Education Regulation" pertaining to the enforcement of laws no. 3308 dated 5 June 1986 and 4702.	-Organising training programmes for entrepreneurs who will establish new businesses and also for existing companies		-Ministry of National Education -Ministry of Industry and Trade	-KOSGEB -TESK -TOBB -MEKSA -TISK -TÜRKİŞ	2004-Continuous

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
1. EDUCATION AND TRAINING FOR ENTREPRENEURSHIP (CONTINUED)	1.2. Promotion of vocational education, training and advisory services (Continued)	1.2.3. Establishing the communication infrastructure for distance education in order to reduce the staff cost of external training for especially those SMEs with a smaller number of staff	-Establishing and developing the distance education and communication infrastructure		-KOSGEB	-SPO -DTM -TOBB -TESK -TASEV -MEKSA -Other relevant professional organisations	2004-2006

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
2.DEVELOPMENT OF CHEAPER AND FASTER PROCESSES FOR BUSINESS START-UPS	2.1. Ensuring that transactions between enterprises and public institutions and organisations are executed from a single centre	2.1.1. Improving bureaucratic procedures for business start-up or developing taking the best practices in the world into account	-Carrying out studies on setting up one-stop shop centres where entrepreneurs will establish new businesses or develop existing ones can obtain necessary information.		-Ministry of Industry and Trade	-KOSGEB -TOBB -TESK -TISK	2003-Continuous

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
3. ENACTMENT OF BETTER LAWS AND LEGISLATION	3.1. Eliminating different and incoherent definitions in the SME legislation	3.1.1. Introducing an SME definition which takes national conditions and the EU recommendation into consideration	<p>-Legal Action: Making the necessary legislative regulations in defining SMEs for providing harmony with the EU recommendation</p> <p>-Administrative Action: Execution of informative activities about the SME definition by professional organisations representing SMEs and other organisations rendering services to SMEs.</p>		-Ministry of Industry and Trade	<p>-Ministry of Finance</p> <p>-SPO</p> <p>-Undersecretariat of Treasury</p> <p>-SIS</p> <p>-KOSGEB</p> <p>-TOBB</p> <p>-TESK</p>	2003-Continuous

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
3. ENACTMENT OF BETTER LAWS AND LEGISLATION (CONTINUED)	3.2. Simplifying the SME legislation	3.2.1. Simplifying the legislation by purging those aspects reducing effectiveness in SMEs' activities. Forming one-stop shop centres for information and implementation	-Legal Action: Identifying and improving the legislation that needs to be simplified -Administrative Action: Administrative arrangements by institutions (Currently YOİKK is working on this subject.)		-Undersecretariat of Treasury	-Ministry of Industry and Trade -Relevant institutions and organisations	2003-Continuous
	3.3. Developing a statistical database for SMEs	3.3.1. Developing decision-making structure in policy formulation via an effective database	-Harmonising SME statistics with the EU -Carrying out studies to prepare an SME inventory	Formation of a updateable database for SME-related statistical data	-Ministry of Industry and Trade -SIS	-SPO -KOSGEB -TÜBİTAK -TOBB -TESK	2004-2006

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
3. ENACTMENT OF BETTER LAWS AND LEGISLATION (CONTINUED)	3.4.Improving Bankruptcy Laws		-Legal: Completion of the draft law on improving the Execution and Bankruptcy Law -Administrative: Informing the organisations and companies		-Ministry of Justice	-All institutions and organisations taking part in the implementation phase	2003-2004
	3.5. Ensuring the continuity of operations of companies facing financial problems	3.5.1. Offering support to companies with financial problems that are likely to be functioning if they are restructured to enable efficient operations	-Developing the Anatolian Approach		-Undersecretariat of Treasury	-Ministry of Finance Banks -SPO -Banks	2003-Continuous

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
3. ENACTMENT OF BETTER LAWS AND LEGISLATION (CONTINUED)	3.6. Making improvements in the Turkish Commercial Code	3.6.1. Facilitating procedures regarding companies in the Commercial Code	-Making the necessary amendments to the Turkish Commercial Code to facilitate the liquidation procedures for companies -Informing institutions and enterprises		-Ministry of Justice	-Ministry of Industry and Trade	2003-Continuous
	3.7. Improving the legislation on state aid to SMEs, making its enforcement more effective	3.7.1. Improving the investment environment and enabling investors to benefit from the incentives provided more easily	-Rearranging special purpose tax supports and the cash support system based on region, scale and horizontal aid in line with EU and other international agreements		-Ministry of Finance -SPO -Undersecretariat of Treasury		2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
3. ENACTMENT OF BETTER LAWS AND LEGISLATION (CONTINUED)	3.7. Improving the legislation on state aid to SMEs, making its execution more effective (continued)	3.7.2. Collecting data based on statistical regional units established by SIS and SPO, formation of regional development maps, formation of assistance programmes based on these maps and determined regional aid densities by organisations allocating state aids.	-Rearranging regional differentiations for state aids to investments according to Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)		-Ministry of Finance -SPO -Undersecretariat of Treasury	-Ministry of Industry and Trade -DTM -SIS -KOSGEB	2003-2004

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
4. TRAINING TO PROVIDE QUALIFIED PERSONNEL	4.1. Supporting the formation of skilled human resources	4.1.1. Developing of SMEs' access to skilled human resources and their professional skills and managerial capacity	-Establishment of a National Professional Standards Institution -Formation of a testing and certification system based on professional standards -Planning and execution of modern practices regarding raising skilled labour	The Project on Strengthening Professional and Technical Education in Turkey and Integrated Projects	-Ministry of National Education	-All institutions and organisations offering training and education programmes for SMEs	2003-2006
			-Improving the skills of active work force by developing education programmes which will help the concepts of life-long education and training to establish.		-Ministry of National Education	-SPO -All institutions and organisations offering training and education programmes for SMEs	2003-Continuous

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
5.IMPROVING ON-LINE ACCESS AND TRANSACTIONS VIA THE INTERNET	5.1. Increasing communication between SMEs and public organisations.	5.1.1. Providing more SMEs to be informed about public activities expanding Internet use	-Developing information dissemination activities via the Internet in order to provide the announcement of state services rendered for SMEs -Expanding computer and Internet use by informing enterprises about the advantages of the Internet use; developing online transaction facilities via the Internet		- KOSGEB	-SPO -All organisations offering services for SMEs	2003-Continuous

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
6. OPENING UP TO NEW MARKETS	6.1. Forming national policies in order to enable competition in international markets	6.1.1. Developing policies in national and sectoral scale for providing competitiveness in international markets	-Making the "Exports Strategy Plan" prepared by DTM which covers special strategies for SMEs a binding national policy document		-SPO -DTM	-KOSGEB -TESK -TOBB	2003-2005
		6.1.2. Increasing the endurance of SMEs against national and international crises by diversifying markets	-Reducing dependence on limited number of markets by increasing trade relations with neighbour countries and formulating national policies for newly emerging markets		-SPO -DTM	-KOSGEB -TESK -TOBB	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECT	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
6.OPENING UP TO NEW MARKETS (CONTINUED)	6.2. Making the SDTŞ system developed for encouraging SMEs to export or to find new markets for exporter SMEs more effective	6.2.1. Activating this system aiming to create new exporting SMEs in Turkey	-Examining the models in countries which have successfully implemented the system and forming model SDTŞs in various sectors	Project on Developing the Sectoral Foreign Trade Companies (SDTŞs) Project	-DTM	-SPO -KOSGEB -İGEME -TOBB	2003-2005
	6.3. Increasing the level of knowledge and awareness about the quality and standards of products and services and international trade rules	6.3.1. Expanding supports in the area of harmonization with the foreign markets by disseminating information on quality and standards in them taking into account international competition conditions	-In addition to the KOSGEB Common Facility Laboratories Support Model expanding informative activities about support offered by other organisations and producer unions on the same topic in a coordinated manner and setting up Information Centres as foreseen by the "Strategic Plan of Exports"		-Ministry of Industry and Trade -DTM	-KOSGEB -TESK -TOBB	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
6. OPENING UP TO NEW MARKETS (CONTINUED)	6.4. Monitoring/ supervising service quality and management facilities in order to maintain sustainability in exports	6.4.1. Supervising and encouraging compliance with international standards	-Quality certification in compliance with international standards, and -Supporting R&D activities and expenditures within the framework of international commercial rules	The Project on Developing the SDTŞ System	-DTM	-KOSGEB -İGEME -TOBB	2003-2005
	6.5. Supporting local and national brands	6.5.1. Supporting local and national brands for ensuring their competitiveness in international markets	-Strengthening fashion-brand supports -Making the Market Research Support for SMEs more effective	Fashion and Textile Cluster Project	-DTM -İTKİB	-Organisations to take part in the Project Management Committee	2004-2006
				Automotive	-KOSGEB	-Organisations to take part in the Project Management C SPO ommittee	2004-2006

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
7.IMPROVEMENTS IN TAXATION AND FINANCIAL MATTERS	7.1. Increasing effectiveness of the supportive role of tax rates and practices for those businesses particularly in the phase of establishment and early growth	7.1.1. Forming effective tax systems which reward success, encourage to start business and promote small businesses to grow and generate and sustain employment	-Forming a working group in order to determine possible legal arrangements		-Ministry of Finance	-SPO -All relevant organisations and institutions	2004
	7.2. Supporting existing finance mechanisms and creating new mechanisms	7.2.1. Strengthening the KGF capital structure and spreading the activities of KGF	-Transferring the total amount in the Colleteral SPO Responsibility Fund into the KGF's capital -Developing cooperation of KGF with other banks		-KGF Inc.	-Institutions and organisations represented in the KGF Board of Directors	2003-2004

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
7.IMPROVEMENTS IN TAXATION AND FINANCIAL MATTERS (CONTINUED)	7.2. Supporting existing finance mechanisms and creating new mechanisms (continued)	7.2.2. Expanding the resources of the SME financing system	-Applying to the relevant programmes in order to make use of available EU funds, -Informing SMEs on this subject		-SPO -EUGS -TUBİTAK -KOSGEB	-Institutions and organisations offering finance support to SMEs	2003-2005
		7.2.3. Providing the meeting of those who have project ideas with capital holders.		-Establishment of a Virtual Business Development Network	-KOSGEB		2003-Continuous
				-Establishment of Technology Markets	-TTGV		

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
7.IMPROVEMENTS IN TAXATION AND FINANCIAL MATTERS (CONTINUED)	7.2. Supporting existing finance mechanisms and creating new mechanisms (continued)	7.2.4. Analyzing the financial structure of SMEs and financing facilities for SMEs.	-Carrying out studies on searching the financial structure of SMEs and available financial opportunities; developing financial models suitable for Turkey		-Ministry of Industry and Trade	-KOSGEB -Finance Institutions	2003-2005
		7.2.5. Improving state aids to SME investments	-Diversifying state aids to SME investments, increasing the resources allocated for application.		-Undersecretariat of Treasury	-Ministry of Finance -Ministry of Industry and Trade -SPO -Halk Bank -Development Bank,	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTIONS	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
7. IMPROVEMENTS IN TAXATION AND FINANCIAL MATTERS (CONTINUED)	7.3. Promotion of employment generation	7.3.1. Encouraging young and female entrepreneurs in their employment-generating activities	-Developing special projects, training and credit programmes for these segments of the society	The Project on Supporting of Women Entrepreneurship	-TESK	-Halk Bank -KOSGEB	2003-Continuous
		7.3.2. Searching for ensuring the opportunities of maximum flexibility in working life, developing alternative working models and contract types; searching ways to reduce taxes and other social fees which increase the cost labour upon employers, development of support systems for employers with specified duration particularly in the nature of encouraging employment	-To advance activities on setting an Employment Strategy -Disseminating the KOSGEB Employment support	The Project on the Active Workforce Market and Integrated Projects	-İŞKUR -KOSGEB	-Ministry of Labour and Social Security -Ministry of Industry and Trade -Ministry of Finance -SPO - Undersecretariat of Treasury	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
8.DEVELOPMENT OF TECHNOLOGICAL AND INNOVATION CAPACITY OF SMES	8.1.Increasing technology transfer and dissemination	8.1.1. Raising the technological level of the SMEs to gain competitiveness; strengthening know-how related services and developing capacity for transfer and consultancy in the country	<ul style="list-style-type: none"> -Supporting activities towards diagnosing industrial problems of SMEs and matching them with solution providing services -Bringing market standards into engineering, consultancy, design and services related to know-how transfer to be purchased by SMEs, -Developing a market for service providers which will assist SMEs in transferring know-how and improving their relations with SMEs, -Supporting service purchases of SMEs financially 	The Project on Technology Transfer and Dissemination	<ul style="list-style-type: none"> -SPO -GIT 	<ul style="list-style-type: none"> - Ministry of Industry and Trade(STB) -KOSGEB 	2004-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
8.DEVELOPMENT OF TECHNOLOGICAL AND INNOVATION CAPACITY OF SMEs (CONTINUED)	8.1. Increasing technology transfer and dissemination (continued)	8.1.1. Raising the technological level of the SMEs to gain competitiveness; strengthening know-how related services and developing capacity for transfer and consultancy in the country (continued)	-Supporting market-making activities of which develops supply side in a demand driven manner in order to develop trade between know-how related service producing SMEs and those SMEs which consume these services, -Undertaking activities to support the setting up of R&D capacities either inside of SMEs or as separate service producers and the establishment of contracted research organisations in required areas in order to strengthen the technology production capacity of the country				

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
8.DEVELOPMENT OF TECHNOLOGICAL AND INNOVATION CAPACITY OF SMEs (CONTINUED)	8.2. Enhancing information about research, technological development and innovation in SMEs	8.2.1. Encouraging SMEs to invest in technology by showing them the benefits of research, technological development and innovation in order to make them to gain a sustainable competitive edge	-Developing and executing a national campaign with relevant participating organisations under the coordination of KOSGEB		-KOSGEB	-TTGV -TÜBİTAK -TOBB	2004-Continuous
		8.2.2. Creation of innovative SMEs	-Determining a strategy, preparing and implementing an action plan in order to ensure that SMEs make use of the 6th R&D Framework Programme		-KOSGEB -TÜBİTAK -Universities	-TOBB	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
8.DEVELOPMENT OF TECHNOLOGICAL AND INNOVATION CAPACITY OF SMEs (CONTINUED)		8.2.2. The creation of innovative SMEs (continued)	-Ensuring cooperation between universities/ research centres and SMEs in research, technological development and innovation projects		-KOSGEB -TOBB -Universities	-Ministry of Industry and Trade -TÜBİTAK -TTGV	2003-2005
	8.3 Creating mechanisms which aim to follow, transfer and disseminate new technologies	8.3.1. Creating one-stop shop centres offering specific advisory services on technology and innovation within the context of integrated service provision	-Building of the necessary institutional capacity	Setting up Innovation Relay Centres and incorporating them in the EU-IRC Network	-KOSGEB - TOBB - TÜBİTAK	-TTGV	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
8. DEVELOPMENT OF TECHNOLOGICAL AND INNOVATION CAPACITY OF SMEs (CONTINUED)	8.4.Increasing cooperation among SMEs, large scale enterprises, universities, professional organisations and public institutions/ organisations	8.4.1. Supporting capacity for developing cooperation among SMEs, large scale enterprises and professional organisations and for developing advisory services	-Developing incentive mechanisms and instruments providing SMEs with the use of information and experience accumulated by universities -Developing and disseminating the practices of the Centre for the Development of Technology (TEKMER) and Technology Incubator without Wall (DTI) by involving Chambers of Industry in the process	Spreading TEKMER and DTI implementations	-KOSGEB -TOBB -Universities		2003-2005
	8.5.Forming local and regional clusters	8.5.1.Forming clusters in OIZs, Industrial Zones and Small Industrial Estates	-Conducting modelling and feasibility studies for the establishment of local and regional clusters	Formulating study and pilot application projects	-Ministry of Industry and Trade	-KOSGEB -TESK -Universities	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
8. DEVELOPMENT OF TECHNOLOGICAL AND INNOVATION CAPACITY OF SMEs (CONTINUED)	8.5. Forming local and regional clusters (continued)	8.5.2. Forming sectoral clusters	-Developing model projects for spreading clusters	Fashion and Textile Cluster Project	- İTKİB - DTM	Organisations represented in the steering committee	2004-2006
				Establishing Centres of Excellence -Automotive -Footwear -Leatherwear/ Fashion -Furniture	- KOSGEB	-TOBB -TESK -Related Professional Chambers	2004-2006
	8.5.3. Forming clusters among SMEs working on local handicrafts	-Preparing an inventory of all craftsmen working with local handicrafts in the country and carrying out a modelling study on supporting them with cluster models	The Local Handicrafts Project	-SPO	-Ministry of Industry and Trade -Ministry of National Education -Ministry of Culture and Tourism -Ministry of Agriculture and Rural Affairs -KOSGEB -TESK -Universities	2003-2005	

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
9. INFORMING SMEs ON BEST PRACTICES VIA THE INTERNET AND DEVELOPING HIGH LEVEL SME SUPPORT SCHEMES	9.1. Providing SMEs to benefit from the best practices to raise their level of success	9.1.1. Informing SMEs in order to spread the best practices	<ul style="list-style-type: none"> -Spreading promotional activities on the best practices, developing information services through the Internet -Expanding the application of KOSGEB Information Offices at local chambers 	<ul style="list-style-type: none"> -The SME Markets Project -National successful implementations project (Studying examples of the best practices) -Opening up the business support programme and its projects for Turkey -Launching SME Observatory and Innovation Scoreboard in Turkey -Comparing Turkish SMEs with their counterparts in the EU in terms of economic values 	<ul style="list-style-type: none"> -KOSGEB -TOBB 	-SPO	2003-Continuous

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
9. INFORMING SMEs ON BEST PRACTICES VIA THE INTERNET AND DEVELOPING HIGH LEVEL SME SUPPORT SCHEMES (CONTINUED)	9.2.Facilitating access to information	9.2.1. Forming policies enabling establishment and effective operation of communication networks among enterprises; providing a conducive and favourable environment for cooperation in the communication between service providers and purchasers, technology transfer, R&D, information exchange and cooperation in competitive markets via establishment of communication networks	Executing awareness-raising, training and advisory programmes		-KOSGEB	-SPO -DTM -TOBB -TESK	2003-Continuous
			Spreading the European Information Centres	Setting up 12 EU Information Centres	-KOSGEB -TOBB	-TESK	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
9. INFORMING SMEs ON BEST PRACTICES VIA THE INTERNET AND DEVELOPING HIGH LEVEL SME SUPPORT SCHEMES (CONTINUED)	9.3. Increasing the quality and scope of non-financial services	9.3.1. Ensuring that non-financial supports given are of the same quality by all service providers	-Increasing the number of KOSGEB service centres -Developing activity standards for service providers, implementing accreditation practices		-KOSGEB	-TOBB -TESK -TSE	2003-Continuous
	9.4. Increasing the support capacity of institutions/ organisations that are representative of SMEs	9.4.1. Increasing the capacity of institutions/ organisations that are representatives of SMEs to support the development of their members, concentrating on informative activities via the Internet	-Expanding Turkey-EU Business Development Centres		-TOBB -KOSGEB	-TESK	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
9. INFORMING SMEs ON BEST PRACTICES VIA THE INTERNET AND DEVELOPING HIGH LEVEL SME SUPPORT SCHEMES (CONTINUED)	9.5. Supporting compliance of SMEs with the environmental legislation	9.5.1. Developing and facilitating the process of harmonisation of enterprises with the environmental legislation	-Taking initiatives to provide SMEs to benefit from EU programmes for their harmonisation with the environmental legislation -Developing a control system for compliance with legislation	Environmental Legislation Promotion Project	-Ministry of Industry and Trade -Ministry of Environment and Forestry	-SPO	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
9. INFORMING SMEs ON BEST PRACTICES VIA THE INTERNET AND DEVELOPING HIGH LEVEL SME SUPPORT SCHEMES (CONTINUED)	9.5. Supporting compliance of SMEs with the environmental legislation (continued)	9.5.2. Supporting the use of environment-friendly technologies	-Supporting investments using environment-friendly technologies and developing production methods which reduce energy costs or create alternative or renewable energy sources	Establishing 12 training centres in 11 cities for the cooling sector and other projects to be developed in the future -Training 2500 industrialists -Setting up recycling centres of cooling gases in 24 provinces and reuse centres in 3 provinces	-Ministry of Environment and Forestry -KOSGEB -TOBB	-SPO -Undersecretariat of Treasury -TTGV	2003-2005

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECT	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
10. MORE EFFECTIVE REPRESENTATION OF SMES ON NATIONAL AND INTERNATIONAL PLATFORMS	10.1. Developing coordination among relevant ministries and institutions/ organisations in order to provide cooperation of SME policies and implementations	10.1.1.Improving coordination among relevant ministries and institutions/ organisations, facilitating the coherence and continuity of SME policies and implementations	-Ensuring a more active functioning of KOSGEB General Assembly -Considering a potential broadening of the target group covered by Law No. 3624 dated 12 April 1999 in line with EU's SME definition		-Ministry of Industry and Trade	-SPO -Undersecretariat of Treasury -DTM -KOSGEB -TOBB -TESK -Relevant Non-Governmental Organisations	2003-Continuous
	10.2. Increasing the participation of professional organisations in the preparation phase of SME legislation	10.2.1 Enhancing participation of professional organisations in the preparation of legislation concerning the SMEs in order to strengthen social dialogue with the society	-Making improvements on the legislation titled "Principles on Preparing Drafts of Laws, Decree-laws, Regulations and By-laws" published in the Official Gazette No. 21339 dated 8.9.1992		-Ministry of Industry and Trade	-TOBB -TESK	2003-2004

STRATEGY FIELD	TOPICS	AIMS	ACTIONS	PROJECTS	RESPONSIBLE INSTITUTION(S)	RELEVANT INSTITUTIONS	TIMELINE
10. MORE EFFECTIVE REPRESENTATION OF SMES ON NATIONAL AND INTERNATIONAL PLATFORMS (CONTINUED)	10.3. Developing professional organisations and non-governmental organisations related to SMEs and making their activities more effective	10.3.1. Developing the service capacity of professional organisations and non-governmental organisations pertaining to SMEs through increasing their interaction with the government organisations	-Identifying the needs of Non-Governmental Organisations in order to increase their effectiveness and efficiency -Carrying out informative activities about the operations of public organisations in order to facilitate access to information		-KOSGEB	-SPO -TESK -TOBB -Other relevant institutions and organisations	2003-Continuous